

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 11 2018 | 98. ÅRGANG |

«Survival-guide» for advokatfullmektiger

– Senk skuldrene og husk at du er flink,
sier BAHR-partner Øystein Myre Bremset

Nye titler på Juridika

Nå finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer på Juridika.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

Innhold

Nyheter

- 6 Bistandsadvokater: Vil gi mulighet for å fravike minstestraft i voldtektssaker
- 8 – Ulovlig og sterkt urimelig å nekte advokat- fullmektiger bevilling
- 10 Vil få flere til å velge norsk rett i internasjonale avtaler
- 12 Nytt, nordisk voldgiftsinstitutt med suksess i shipping
- 13 Internasjonal møte om advokat-hacking
- 14 Vil ha større innflytelse over møtene i Advokatforeningens øverste organ
- 16 Han er ny, norsk dommer i EMD – All makt og innflytelse bør diskuteres kritisk
- 19 Halvert reisesalær er blitt tapssluk viser ny rapport
- 24 Foreslår forklaringsnekt og gaveforbud
- 26 – Domstolene tvinges til å bli hardere i klypa
- 27 Unge lovbyrtere såres av ladete ord
- 28 Kvinnelig advokat mener hun ble trakassert av mannlig partner: – Den enkleste løsningen var å slutte
- 30 PwC: – Nulltoleranse mot trakassering
- 31 – Kjenner til liknende historier
- 32 Beskyldte motpart for utpressing
- 32 Stor mangel på etterutdanningstimer
- 40 – Advokatene som ignorerer teknologi, risikerer undergang
- 43 Vil ha sekretariat for Advokatnemnda
- 43 Praktiske kurs for advokatfullmektiger
- 46 – Forberedelser er nøkkelen til suksess
- 48 Klar beskjed fra Berit Reiss-Andersen: – De store må ta mer ansvar for rettspolitiske saker
- 49 Advokat-bekymringer fra hele verden
- 50 Pizza og sjakk på fest
- 62 Vil ha karakter-stopp på jussen

Tema: Survival-guide for advokatfullmektiger

- 20 Få det bedre som advokatfullmektig
- 22 – Vær modig og frykt ikke omveier!

Fast stoff

- 42 Bøker og lesestoff
- 43 JUS
- 44 Rett fra Kopervik
- 51 Lederens kommentar
- 48 Debatt
- 54 Månedens advokat: Heidi C. Aas Larsen
- 56 Folk & Forum
- 63 Advokatansvar
- 64 Boktipset
- 65 Advokater i nyhetene

Forsidefoto: Andreas Fadum
Redaksjonen avsluttet 30.10.2018
www.advokatbladet.no

 www.facebook.com/Advokatbladet

 @Advokatbladet

 @Advokatbladet

8

10

50

26.000 kroner pr. nemndsak

ET NYTT DISIPLINÆRSYSTEM er i støpeskjeen. Justis- og beredskapsdepartementet jobber med å meisle ut en ordning som både er enklere å bruke, som er mer effektiv, rimeligere og som omfatter alle advokater.

DEPARTEMENTETS foreløpige forslag innebærer at Advokatforeningens disiplinærutvalg ikke lenger skal være en del av den lovbaserte disiplinærordningen, men at disiplinærsaker i stedet skal behandles av en ny Advokatnemnd.

FORSLAGET fra departementet innebærer at Disiplinærnemnden og Advokatbevillingsnemnda slås sammen i denne nye advokatnemnden, som skal ha et eget sekretariat.

I REALITETEN betyr dette at dagens disiplinærutvalg legges ned – noe Advokatforeningen i mange år har gått inn for.

ADVOKATFORENINGEN har i dag syv regionale utvalg. I Oslo er utvalget organisert med åtte underutvalg. I tillegg har hovedstyret opprettet et ad hoc-utvalg som tar saker som er mer enn seks måneder gamle.

I ALT sitter 77 tillitsvalgte advokater i disiplinærutvalgene. I fjor behandlet utvalgene 537 saker. Av disse ble 193 saker (36 prosent) avvist.

UNDER den interne advokatlov-høringen i Advokatforeningen, ble det debattert om disiplinærsaker bør

være underlagt éinstans-behandling, eller om det bør være klageadgang.

FORDI det i lovforslaget er lagt opp til en grundigere saksbehandling enn i dag, og at forslag til avgjørelse skal sendes til den innklagede advokaten for uttalelse før behandling i nemnda, mener foreningen at éinstans-behandling er «tilstrekkelig rettssikker», heter det i foreningens endelige høringssvar til ny advokatlov.

Å BEHANDLE en sak i disiplinærutvalg koster i snitt drøye 9800 kroner, mens å behandle en sak i Disiplinærnemnden i snitt koster hele 26.000 kroner, viser tall fra Advokatforeningen. Årsaken til prisforskjellen, er at utvalgsbehandlingen i stor grad er basert på frivillig innsats fra advokater, forklarer foreningen.

ADVOKATFORENINGEN er opptatt av at en ny ordning ikke skal bli for dyr, og at den skal ha nærhet til advokatene. I et notat til departementet skriver foreningen at det foreslåtte nye sekretariatet derfor må bli en del av Advokatforeningens sekretariat, og at et helt nytt sekretariat «må anses utelukket». (Se side 43).

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Høyesterett inviterer til Advokatforum

Høyesterett vil skape bedre dialog mellom advokater og landets øverste domstol. Derfor arrangerer de for første gang Advokatforum 22. november.

– Begrepet advokater er her ment i videste forstand og omfatter både advokater i

sivile saker, aktører og forsvarere i straffesaker, sier informasjonsrådgiver ved Høyesterett Svein Tore Andersen.

Tanken er at Advokatforum skal bli en årlig begivenhet, og nå i høst vil tema være ankesiling. Blant foredragsholderne er Regjeringsadvokaten, Riksadvokaten, Advokatforeningen og høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie.

– Noen år vil temaet være bredt, slik som nå. Andre ganger vil temaet være snevrere og vil særlig kunne interessere advokater som arbeider innen-

for bestemte rettsområder, forteller Andersen.

Her følger noen av årets mest sentrale problemstillinger: Hva er viktig med ankesiling, sier Høyesterett for strengt og hvilke saker går Høyesterett eventuelt glipp av hvis silingen er nettopp for streng.

Gule lapper-høring

Advokatforeningen er lite imponert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til en ny handlingsplan som har til hensikt å styrke samarbeidet mellom innbyggere og forvaltningen (OGP).

I en høringsuttalelse til handlingsplanen, skriver Advokatforeningen at den ikke har noen innvendinger til de foreslåtte tiltakene i seg selv. Derimot mener foreningen at utformingen av handlingsplanen er «ufullstendig» med «uklart språk og skrivefeil», basert på en «uegnet arbeidsmetode» og «uten nevneverdig bearbeidelse».

Forslaget som er sendt ut på høring er i hovedsak basert på et møte holdt 19. juni i år, hvor ulike interesseorganisasjoner, deriblant Advokatforeningen, ble invitert som representanter for det sivile samfunn.

Uten en mulighet til å forberede seg på forhånd, ble deltakerne delt inn i arbeidsgrupper hvor de skulle drøfte ulike problemstillinger, for så å skrive ned ideer til tiltak på post-it-lapper.

Ifølge Advokatforeningen, virker det ikke til at disse ideene har blitt bearbeidet før de ble omgjort til et høringsforslag. Det er foreningen kritisk til:

«De forpliktelsene som kom med i forslaget er basert på ca. 10-15 min. tankevirksomhet hos deltakerne i gruppen uten forberedelse eller diskusjon. Deltakerne i gruppene hadde ikke nødvendigvis noen særskilt kompetanse om det temaet som skulle drøftes (...).»

«Det sier seg derfor selv at mange av forslagene ble relativ tilfeldige og ikke nødvendigvis særlig gjennomtenkte, presise eller velformulerte», skriver Advokatforeningen.

Må ta av seg BH-en

Ullersmo fengsel pålegger kvinnelige advokater og advokatfullmektiger å ta av seg BH-en når de skal gjennom sikkerhetskontrollen for å besøke klienter i fengsel. – Det er helt absurd, og bryter loven om indirekte diskriminering, mener Forsvarergruppen.

TEKST: THEA N. DAHL

Advokatforeningens forsvarergruppe har fått flere henvendelser fra kvinnelige advokater og advokatfullmektiger om at de må ta av seg BH-en, i svært lite diskre omgivelser, når de skal gjennom sikkerhetskontrollen for å besøke klienter i enkelte norske fengsler. Nå har de klaget rutinene inn til Diskrimineringsnemnda:

«Styret i Forsvarergruppen i Advokatforeningen har mottatt henvendelser fra våre medlemmer om en situasjon tilknyttet kontroll ved ankomst i fengsel som vi ser med stor bekymring på», heter det i klagen.

Den aktuelle fullmektigen klagens konkrete hendelse dreier seg om, nektes å besøke sin klient, og dermed utføre sitt arbeid, dersom hun ikke først tar av seg BH-en og sender den gjennom røntgenmaskinen i sikkerhetskontrollen.

NEDVERDIGENDE

– Det føles nok veldig nedverdiggende å bli tvunget til en

sånn opplevelse, spesielt når det er en forutsetning for å få komme inn, og gjøre jobben sin, sier Marit Lomundal Sæther, advokat hos advokatfirmaet Sulland, og medlem av Forsvarergruppens styre.

FORAN VINDU OG GLASSDØR

Fengselet har oppgitt BH-spiler som «en velkjent utfordring», heter det i klagen, og det har «tilrettelagt» for at

kvinnelige besøkende skal kunne skifte.

Problemet er at skiftemulighetene ikke er gode nok, og at prosessen oppleves negativ for de det gjelder, mener Forsvarergruppen. Slik skildres dette av fullmektigen selv:

«Skiftingen foregår i det samme rommet som metall-detektoren og røntgenmaskinen står. (...) Mellom døren og metall-detektoren henger

Ullersmo fengsel har 286 plasser og har høyt sikkerhetsnivå. Foto: Tommy Gildseth, Wikimedia Commons.

SAMARBEID

Andersen sier at økt dialog og diskusjon med advokatene er viktig for arbeidsfellesskapet dem imellom som følge av alle endringene som har skjedd de siste årene.

– Sakene er blitt mer sammensatte og kompli-

serte, ikke minst på grunn av et betydelig innslag av internasjonale rettskilder, og jussen er blitt mer spesialisert.

Advokatforum blir holdt i Høyesteretts hus 22. november fra kl. 16 til 18. Du kan melde deg på via Advokatfo-

reningens nettsider. Påmeldingsfristen er 9. november.

Salærsats fra 2019: 1040 kr

Regjeringen foreslår å øke salærsatsen fra 1020 kroner til 1040 kroner for 2019.

Forsvarergruppens leder, Marius Dietrichson, er mest opptatt av at Advokatforeningen får forhandlingsrett om salærsatsen.

– I et lengre perspektiv er det helt sentralt at salæret fastsettes på en riktig måte, og at vi ikke hvert eneste år blir underregulert. For å få til dette, må det være reelle forhandlinger. Jeg håper vi kan lande et skikkelig forhandlingsystem med staten, sier Dietrichson.

Rettsgebyret økes med 20 kroner, fra 1130 kroner til 1150 kroner, hvilket er i tråd med beregnet prisvekst.

Domstoladministrasjonen fikk 13 millioner til nytt teknisk utstyr i forslaget til statsbudsjett for neste år. Det er 17 millioner mindre enn de ba om.

– For oss er en økt ramme på 30 millioner for teknisk utstyr mest prekært. Uten at vår årlige budsjetttramme for teknisk utstyr heves vesentlig, vil vi ikke klare omstillingen til digitale domstoler. Det vil påvirke vår evne til å ha domstoler i tråd med samfunnet forventninger, opplyser DAs kommunikasjonsjef Iwar Arnstad til Advokatbladet.

Regjeringen foreslår også å øke bevilgingen til domstolene med åtte millioner kroner for å videreføre utrederenheten i Borgarting lagmannsrett.

Blir dommer

27 søkere meldte seg da Borgarting lagmannsrett lyste ut to til tre faste embeter i sommer. De tre som er innstilt på topp er Frode Elgesem (bildet), advokat Erik Bratterud hos Regjeringsadvokaten, og statsadvokat Guro Hansson Bull.

Elgesem leder Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg.

før klientbesøk

det et forheng som man kan dra for, mot den siden vinduet til betjentene er. (...) Man står altså midt i det samme rommet og skifter med dette lille forhenget, som ikke dekker rundt hele deg, eller hele synsvinkelen til de ansatte betjentene. (...) I det samme rommet er det videre en glassdør man benytter for å komme ut til besøksområdet (...). Jeg er usikker på om betjentene, eller besøkende som venter ved glassdøren, ser at man skifter bak forhenget, men det oppleves slik (...).

– HELT ABSURD

Forsvarergruppen mener tilretteleggingen ikke er egnet til å redusere den negative opplevelsen godt nok, samtidig som at de mener Kriminalomsorgen ikke «har gjort rimelige tiltak for å kompensere for de negative virkningene av inngrepet». Kvinnene blir henvist til å innrette seg etter forholdene.

Forsvarergruppen mener det er rimelig å anta at de fleste BH-er inneholder spiler. Dersom kvinner må «innrette seg etter forholdene» betyr det i praksis at de må ankomme fengselet, altså sin arbeidsplass, uten undertøy, påpeker den i klagen.

– Jeg synes det er rart at det ikke finnes godt nok

utstyr som klarer å unngå dette, slik som på flyplasser eller i tingretten. Det er egentlig helt absurd når det faktisk er snakk om en arbeidsplass, sier Sæther.

Forsvarergruppen har ikke kartlagt omfanget av problemet, men Sæther forteller at de kjenner til flere tilfeller.

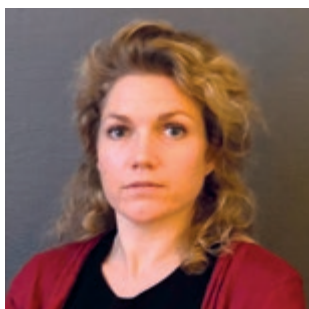
– Uformelt har vi hørt om flere, også ved andre fengsler. Heldigvis er det noen steder med håndholdte detektorer, men vi vet at dette er et problem som også har rammet kvinnelige tolker.

– ULOVLIG

«Praksisen rammer så vidt oss bekjent utelukkende kvinnelige besøkende, og utgjør således en forskjellsbehandling av kvinner», heter det i klagen.

Denne forskjellsbehandlingen mener Forsvarergruppen at er ulovlig fordi Kriminalomsorgen ikke har foretatt rimelig tilrettelegging «og det er uforholdsmessig inngripende å tvinge kvinner til å kle av seg undertøyet (...). Praksisen er nedverdiggende og tidkrevende.»

«Det er behov for umiddelbart opphør av praksisen (...)» står det avslutningsvis i klagen.

Advokat Marit Lomundal Sæther tror at fengslens nye undertøypraksis kan skremme vekk kvinnelige forsvarere.
Foto: Privat

– BER KVINNER «FORBEREDE SEG»

I en epost til den aktuelle advokatfullmektigen skriver inspektør ved Ullersmo fengsel, Vegard Stubberud, at fengslets rutiner er tilpasset behovet, og at kvinner oppfordres til å «gjøre tiltak» for å slippe å måtte ta av seg BH-en.

Forsvarergruppen tolker svaret som en anbefaling til kvinnelige advokater om å troppe opp uten undertøy:

«Utfordringen knyttet til spiler i undertøy er velkjent for oss, og vi har forståelse for at opplevelsen knyttet til kontrollen av nettopp dette medfører et ekstra ubehag. (...) Det oppfordres til å gjøre nødvendige forberedelser før ankomst for å lette innpasseringen gjennom kontrolltiltakene», heter det i brevet fra inspektøren.

Bistandsadvokater: Vil gi mulighet for å fravike minstestraft i voldtektssaker

Bistandsadvokatutvalget i Advokatforeningen mener at dagens høye minstestrafte for voldtekt fører til frifinnelser. Nå vil de gi dommerne en mulighet til å fravike fra minstestrafte, og foreslår lovendringer.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD OG NINA SCHMIDT

Bistandsadvokatene Hege Salomon og Kristin Fagerheim Hammervik i Advokatforeningens bistandsadvokatutvalg mener det finnes tilfeller der dagens straffenivå for voldtekter fremstår urimelig strengt.

– I saker der det foreligger formildende omstendigheter som gjør at resultatet kan fremstå urimelig, ønsker vi å gi domstolene en mulighet til å utvise større grad av skjønn. Jeg tenker særlig på saker der tiltalte har erkjent handlingen, og har bidratt til at det blir en politisak, og at saken uten hans medvirkning ville ha blitt henlagt, sier Hege Salomon, leder av bistandsadvokatutvalget.

Minstestrafte for voldtekt er nå fire år – et straffenivå som har skapt mye debatt de siste årene. Riksadvokat Tor-Aksel Busch sa for eksempel i en debatt på fjorårets høstseminar for Forsvarergruppen at han synes «fire års straff for sovevoldtekt er forferdelig strengt».

– GIR FRIFINNELSER

Kristin Fagerheim Hammervik fra Bodø peker på at et høyt straffenivå i voldtektssaker i praksis gir frifinnelser.

– Jeg har mange ganger erfart at beviskravet i praksis er blitt strengere. Det kan være en 19-åring som sitter og gråter i retten fordi livet hans er i ferd med å bli ødelagt. At det påvirker bevisvurderingen, er jeg helt overbevist om. Det skjer nok at vi får frifinnelser fordi straffen er for høy, sier Hammervik.

– Og vi har mer enn en gang registrert at jenter er redde for å anmelde, fordi de er redde for at straffen skal bli for høy, sier hun.

SVENSK MODELL

Bistandsadvokatutvalget foreslår å ta inn et nytt ledd i voldtektsbestemmelsen som gir domstolene adgang til å utmåle straff lavere enn minstestrafte, etter modell fra Sverige. Der straffes voldtekt i utgangspunktet med fengsel fra to til seks år.

Den svenske bestemmelsen har en sikkerhetsventil i andre ledd, der det ikke gjelder noen minstestraft: «År brottet med hensyn till omständigheterna vid brottet att anse som mindre grovt, döms för våldtäkt till fängelse i högst fyra år».

VIL UTVIDE § 295 C

Bistandsadvokatutvalget peker også på at det finnes flere tilfeller av ufrivillig seksuell omgang som ikke rammes av noen av bestemmelsene i straffeloven i dag, og foreslår å utvide straffeloven paragraf 295 c (å utnytte en person under

Hege Salomon og Kristin Fagerheim Hammervik i Bistandsadvokatutvalget fremla sine forslag på Stortinget i et møte med Lene Vågslid (Ap), lederen av justiskomiteen.

18 år i en særlig sårbar livssituasjon) til også å gjelde den som er i en situasjonsbestemt sårbarhet.

– Paragrafen tas svært sjelden i bruk fordi terskelen for å være i en slik «sårbar livssituasjon» settes så høyt. Ved å fjerne ordet «livs» fra «situasjon», vil man kunne ramme flere utnyttelsestilfeller, mener de to.

– Det kan for eksempel dreie seg om utnyttelse på grunn av stor aldersforskjell mellom offer og gjerningsperson, eller at det er utøvet press fra mange mot én, men uten at det er brukt vold eller at man har vært i stand til å motsette seg hadningen.

I tillegg ønsker de å utvide sakene som gjelder «misbruk av stilling» eller lignende overmaktsforhold.

– En fordel med ikke å bruke voldtektsparagrafen på denne type saker, men 295 c, er at det ikke vil være like vanskelig å bevise handlingen, ettersom det ikke er krav om vold eller tvang for å bli dømt etter 295 c, og i tillegg gjelder ikke minstestrafte, sier Salomon.

– Må evaluere

– Det er interessant at også bistandsadvokatene nå fremmer et ønske om å se på hvordan minstestrafte slår ut. Vi ser at anmeldte voldtekter går opp, mens domfellelsene går ned, og har fått en del innspill om dette, sa Lene Vågslid under en debatt om den humane strafferettspleien på Forsvarergruppens høstseminar i oktober.

– Vi må evaluere hvordan virkningene av minstestrafte har fungert. I svensk lovgivning er det innført unntak fra minstestrafte. Det kan være grunn til å se nærmere på deres ordning, og grunn til å se om vi i vårt system ikke tar høyde for at det er ulikheter i sakene, og at dagens lovgivning kan føre til at folk ikke blir dømt, sa Vågslid.

Senioradvokat Kristine Rørholt i Wikborg Rein var med å skrive den nye hvitvaskingsloven. Nå gir hun råd og lager et e-kurs for Juristenes Utdanningscenter om hvordan advokater kan overholde reglene.

Vi har vært i JUS-studio med Kristine Rørholt

E-kurs gir nye muligheter! Vi har blant annet laget e-kurs om det nye hvitvaskingsregelverket med advokat Kristine Rørholt fra Wikborg Rein. Kurset gir deg oversikt over lovens krav og advokaters forpliktelser.

Juristenes Utdanningscenter (JUS) har en stadig økende portefølje av e-kurs. Disse kan du gjennomføre når og hvor det passer deg.

Bygg kompetanse med e-kurs fra JUS! Her er et utvalg kurs:

- Personvern etter GDPR
- Advokatetikk - noen problemstillinger
- Oppgjørsoppdrag for advokater
- Lojalitet i kontraktsforhold
- Offentleglova i et nøtteskall
- Den vanskelige samtalen
- Opphavsrett og personvern på nett

- Anskaffelsesrett i et nøtteskall
- Sentrale emner i prosjektoppgjør
- Offentlige anskaffelser – kvalifikasjonskrav
- Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall
- Endringene i byggesaksdelen av pbl og byggesaksforskriften (SAK)
- Nedbemanning og omstilling

– Ulovlig og sterkt urimelig å nekte advokat- fullmektiger bevilling

– Jeg har selvsagt forståelse for at Tilsynsrådet stilles krav til prosedyregjennomføringen, men forventer at lovforståelsen til Tilsynsrådet er korrekt, sier advokatfullmektig Gaute Melås. Dommer Anders Bøhn mener at Tilsynsrådets praksis er ulovlig. Foto: Henrik Evertsson

«Tilsynsrådet for advokater nekter i en del tilfeller advokatfullmektiger å få godkjent prosedyreerfaring som grunnlag for advokatbevilling. Etter tretti år som dommer, tenker jeg: Så urimelig!»

TEKST: NINA SCHMIDT

Slik innleder tidligere lagmann i Borgarting og forfatter av kommentarutgaven av Domstolloven Anders Bøhn en merknad på Lovdata om at Tilsynsrådet ikke har godkjent prose-

dyreerfaringen til flere advokatfullmektiger.

Advokatbladet skrev i august/september-utgaven om advokatfullmektig Gaute Melås i Hjort advokatfirma i Oslo, som fikk underkjent sin prosedyreerfaring, fordi Oslo tingrett oppnevnte ham i eget navn i en sak, fremfor at prinsipalen ble oppnevnt.

I slike tilfeller er advokaten i realiteten oppnevnt som «annen skikkete person», ikke som fullmektig som møter på vegne av en prinsipal, mente Tilsynsrådet.

Melås fikk derfor underkjent to prøvesaker der han var oppnevnt av retten som forsvarer. Begge sakene hadde

krevd lang forberedelsestid, mye dokumentasjon og klientmøter.

«IKKE UTEN VIDERE ENIG»

Oslo tingrett har ofte oppnevnt advokatfullmektiger i eget navn, men har nå endret praksis, etter at flere advokatfullmektiger ikke har fått prøvesakene godkjent på grunn av oppnevnelserpraksisen. Oslo tingrett sier seg likevel ikke «uten videre enig» i Tilsynsrådets lovtolkning, ifølge et brev domstolen har sendt til Tilsynsrådet.

Og heller ikke Anders Bøhn er enig. I en åpen merknad på Lovdata refererer han både til Melås' sak, samt til et innlegg av Tilsynsrådets styreleder

Thomas Smedsvig i oktober-utgaven av Advokatbladet.

– LOVSTRIDIG

«I oktoberutgaven har styreleder i Tilsynsrådet et innlegg om behovet for klar praksis og økt bevissthet om disse spørsmålene. Han skriver at ingen er tjent med usikkerhet rundt hvem som er ansvarlig for utførelsen av advokatoppdragene, og videre: «En klar og tydelig praksis fra Tilsynsrådets side vil forhåpentligvis bidra til å endre dette i riktig retning.»

I det lange innlegget fra styrelederen reises en rekke spørsmål knyttet til bruken av fullmektiger ved utøvelsen av advokatoppdrag både i sivile saker og straffesaker. Tilsynsrådet kan agitere for sitt syn på oppnevningsspraksis, slik det gjøres her, og henlede lovgivers oppmerksomhet på eventuelle kontroll-, ansvars- eller forsikringsproblemer som kan oppstå.

Men det Tilsynsutvalget først og fremst gjør her, er å drive oppdragende virksomhet i form av å nekte å godkjenne advokatfullmektigers opptreden under hovedforhandlinger som prosedyrerfaring! Jeg syns dette er sterkt urimelig. Men først og fremst: Man kan etter mitt syn forstå reglene slik at denne praksisen er i strid med lov og forskrift», skriver Bøhn.

«KLOSSETE»

I merknaden drøfter Bøhn at Oslo tingrett har oppnevnt advokatfullmektiger som «annen skikket person» etter straffeprosessloven § 95 andre ledd andre punktum, og skriver at han synes dette ikke så lett å forstå.

«Dette er etter mitt syn en litt klosset håndtering fra tingrettens side, men den har normalt ingen praktisk betydning: Vedkommende er fullmektig for den oppnevnte advokaten, og prøvesaker tas alvorlig, man kan være sikker på at fullmektigen er vel forberedt og har sikret seg mange råd på veien. Om kontrollen og opplæringen i det enkelte tilfellet ikke har vært tilfredsstillende, slik Tilsynsrådet nevner har vært nektingsgrunn i enkelte tilfeller,

er et annet spørsmål, som må vurderes konkret, ikke gjennom generell nekting ut fra en oppnevningshjemmel i tingretten som må anses som en litt misforstått formalitet i disse tilfellene. Ved et søksmål ville disse vedtakene etter mitt syn blitt underkjent. Men advokatfullmektiger går ikke til søksmål mot Tilsynsrådet», skriver Bøhn.

– USEDVANLIG FIRKANTET

Bøhn viser også til saker der fullmektiger ikke har fått prøvesakene godkjent fordi de ikke har vært autorisert for den advokaten som er prosessfullmektig i saken.

Dette er situasjoner som har oppstått i store firmaer som for eksempel har ansatt en ny partner, og glemt å autorisere advokatfullmektigene sine også for den nye partneren.

Bøhn peker på at «det loven hjemler, er altså en forskrift som regulerer hva som skal godkjennes som prosedyrerfaring. Det ligger i ordet hva dette er: Det er erfaring med å stå i retten».

«Etter mitt syn er Tilsynsrådets og Advokatbevillingsnemndens praksis, som jeg vil si framstår som usedvanlig firkantet, heller ikke her i samsvar med en naturlig forståelse av reglene. Det er vanskelig å forstå hvordan bevillingsmyndighetene kan mene at en slik formalfeil skal gjøre at sakene underkjennes.

Det er begått saksbehandlingsfeil her, men som kjent er det bærende prinsippet både i straffe-, sivil- og forvaltningsprosessen at feilen må kunne ha betydning for at resultatet skal underkjennes. Jeg kan ikke se at feilen har hatt noen betydning for det § 8 1 regulerer, nemlig om søkeren kan «godtgjøre prosedyrerfaring». Det har søkeren gjort.

Tilsynsrådet bør innskjerpe overfor advokatfirmaene at det er viktig at man hele tiden har kontroll på og er a jour med hvilke advokatfullmektiger som er autorisert for hvilke advokater i virksomheten, i stedet for å skape vansker for advokatfullmektiger som i god tro, og etter mitt syn med god grunn, har trodd at de hadde tilfredsstillende prosedyrekravet og hadde krav på advokatbevilling», skriver Bøhn.

«Håndheving av regler og tiltak for å hindre slike feil bør ikke gjøres av bevillingsmyndighetene på denne måten. Deres lovforståelse er etter min mening uholdbar, og vedtakene er ugyldige», skriver han.

KRYSTALLKLAR

–Vi har ikke sett maken til krystallklar lovkommentar knyttet til et offentlig organs lovforståelse, sier partner Henrik Boehlke og advokatfullmektig Gaute Melås i Hjort.

– Nå må Tilsynsrådet snu, og gjenoppta behandlingen av de sakene som de tidligere har avslått, og sørge for at de som til nå ikke har fått sin bevilling på bakgrunn av denne uriktige praksisen, får sin bevilling, sier Boehlke.

Gaute Melås har fortsatt ikke fått advokatbevilling, men er prosessfullmektig i en rettsak i begynnelsen av november, og vil da ha nok praksis til å kunne søke på nytt.

– Da vil problemet uansett løse seg for meg, sier han.

– Anders Bøhn har et poeng når han skriver at advokatfullmektiger ikke går til søksmål mot Tilsynsrådet. Tilsynsrådet må nå endre sin praksis uten at de fullmektigene som er rammet av den uriktige lovforståelsen behøver å gjøre noe mer, sier Boehlke.

Melås har fått flere henvendelser fra andre advokatfullmektiger etter at han fortalte om avslaget i Advokatbladet.

– Jeg har snakket med andre fullmektiger som har fått flere saker underkjent uten saklig begrunnelse. Det er mange i tilsvarende situasjon som meg, og jeg synes det var viktig å rette søkelys mot problemstillingen, sier Melås.

– Advokatforeningen jobber for å promotere bruken av norsk rett og norsk jurisdiksjon i kontraktsforhold og tvisteløsning, sa Merete Smith (v.), her med foredragsholderne Richard Sjøqvist, Geir Gustavsson, Siv Elisabeth Hveberg, Geir Sviggum og Guiditta Cordera-Moss.

Vil få flere til å velge norsk rett i internasjonale avtaler

Norsk rett og jurisdiksjon må fremsnakkes overfor internasjonale aktører, slik at flere velger norsk rett. Å modernisere norsk insolvenslovgivning er kritisk, mener norske forretningsadvokater.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Managing partnere og ledelse fra landets største advokatfirmaer møttes i slutten av oktober for å diskutere felles utfordringer for advokatbransjen.

Arrangementet *Den store firmadagen* er en årlig konferanse i regi av Advokatforeningen, og på dagsordenen stod blant annet spørsmålet om norsk rett og jurisdiksjon er på vikende front.

En av innleiderne var Richard Sjøqvist, som leder BAHRs bank-, finans- og restruktureringsseksjon.

– Vi har mye å være stolte av. Hva det norske obligasjonsmarkedet har fått til, er helt eventyrlig. Over to tredeler av obligasjonsinvestorene i norske obligasjoner som er denominert i utenlandsk valuta er utlendinger. Og de aksepterer norsk rett på alle kontraktene. Det norske obligasjonsmarkedet har gjort noe unikt ved å innlede et samarbeid i Norden for å forsøke å få til et nordisk standardverktøy. Når man nå snakker med blant annet amerikanske investorer, så snakker man om nordiske standarder, ikke norske. Det gir litt større gjennomslagskraft, sa Sjøqvist.

Veldig lite korrupsjon og gode og effektive domstoler kjennetegner norsk rett og Norden, påpekte han.

– Innen de sentrale industriene sees det opp til det nordiske verdigrunnla-

get, så det er viktig at også vi forsøker å være litt stolte, og fremsnakker Norge og Norden som innenfor kontraktsretten kan ansees som ett rettssystem, sa Sjøqvist.

DET STØRSTE PROBLEMET

Men en ting han synes er «forferdelig trist» er det han karakteriserte som store svakheter i norsk insolvensrett – ett av de største problemene med norsk rett, etter hans oppfatning.

– Hele gjeldsforhandlingsinstituttet er meningsløst. Det er gjort gode forsøk på å få modernisert loven gjennom en enmannsutredning i regia av Villars-Dahl, men den ligger og støver ned i Justisdepartementet. En større internasjonalisering av konkursloven er også viktig, og her har Andenæs-utvalget gjort en fremragende jobb. Den er ikke fullkommen, men langt bedre enn dagens situasjon. Andenæsutred-

Ledere fra landets førti største advokatfirmaer var invitert til Advokatforeningens arrangement.

– Vi er usynlige internasjonalt

– Internasjonalt ser vi et økt fokus på kostnadsbegrensning, forutberegnelighet av kostnader og raskere gjennomføring i tvistesaker.

Det sa Siv Elisabeth Hveberg, som driver egen advokatpraksis på Hamar og er utdannet voldgiftsdommer i Danmark, da hun innledet på Den store firmadagen.

En annen trend er at stadig flere land oppretter såkalte commercial courts, fortalte hun.

– Da får man spesialiserte dommere, og sterkt fokus på aktiv saks-

styring, og fokus på kostnadene og tidsbruken, sa Hveberg.

Domstolsbehandling i Norge vil ofte være lite attraktivt for utenlandske aktører, mente hun.

FRYKTER PARTISKHET

– Vi har ingen spesialisert domstol for kommersielle saker, og det vil alltid være bekymring rundt partiskhet, effektivitet og kompetanse. Mange dommere har ikke vært inne i kommersielle forhold i det hele tatt.

– Jeg mener at vi er i ferd med å miste en stor mulighet. Vi er nesten usynlige internasjonalt når det gjelder tvisteløsning. Tiden har løpt fra ad hoc voldgift, sa Hveberg.

– Vi har stort potensial for å øke omsetning både for voldgiftsdommere og advokater, men vi må jobbe for å øke synligheten av voldgift, og spre kunnskapen om voldgift til flere steder i landet. Jeg opplever nå at dette er et byfenomen, jeg jobber i innlandet, og der er det voldgift så å si ukjent, sa Hveberg.

ningen munnet ut i en lovendring i 2016 som ennå ikke har trådt i kraft, sier han.

– Status er at norsk insolvenslovgivning er arkaisk, og myntet på små nasjonale virksomheter slik norsk næringsliv fremstod på femtitallet. Vi ser at mange andre jurisdiksjoner har innført flere instrumenter innenfor både konkursretten og selskapsretten som har vært meget nyttige i ulike internasjonale restruktureringer som både inkluderer gjeld og egenkapital.

KONKURRANSEFORTRINN

– Norge må følge med i timen og modernisere insolvenslovgivningen, sa Sjøqvist.

Når man på tross av disse svakhetene likevel får utlendinger til å velge norsk rett, er det fordi Norge har solide rettsprinsipper, fremholdt han.

– Jeg håper alle dere i salen som sitter i ett eller annet utvalg, eller kan påvirke myndighetene, kan jobbe for å modernisere insolvenslovgivningen. Det er ganske kritisk. Vi bør fremme ensartet kontraktsutforming i Norden, og passe på at alle skjønner hvordan de internasjonale kapitalmarkedene virker i Norge. For dette er vårt største konkurransefortrinn, fremfor alle de andre jurisdiksjonene, til og med England, sa Sjøqvist.

STORE PENGER I NORGE

Geir Sviggum, styreleder i Wikborg Rein og tidligere leder av firmaets Shanghai-kontor, mente at man ikke kommer til å se bruk av norsk rett i internasjonale forhold som ikke har med norske parter å gjøre. Han pekte på at norsk rett særlig peker seg ut innenfor kontrakter på tre innkjøpsområder: Forsvaret, norsk sokkel og norsk infrastruktur.

– Forsvaret har enorme anskaffelser, som for eksempel kampfly. Og norsk sokkel er en stor driver for bruken av

norsk rett. Ifølge norsk transportplan skal Norge bruke 44 milliarder kroner årlig fra 2018 til 2029 på infrastruktur. Når vi er på IBA og snakker med kolleger i andre land, er de veldig interessert i dette markedet, sa Sviggum.

Han trodde ikke at Brexit vil føre til en forflytning av kontrakter fra britisk rett til norsk rett, men hadde tro på en økt bruk av norsk, institusjonell voldgift, både i regi av Oslo Handelskammer, samt det nye nordiske voldgiftsinstituttet Noma.

ANNONSE

Finansavisen
JUS 2018

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Advokatbransjen har de siste 30 årene opplevd en rivende utvikling. Advokatfirmaene har blitt større og mer spesialiserte. Jurister har fått større gjennomslagskraft i alle deler av samfunnet.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

I årene som kommer vil blant annet innføringen av kunstig intelligens og automatisering av advokat tjenester føre til større endringer, noe du kan lese om i Finansavisen Jus.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Finansavisen
JUS
 – ET MAGASIN I FINANSAVISEN

4 UTGÅVER I ÅRET

Neste utgave kommer:
29. NOVEMBER

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
 Caroline Reed Smith-Meyer
 Tlf.: 900 15 283 | E-post: caroline@hegnar.no
www.businesskanalen.no

1249 ARTIKLER
 1249 ARTIKLER

VI OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

Nytt, nordisk voldgiftsinstitutt med suksess i shipping

Det nye, nordiske voldgiftsinstituttet Noma / Nordic Arbitration har allerede blitt satt som voldgiftsløsning for et stort antall avtaler innen shipping, og har fått med seg tidligere justitiarius Tore Schei i styret.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Arbeidet med å utvikle et felles nordisk voldgiftsinstitutt for offshore-sektoren og maritime næringer startet for fire år siden, fortalte BAHR-advokat Geir Gustavsson, leder av BAHRs markedsgruppe for Oil Services og Shipping, da han innledet om det nordiske voldgiftsinstituttet Noma (Nordic Offshore and Maritime Arbitration) på Den store firmadagen på Lysebu i slutten av oktober.

Noma Nordic Arbitration ble lansert som et felles nordisk prosjekt i november i fjor.

OLJESELSKAPENE AKSEPTERT NORSK RETT FOR LENGST

Norsk rett er allerede godt innarbeidet i flere internasjonale næringer, og vi har mye å være stolte av i så måte, innledet Gustavsson.

– Over tjue prosent av verdensflåten er forsikret på norske vilkår, og har indirekte akseptert norsk rett. Videre har vi en voldsom drahjelp av norsk kontinentalsokkel og lovgivning, som gjør at alle de største oljeselskapene i verden, fra langt tilbake, har blitt tvunget til å sette seg inn i og akseptere norsk rett for overhodet å kunne være tilstede her.

– Så hvis man spør om norsk rett er akseptabel for et utenlandsk foretak, så

er svaret at det trenger man ikke å ta stilling til, for det har stor sett alle aktørene allerede sagt ja til. For å fortsette å utvikle oss som forretningsadvokater, er vi avhengige av å ha norsk rett som en hovedpilar i kontraktene våre, sa han.

– AD HOC UFORUTSIGBART

Det største problemet for bruken av norsk lov i internasjonale kontrakter i Norge, har vært at vi har hatt et voldgiftsinstitutt som har vært ikke-fungerende, fremholdt Gustavsson.

I regi av sjørettsforeningene i Sverige, Danmark, Finland og Norge ble det i 2014 opprettet en arbeidsgruppe for å lage et felles nordisk initiativ. Fra Norge deltok advokater fra Schjødt, BAHR, Wiersholm, Thommessen og Wikborg Rein, fortalte Gustavsson.

– Vi bruker ikke firmalogoer, for vi ønsket ikke at dette skulle skje på noen få firmaers initiativ, men være felles, og nordisk, sa han.

TIDLIGERE JUSTITIARIUS I STYRET

Noma har nylig fått det han kalte et «førsteklasses» styre, med toppjurister fra alle fire land. De norske representantene i det nordiske styret består av tidligere høyesterettsjustitiarius Tore Schei, av professor Trine-Lise Wilhelmssen ved Nordisk institutt for sjørett ved UiO, advokat Harald Kobbe i Kluge og Georg Scheel, tidligere advokat i Nordisk Skipsrederforening, nå gjesteforsker ved Nordisk institutt for sjørett ved UiO.

Styret skal forvalte og utvikle regelverket videre.

HAR NÅDD MILEPÆL ALLEREDE

Noma har allerede nådd sin første milepæl.

– Den største «milestonen» så langt i 2018 er at plankomiteen, som forvalter

– Overfor internasjonale aktører bør vi trekke frem at vi har enklere prosesser i Norge som gjør det mer kostnadseffektivt å lage kontrakter basert på norsk eller nordisk rett, enn på for eksempel engelsk rett, sa BAHR-advokat Geir Gustavsson.

den såkalte *Nordic Insurance Plan*, har valgt å innarbeide muligheten for voldgift med Noma som voldgiftsinstitutt, sa Gustavsson.

Nordic Insurance Plan er kaskovilkårene for forsikring av skip som stort sett alltid benyttes av nordiske assurandører, men også av enkelte andre assurandører.

– Planvilkårene revideres med jevne mellomrom av plankomiteen, og i vilkårene som gjelder for 2019 og videre, er voldgift for første gang et alternativ. Det er derfor grunn til å anta at voldgift gjennom Noma kan bli valgt for en stor andel av forsikringsavtalene i verdensflåten fra og med første januar 2019.

Internasjonalt møte om **advokat-hacking**

Hammervoll Pind-partner Lars Kristian Myklebust er Norges representant i det internasjonale voldgiftorganet CPR, og var nylig i Roma for å diskutere hvordan advokatbransjen kan beskytte seg mot hacking.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

ROMA: Lars Kristian Myklebust er ny representant i tvisteløsningsorganet CPRs europeiske rådgivningsorgan CPR European Advisory Board (EAB). Nylig deltok han på sitt aller første møte i organet, som fant sted i Roma. Temaet på møte var blant annet cybersikkerhet i internasjonal voldgift.

– Vi har hatt en paneldebatt om hacking, og hvilke regler som skal gjelde for kommunikasjon og kryptering i internasjonale voldgiftssaker. CPR er flinke til å sette denne type problemstillinger på agendaen, sier Myklebust.

Advokatbransjen er ifølge advokaten den nest mest hacker-angrepne industrien i verden.

– Ettersom man stort sett kommuniserer og lagrer informasjon elektronisk, er det et spørsmål hvor denne informasjonen skal lagres, og i hvilken grad man skal kunne bruke trådløse nettverk, eksempelvis på flyplasser, nå som bransjen vår er så utsatt for cyberkriminalitet. På dette feltet må nok mange bli mer bevisste, sier Myklebust.

BELASTENDE KONFLIKTER

– Etter å ha deltatt på møtene her slår det meg at vi har mye som åpenbart fungerer veldig bra med tvisteløsning i Norge. Eksempelvis ser vi nå en vilje til å vurdere endringer i tvisteloven, og jeg synes det er en fornuftig tilnærming. Likevel tror jeg at vi har en del å hente på meklingsbiten. Men det krever noe av partene – og av advokatene.

Lars Kristian Myklebust (til h.) og president i CPR, Noah J. Hanft, var nylig på plass i Roma.

Vi må bli enda mer løsningsorienterte, på et tidligere stadium i tvistene, sier Myklebust, som til daglig arbeider ved Hammervoll Pinds Bergen-kontor.

Han er opptatt av at det er mange forhold å ta hensyn til i en kommersiell tvist, noe han blant annet så da han jobbet med kontrakter i Statoil.

– Advokater må huske at det er flere faktorer som spiller inn. Det er belastende for partene å stå i store konflikter, både når det gjelder interne ressurser og penger, og det tar fokus og kapasitet fra ledelsen i selskapet som med fordel

kunne vært brukt på andre ting, påpeker Myklebust.

VURDERE MEKLING?

Han peker på at tvisteløsning ofte krever en modning.

– Om folk ikke hadde hatt så stålтро på egen sak, hadde det vært lettere å diskutere, og finne en vei ut, sier han.

CPR, ble opprinnelig til som en kombinert tenketank og tilbyr av alternativ tvisteløsning (ADR) for større internasjonale selskaper og tilbyr blant annet voldgift og meglings.

ANNONSE

GOD PÅ OFFENTLIGE
ANSKAFFELSER?

> LEDIG STILLING: COWI.NO

COWI

Vil ha **større innflytelse** over møtene i Advokatforeningens øverste organ

Advokatforeningens representantskap – foreningens øverste organ – fungerer nærmest som et sandpåstrøingsorgan med liten reell makt, mener advokat Brynjar Østgård.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Han foreslår overfor Advokatforeningen å endre vedtektene og innføre et formannskap i representantskapet som selv skal bestemme dagsorden for møtene, samt lede dem, for å gi representantskapet en sterkere posisjon.

I dag er det hovedstyret som setter dagsorden, og møtene ledes av Advokatforeningens leder.

Dagens struktur bidrar til å passivisere medlemmene av representantskapet, mener Brynjar Østgård.

I sitt forslag til vedtektsendringer skriver han at representantskapet etter hans mening spiller en tilbaketrukket rolle, og at det derfor «sjelden vil være saker initiert av representantskapet på dagsorden. Medlemmene vil reelt sett befinne seg i en mer passiv rolle enn det som etter mitt syn er sunt for den oppgave representantskapet skal fylle i foreningen».

– IKKE TILFREDSSTILLEND

«Representantskapet fungerer etter mitt syn ikke tilfredsstillende. Jeg baserer mitt syn på at jeg har sittet som medlem i representantskapet fra Oslo krets siden 2013. Representantskapet fungerer et stykke på veg som et «sandpåstrøingsorgan». Slik strukturen nå er, vil representantskapet i for liten grad ha den selvstendige og overveide holdning til de saker som behandles og dessuten i for stor grad være påvirket av hvilke saker og føringer som legges

frem av hovedstyret og dels også av generalsekretæren», skriver Østgård.

– Hovedstyret kontrollerer i dag hele settingen; ikke bare hvilke saker som skal opp, men også hvordan tiden disponeres, rekkefølgen på sakene, samt møteledelsen og også debatten. Alt dette til sammen gjør at representantskapet blir passivt, og det ser jeg ingen grunn til at det skal være. Det burde heller være motsatt; aktivt og selvstendig, sier Østgård til Advokatbladet.

GENERALSEKRETÆRENS ROLLE

I notatet stiller han spørsmål om generalsekretærens rolle under representantskapsmøtene.

«I den grad det er uheldig at foreningens leder også er møteleder i representantskapet, kan man i alle fall stille spørsmål ved generalsekretærens rolle som møtelederens bisitter. Om det ikke er formelle betenkeligheter, er det i alle fall en realitet at møteledelsen til sammen fremstår med en særlig tyngde overfor representantskapet som det besluttsende organ», skriver han.

– Generalsekretæren blir på en måte en slags assisterende møteleder. Dette er med på å skape et samlet bilde som jeg mener bør føre til en reform, sier Østgård.

«Min begrunnelse for nærværende endringsforslag må ingenlunde oppfattes som noen kritikk av nåværende eller

Brynjar Østgård.

tidligere ledere, og heller ikke av generalsekretæren. Disse har – så vidt jeg kan bedømme — i hele sin tjenestetid gjort en god og verdifull innsats for foreningen. Mitt endringsforslag bygger derimot på en system-kritikk», skriver han.

TIDSNØD PÅ MØTENE

Ettersom representantskapet ikke selv bestemmer hvordan tiden skal brukes, blir det ofte for liten tid til å drøfte viktige saker, mener Østgård.

«På møtet i mai 2018 var det ett innslag med politikere («spørretimen») og ett innslag med foredrag om amerikanske militærjuridiske forhold (Lt. col. Sterling Thomas). Begge var nyttige og interessante, men tok tid, hvilket vel også var forventet. Derved står man overfor et prioriteringsspørsmål, og det er på ingen måte gitt at denne prioriteringen skal foretas av det organ eller den person som for øvrig fremlegger saker for representantskapet til avgjørelse.

Representantskapet har 40 faste medlemmer og 12 varamedlemmer. Her fra organets siste møte den 31.mai i år.

Dette bringer meg over i følgende: Det er en tilbakevendende problemstilling i representantskapet at debattene kuttes (det settes strek) fordi man kommer i tidsnød. At den som da skal forsvare et forslag og en innstilling, fordi vedkommende selv står bak det, samtidig er herre over prosessen i kraft av sin stilling som møteleder, forekommer meg lite passende, rent organisatorisk sett», skriver Østgård.

VIL HA HERREDØMME

Han foreslår å opprette et formannskap bestående av tre personer som i samarbeid med hovedstyret og generalsekretæren skal forberede representantskapsmøtene og lede disse.

«Møteledelsen kan ikke ligge hos hovedstyrets leder. Representantskapet må selv ha herredømme over møtelederskapet. Det samme gjelder dagsorden. Det må være en form for kontinuitet, slik at representantskapet også i tiden mellom sine møter, har en representasjonsstruktur», heter det i notatet.

Han frykter ikke at et formannskap vil bli en konkurrent til hovedstyret, eller en «stat i staten».

– Formannskapet får ingen operativ maktfunksjon som utfordrer hovedsty-

ret, men kan bidra til at representantskapet blir det det skal være; nemlig hovedstyrets overordnede. Det vil bli som med Stortingets presidentskap; det står ikke over regjeringen, men Stortinget står over regjeringen, sier Østgård.

Han ser for seg at hovedstyret fortsatt skal sette agendaen for representantskapsmøtene.

– Det er ikke tale om at formannskapet skal gjøre hovedstyrets jobb. Man må ikke misforstå og tro at dette vil føre til slags splittelse i foreningen, eller at man får to maktbaser mot hverandre. Hensikten er å gi representantskapet den rollen det etter vedtektene skal ha, og som jeg mener er blitt svekket, sier han.

– Når representantskapet skal være foreningens øverste organ, må det ha en mening. Med mitt forslag vil vi få en mulighet til maktfordeling. Det må jo være ypperlig for jurister at man holder seg med maktfordelingsprinsippet også i egen organisasjon, sier Østgård.

Han ber alle som ønsker å lese forslaget, om å ta kontakt med ham.

SOV I TIMEN

For fire år siden vekket Brynjar Østgård oppsikt da han i et innlegg i Advokatbladet advarte mot Hovedstyrets tilslutning

til det foreslåtte advokatsamfunnet. Innlegget ble opptakten til en bred debatt om Advokatforeningens fremtidige rolle.

– Den gang fikk jeg innspill fra flere i representantskapet som erkjente at de så å si hadde sovnet litt i timen, og ikke vært helt oppmerksomme på den prosessen om advokatlov og advokatsamfunn som var i gang internt i Advokatforeningen. Dette tar jeg som tegn på at det er behov for å vitalisere representantskapet, sier Østgård.

Representantskapet

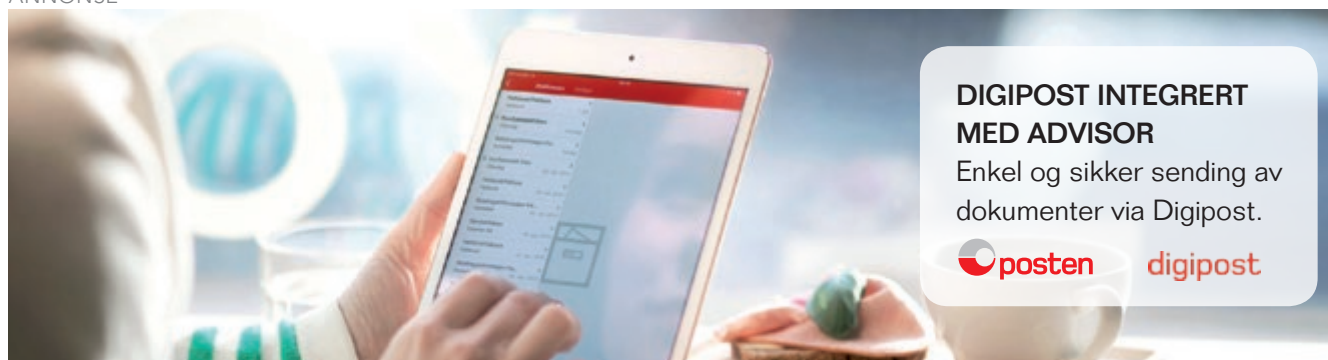
Består av alle Advokatforeningens nitten kretsledere, samt av representanter fra foreningens faggrupper, og et antall representanter fra kretsene fordelt etter kretsens størrelse.

Har i dag førti medlemmer og tolv varamedlemmer.

Skal trekke opp hovedlinjene for Advokatforeningens virksomhet.

Representantskapet velger Advokatforeningens leder, nestleder og øvrige medlemmer av hovedstyret og arbeidsutvalg. Representantskapet velger foreningens valgkomité og revisor.

ANNONSE

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR

Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

Han er ny, norsk dommer i EMD

– All makt og innflytelse bør diskuteres kritisk

Arntfinn Bårdsen har søkt om
permisjon i ni år fra jobben
som dommer i Høyesterett.

– Som dommer i EMD håper jeg å kunne bidra til enighet og stabilitet, sier Arnfinn Bårdsen. Høyesterettsdommeren var i vår på språkkurs i Frankrike for å forberede seg til jobben – lenge før han fikk den.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I begynnelsen av oktober ble Arnfinn Bårdsen av Europarådets parlamentarikerforsamling valgt til ny norsk dommer i den europeiske menneskerettsdomstolen, EMD, for en periode på ni år.

– Dette passer godt for meg, og rent faglig er det midt i blinken, sier Bårdsen, som for tjue år siden skrev doktoravhandling om hvordan EMDs silingsmekanisme skulle forstås.

– Jeg var nokså ung da jeg ble utnevnt til dommer i Høyesterett, så jeg har tenkt at det ville være nyttig med et avbrekk. Nå, etter ti år, i en alder av 52, føles det helt riktig.

60.000 SAKER I RESTANSE

Menneskerettighetene har alltid interessert ham, og han tror dommerjobben vil bli en stor faglig utfordring.

- Arnfinn Bårdsen har vært dommer i Høyesterett siden 2008.
- Han er født i Stavanger, tok juridikum ved Universitetet i Bergen i 1992, og ble dr.juris i 1999.
- Var lagdommer i Gulating fra 2003 til 2008.
- Medlem av Tvistelovsutvalget og leder av Fylkesnemndutvalget.
- Medforfatter av Tvisteloven. Kommentirutgave, bind 1 og 2. En av hovedredaktørene for Norsk Lovkommentar siden 2010.

(Kilder: Juridika.no / Wikipedia.)

– Domstolen består av 47 dommere fra like mange jurisdiksjoner, som har mye til felles, men også ulike utgangspunkt. Det er en del forskjeller i juridiske tradisjoner, i kultur, historie og verdier. For meg blir det en ny dimensjon å måtte forholde meg til en mye større grad av variasjon; ikke i kvalitet, men i tilnærmingen til de problemstillingene som skal drøftes. Dette opplever jeg som veldig attraktivt og utviklende å få være med på.

Domstolen står overfor utfordringer: Den har en beholdning på seksti tusen saker, og mange av dem gjelder et mindre antall stater, som Russland, Tyrkia og Ukraina.

– Sakene mot disse landene handler ofte om de samme vanskelighetene. Strukturelle problemer i enkeltstater kan nok ikke løses ved at EMD stadig behandler de samme spørsmålene på nytt, sier Bårdsen.

REFLEKS MOT INNBLANDING

Å formidle erfaringer fra egen rettskultur og integrere dette i arbeidet med sakene, er en viktig oppgave for dommerne i EMD, mener han.

– Norge har en sterk rettstradisjon, med sunne og klare refleksjoner mot alt som ligner på innblanding i domstolens virksomhet. Betydningen av selvstendige domstoler, for rettsstaten, den demokratiske utviklingen og den samfunnsmessige stabiliteten, er høyt verdsett i Norge. Dette er verdier som i mange land er under press, på forskjellige måter.

Å opprettholde uavhengige domstoler som fører reell kontroll med de andre statsmaktene, er helt grunnleggende, sier Bårdsen.

GRUNNLOVSKONTROLL

Da han for et par år siden søkte på justitiarius-stillingen etter Tore Schei, skrev Klassekampen: «Hans motstandere omtaler ham gjerne som «aktivistisk» og mener han er overivrig med hensyn til å la internasjonal rett sette norsk lov til side».

– Ordet «aktivistisk» ble vel brukt for å stille ting litt mot hverandre, og siktet antagelig til to komponenter; at jeg var og er en sterk tilhenger av at Høyesterett skal være en prejudikatdomstol, et standpunkt som i dag ikke burde være oppsiktsvekkende. Videre mener jeg at vi må holde fast ved den kontrollfunksjonen som Høyesterett har overfor forvaltningen og Stortinget, særlig gjennom grunnlovskontrollen, slik også Stortinget entydig bekreftet ved vedtagelsen av Grunnloven § 89 i 2015, sier han.

JURIDISK SELVBEHERSKELSE

Han har de samme utgangspunktet i en europeisk kontekst, forteller han.

– EMD skal tolke og utvikle konvensjonen, og føre kontroll med at den etterleves av medlemstatene. Men mens de nasjonale høyesterettene bygger sin legitimitet på grunnlov og kontinuerlig tilslutning fra parlamentet, så opererer EMD innenfor andre rammer. Den dekker 47 stater med 830 millioner innbyggere. Dette tilsier juridisk selv-

beherskelse. Og det må være dialog med de nasjonale domstolene.

Europarådet og EMD er viktige, stabiliserende institusjoner i et Europa som er ganske urolig på mange plan, påpeker han.

– Det er press mot det etablerte, og her skal EMD arbeide langsiktig, slik at de verdiene som konvensjonen bygger på, i det lange løp fremdeles forblir grunnfjellet, og et felles referansepunkt for hele Europa.

– DEMOKRATISK UTFORDRING

BI-professor Ole Gjems-Onstad startet i fjor sommer en debatt om menneskerettighetsjussen, som han mente er en demokratisk utfordring.

«Enkelte norske høyesterettsdommere, med Arnfinn Bårdsen som den mest markerte, forsøker i stadig større grad å forankre avgjørelser i internasjonale menneskerettskonvensjoner. Dette kan ytterligere vanskeliggjøre demokratisk kontroll og paradoksalt nok stride mot en ambisjon i internasjonalt menneskerettsarbeid om å søke nasjonal forankring», skrev Gjems-Onstad i Dagens Næringsliv, i et innlegg som førte til en bred debatt.

Og videre: «Et skremmende sinne ryster samtiden: Brexit, Le Pen, Trump, AfD (Red. anmerk.: Alternativ for Tyskland) med flere. Mange mennesker føler at deres erfaringer overses», skrev Gjems-Onstad.

Bårdsen mener den nasjonale og internasjonale debatten om EMDs rolle er «grunnleggende sunn».

– All makt og innflytelse bør diskuteres kritisk. Og det ville være en stor feil hvis en internasjonal institusjon med så stor innflytelse som EMD har, lar være å lytte. Domstolen må ha tillit, ikke bare hos Europas befolkning, men også blant de statene som har sluttet seg til, fremholder han.

LIKER MUNTlighET

En gang rett over nyttår setter han kursen mot Strasbourg, som ligger nordøst i Frankrike, rett ved den tyske grensen. Byen er kjent for sitt vakre,

GIKK FORAN: På venstre side av Høyesteretts inngangsparti står statuen av Rolv Ryssdal. Han var justitiarius fra 1969 til 1984, og dommer i EMD fra 1973 til 1998, og president i domstolen fra 1985.

historiske bysentrum, og for altså å være sete både for Europarådet, Europaparlamentet og EMD.

Bårdsen forlater Høyesterett med et visst vemod, forteller han.

– Jeg vil savne mine gode dommerkolleger, utrederne og hele den flotte staben i Høyesterett. Og jeg vil savne arbeidsprosessene i Høyesterett, som jeg liker veldig godt, med stor vekt på de muntlige forhandlingene og den direkte dialogen med advokatene, og at dommerne skriver avgjørelsene selv.

LÆRER SEG FRANSK

I et års tid har Bårdsen deltatt på fransk-kurs.

– Å lære et nytt språk er veldig nyttig for hodet. Jeg er godt motivert. Det har vært viktig for meg er å komme opp på et nivå der jeg kan lese og forstå det som blir sagt på fransk, og naturligvis også klare meg godt i det daglige som innflytter i Frankrike, sier han.

Da de tre norske kandidatene – lagdommer i Borgarting Elizabeth Baumann (59), professor Jørgen Aall (60) ved Universitetet i Bergen og altså Bårdsen – i slutten av september ble intervjuet av et tyvetalls medlemmer av parlamentarikerforsamlingen, ble de bedt om å presentere seg selv.

Bårdsen tok deler av sin bolk på fransk.

– Jeg gjorde det for å vise respekt, og for å signalisere at jeg forstår hvor viktig språk er. Og jeg la ikke skjul på at jeg fremdeles har et stykke å gå, men at jeg er innstilt på å gjøre det som trengs, forteller han.

Norske dommere i EMD

Terje Wold (1959–1972)
Rolf Ryssdal (1973–1998)
Hanne Sophie Greve (1998–2004)
Sverre Erik Jebens (2004–2011)
Erik Møse (2011–2018)

63 pågående saker

Pr. 1.7. i år var det registrert 63 pågående norske saker i EMD. Av disse skal 24 saker behandles av en dommer alene, og 19 foran et panel av sju dommere, ifølge tall fra EMD.

FAMILIEN BLIR HJEMME

Familien – to døtre og kona – kommer ikke til å flytte med til Strasbourg. Kona har sin egen karriere som arkitekt å ivareta, den eldste datteren studerer jus og har flyttet hjemmefra, og den yngste datteren går på videregående.

– Jeg synes det er en pris å betale at familien er tilbake i Norge. Dette kunne ha vært en avgjørende innvending mot at jeg søkte. Men jeg er heldig å ha en veldig snill ektefelle som forstår hva dette betyr for meg, og som støtter meg. Ni år er lenge, men dette er vi sammen om, og jeg håper vi er realistiske med hensyn til hva det vil innebære.

Bårdsen er glad i å løpe og i å gå på ski.

– Jeg er veldig glad i norsk natur, kanskje særlig vinterstid, men jeg har fått inntrykk av at det er gode muligheter for å gå på ski ikke så langt fra Strasbourg. Men løpe, det kan jeg i alle fall gjøre.

Halvert reisesalær er blitt tapssuk viser ny rapport

Fire av ti advokater sier at de i stor grad er blitt berørt av halvingen av reisesalæret. Kuttet i reisesalæret fører til at drøye 25 prosent av advokatene nå velger å avstå fra å ta saker med reisegodtgjørelse.

TEKST: NINA SCHMIDT

Dette kommer frem i rapporten *Reisesalær til besvær* som nylig er gitt ut av Advokatforeningen.

«Klart at vi taper ganske mye på dette i advokatfirmaet jeg jobber i. Marginene er ikke så store når man er advokat i distriktet. 510 kroner dekker ikke mitt kontorhold, må derfor ta penger fra et annet sted», sier en av de intervjuede advokatene.

Advokatforeningen har gjennomført 22 telefonintervjuer med advokater rundt om i landet, samt dybdeintervjuer ved besøk hos advokater. Det er også hentet data fra Bransjeundersøkelsen og av SSBs prisindeks for juridiske tjenester, fremkommer det i rapporten.

Her er de viktigste funnene:

- 81 prosent av de intervjuede advokatene opplever at halvingen av reisefraværsgodtgjørelsen berører dem.
- Halvingen gjør at flere advokatfirmaer, spesielt firmaer i distriktene, i større omfang prioriterer andre oppdrag enn fri rettshjelpssaker.
- Ofte er det praktisk umulig for advokater å jobbe på reise.

Faksimiler fra Advokatbladet februar 2018.

- Halvingen har størst konsekvens i Oslo og i distrikter med store reiseavstander.
- Reisetiden vil for de fleste advokater være en underskuddsforretning, driftskostnader og faktureringsgrad tatt i betraktning.

Mange advokater har reagert kraftig på halvingen, som ble innført pr. 1. januar i fjor. Regjeringen estimerte at kuttet ville føre til en besparelse på totalt 68 millioner kroner pr. år. Ifølge tall fra Domstoladministrasjonen, er den største besparelsen kommet i Frostating lagdømme.

På spørsmålet «i hvilken grad berører de siste endringene i reisefraværsgodtgjørelsen deg», svarer 40,3 prosent at de berøres i stor grad, mens 40,7 prosent svarer «til en viss grad».

Bare tretten prosent av de som svarte at kuttet angikk dem, oppgir at de nå arbeider mer på reise enn tidligere «på grunn av uegnede arbeidsforhold, føring av bil, diskresjons- og taushetsplikt etc.», heter det i rapporten.

Stortinget har vedtatt å evaluere reisekuttet i løpet av 2019.

STILLINGSANNONSE

ADVOKATFIRMAET • HØIVANG

Advokatfirmaet Høivang er et allmennpraktiserende advokatfirma som dekker de fleste rettsområder innen både privat- og næringsliv. Vi har kontor i Sandefjord sentrum. Vårt team består av både nye talenter og erfarne advokater. Ingen saker er like, og hver sak krever skreddersøm for å oppnå best mulig resultat. Vi bruker vår fagkompetanse og menneskekunnskap for å løse din sak på en måte som du blir fornøyd med. Vi er tydelige og modige for deg i vårt valg av strategi og løsning. Du skal aldri være i tvil om at vi har ditt beste i fokus.

KONTORFELLESKAP LEDIG Plass for Advokat

Vi har nå ledig plass for advokat i kontorfellesskap. Det er en fordel med egen portefølje men ingen betingelse. Kontoret har god sakstilfang.

Ta kontakt med advokat Lene Høivang, advokat.hoivang@hoivang.no for en uformell samtale

Få det bedre som

Øystein Myre Bremset jobber til daglig med entrepriser og tvisteløsning i BAHR. Han startet i BAHR i 2010, og ble partner i firmaet i 2018. Han har tidligere blant annet jobbet i Brækhus. Foto: Andreas Fadum

BAHR-partner Øystein Myre Bremset mener det er viktig at fullmektiger tør å kreve en skikkelig beskrivelse av arbeidsoppgavene de får, og en mer presis tidsfrist enn «ASAP».

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Nylig inviterte Yngre advokater i Advokatforeningen Oslo krets til fore-

drag med overskriften «Survival guide for advokatfullmektigen». Et av tipsene fullmektigene fikk av BAHR-partner Øystein Myre Bremset var å be om en bedre forklaring av arbeidsoppgavene, om de ikke er godt nok forklart allerede.

– Får du en oppgavebeskrivelse med masse engelske ord og uttrykk du ikke kan, må du si fra og, og ikke være redd for å spørre hva som menes. Som utgangspunkt er det ikke du som er dum som ikke forstår en oppgave. Det

er den som har gitt deg oppgaven som har forklart den for dårlig, sa Bremset.

KREV EN FRIST

God tidsstyring er viktig, og at man bør spørre partneren om når oppgaven må være ferdig, rådet han.

– Mange partnere sier at de må ha oppgaven «ASAP». Da kan man som fullmektig ende opp med å miste kontrollen over egen tid. Men ekspresslevering kan jo være unødvendig, dersom partneren uansett ikke rekker å få

advokatfullmektig

sett på det man har gjort før om et par dager, sa Bremset.

Ifølge partneren bør fullmektiger forsøke å jobbe seg «inn i sakene», og ikke «ut av sakene».

– De flinkeste fullmektigene er de som gjør noe mer enn bare akkurat det de blir spurt om, samtidig som de viser at de har forstått oppgaven. Du blir kanskje ikke bedt om å ta notater i et møte hvor du deltar. Men dersom du gjør det likevel, og dine notater viser seg å bli verdifulle senere, er jo det noe som vil gjøre partneren lykkelig. Da gjør du deg selv nyttig ved å ta initiativ, påpekte Bremset.

– Jobb med motivasjonen. Den som blir flinkest er ikke den som er mest intelligent, men den som er mest motivert. Når du kjenner at du jobber med noe du er brennende engasjert i, er du på riktig vei. Selv med hard innsats vil du aldri klare å bli flink i noe du ikke brenner for, sa Bremset.

PYSETE

For ikke så mange år siden var det ifølge BAHK-partneren sett på som litt «pysete» å si at man skulle hente og levere i barnehagen i forretningsjussbransjen.

– Tidligere var forretningsadvokatbransjen preget av å være et litt macho miljø der man ikke ble sett på som en som satset om man tok foreldrepermisjon. Sånn er det ikke nå, sa Bremset, selv far til to små døtre.

– Det er helt innafor å si at man ikke kan ha et møte på et tidspunkt, fordi man skal hente eller levere barn i barnehagen, understrekte Bremset.

Hvis du har trivdes godt som advokat før du fikk barn, vil du ifølge Bremset sannsynligvis trives godt etterpå også.

– Advokatlivet er privilegert og fleksibelt, men for min del blir det litt mindre TV-serier og tid på sofaen nå som jeg har barn. Det går i jobb og barn, og kanskje ikke så mye mer. Men

når jeg henter i barnehagen tenker jeg at jeg ikke har en mer travel hverdag enn de som er dommere eller sykepleiere. Småbarnslivet er travelt, for alle yrker, sa Bremset.

BLIR EN BEDRE LEDER

– Jeg har vært på en del seminarer om hvordan få kvinner opp og frem som partnere. En kvinnelig partner i et annet firma sa en gang at du blir et bedre menneske, men ikke en bedre advokat, av å ta foreldrepermisjon. Det er jeg ikke enig i. Du blir kanskje ikke en bedre jurist av å være hjemme med

barn, men å være advokat er noe mer enn å bare være jurist!

– Du lærer ganske mye av disse permisjonene, og å ha ansvar for barna: Du blir en mye bedre leder av å kjenne på hva det faktisk betyr å ha ansvar for barn når du skal lede småbarnsforeldre. Da må du vite hva småbarnslivet koster, sa Bremset – og kom med en oppfordring.

– Ta foreldreperm! Ikke ha hastverk med å droppe permisjonen for å komme deg raskt opp. Advokatlivet er langt, og foreldrepermisjon er en god investering i både «sjølve livet» og advokatlivet, sa BAHK-partneren.

10 tips til ferske fullmektiger

1. Vær villig til å hjelpe til når det trengs, ikke bare partnere, men også andre fullmektiger og advokater.
2. Gjør deg kjent med de advokatiske reglene. Opptre alltid etisk, og pass på at du jobber et sted der etikk står høyt. Det gjør det de aller fleste steder.
3. Senk skuldrene og husk at du er flink. Alle føler seg udugelige av og til.
4. Ikke påta deg for mange ting, men gjør heller det du sier du skal gjøre ordentlig.
5. Hjelp til med å avklare hva du forventes å gjøre. Advokater blir gjerne partnere fordi de er flinke advokater, ikke nødvendigvis fordi de er eksemplariske ledere. Når en partner kommer med en oppgave, må du forvente at den ikke blir forklart perfekt. Si ifra hvis du ikke forstår oppgaven.
6. Skaff deg et pusterom i hverdagen med god tidsstyring. Det er ikke slik at alt må gjøres med en gang hele tiden. Kommunikasjon er nøkkelordet.
7. Jobb deg inn i sakene, og ikke ut av dem. Ta initiativ, vær proaktiv, og gjør deg selv nyttig.
8. Vis særlig initiativ når det er noe du er interessert i. Da vil arbeidsgiver se hvor den store interessen og motivasjonen din ligger, og kan tilpasse arbeidsoppgavene deretter.
9. Vær serviceinnstilt hele tiden. Advokatjobben er et serviceyrke, og advokater må være serviceyttere overfor både klienten og kolleger.
10. Tolk alt i beste mening, for det aller meste er godt ment. Det er ikke alltid du vil få «et smilefjes» når du får en oppgave oversendt per e-post. Kanskje står avsenderen i barnehagen med en unge i hvert bein når e-posten blir sendt. Da rekker man ikke å pakke inn oppgaven i hyggelige formuleringer.

Kilde: Øystein Myre Bremset

– Vær modig og frykt ikke omveier!

I 2017 ble 730 personer autorisert som advokatfullmektiger, men hva skal man gjøre for å sikre en vellykket læringskurve før bevillingen er på plass? Her får du tips fra tre erfarne advokater.

TEKST: THEA N. DAHL

– Ydmykhet er et nøkkelord. Å være arrogant i fin dress går ikke hjem, sier managing partner i Wikborg Rein, Finn Bjørnstad.

I fjor ble 450 kvinner og 278 menn advokatfullmektiger, og 430 personer sikret seg advokatbevilling, ifølge Tilsynsrådets årsberetning

Men – i en bransje med høye karakterkrav, partnerambisjoner og spisse albuer: Hva skal til for å lykkes som advokatfullmektig?

I et forsøk på å finne svaret har Advokatbladet spurt tre personer i tre for-

skjellige firmaer; managing partner Finn Bjørnstad i Wikborg Rein, advokat Simon L. Stende i Lillestrøm-firmaet Næss, Lærum, Lier & Stende, samt HR-sjef Anne Bogen i Thommessen.

For å røpe en fellesnevner: Det er vanskelig å komme langt i advokatbransjen uten evnen til å bli godt likt.

KLIENT-FOKUS

Advokatbladet: – *Hva er det viktigste for å lykkes som advokatfullmektig?*

Stende: – Under studiet har man lært seg jussen. Fokuset når man tar fatt på arbeidshverdagen blir nødvendigvis bredere. Å ha innsikt i livsområdene du skal rådgi innenfor er viktig. For eksempel ved saker om fast eiendom kan alt fra kunnskap om drenering til vanlige begrep som gesimshøyde og saltak være ukjente størrelser som bør innlæres. Ved saker om barnevern må man forstå hvordan systemene og fagområdene fungerer sammen, og ikke minst ha kunnskaper om barns behov og utvikling.

Bogen: – Man må være nysgjerrig. Både på å lære og å utvikle seg, men også på hvordan markedene utvikler seg, ny teknologi og så videre. Man bør være interessert i klientenes virksomhet og behov, også må man trives med å jobbe sammen med andre.

Bjørnstad: – For det første er det helt grunnleggende å ha den formelle kunnskapen. Man må ha utholdenhet til å takle hardt og stressende arbeid, men noe av det viktigste er også å være nysgjerrig og ha evnen til å lytte aktivt før man taler. Ydmykhet er et nøkkelord. Å være arrogant i fin dress går ikke hjem. Og selvfølgelig; integritet, samarbeidsevne og interesse for nettverksbygging.

X-FAKTOREN

Advokatbladet: – *Hva kjennetegner et stjerneskudd?*

Bjørnstad: – Skal man lykkes over tid som advokat må man ha en ambisjon om å være blant de beste faglig og

– Fikk fnatt og sa opp

Advokatbladet spurte BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt om hva som var den største tabben hun gjorde som advokatfullmektig, og hva hun lærte av den.

Bjørkholt figurerer på Kapitals liste over Norges 100 mektigste kvinner.

– Jeg startet som advokatfullmektig i Wikborg Rein i 1993. Jeg var veldig glad for å ha fått jobb i et så stort og fint advokatfirma, og hadde hørt mye om at arbeidspresset var stort. Det var jeg helt klar for. Men til min store fortvilelse fikk jeg vel-

dig lite å gjøre. Mine kollegaer dro av gårde i spennende møter, men jeg satt på kontoret og følte meg stadig mer mislykket.

– Da det endelig løsnet et halvt års tid senere, sa jeg ikke nei til noen ting. Jeg tok på meg alt jeg ble bedt om, og ga ingen signaler om at det begynte å bli veldig mye. Det gikk som det måtte gå. Etter å ha kavet rundt med alt for mange arbeidsoppgaver et drøyt års tid, fikk jeg fnatt og sa opp. Til min store overraskelse ble alle lei seg for det. Jeg hadde ingen

anelse om at jeg var en verdsatt medarbeider.

– Etter to år i annen jobb kom jeg tilbake som fast advokat i en klokere versjon. Jeg hadde forstått at jeg måtte administrere tiden min. Jeg hadde lært at man kan si nei til en arbeidsoppgave når det ikke er tid til å utføre den, men at man kan si det på en konstruktiv måte. For eksempel «hvis din arbeidsoppgave kan vente, så kan jeg ta den på torsdag.» Utrolig hvor bra det der funker. Alle ble fornøyde. Inklusive meg selv.

Anne Sofie Bjørkholt

Mange advokatfullmektiger fant veien til kurset «Survival guide for advokatfullmektiger» i regi av Advokatforeningen. Foto: Henrik Skjevestad

å utvikle en kommersiell forståelse. Det ser man ikke så mye etter i begynnelsen, men det er viktig at denne egenskapen kommer frem etter hvert. Man må også kunne jobbe godt sammen med andre og bli likt både internt og eksternt – det man på godt norsk kaller en «likable professional».

Stende: – Pågangsmot og en solid juridisk forståelse, sammen med evnen til å møte andre mennesker på en god måte, vil jeg særlig fremheve.

Bjørnstad: – Det er vanskelig å si konkret *hvem* som har X-faktoren, men hvis man evner å gjøre noe ekstra og aldri gi seg før resultatet er mer enn godt nok, samtidig som man har en god bransjeforståelse og er flink til å bygge nettverk, kommer man langt. Det er ikke gitt at X-faktoren er tydelig med en gang. Hos noen trenger den tid og utfordringer for å modne.

Bogen: – I Thommessen setter vi kunnskapsdeling og samarbeid høyt. Dette har vi profesjonalisert blant annet ved at vi har vår egen prosjektnal som vi jobber etter, og at alle ansatte i Thommessen må ta eksamen i prosjektledelse.

DEN INDRE STEMME

Advokatbladet: – Hvis dere skal gi et konkret råd: Hva vil dere si?

Stende: – Å søke seg til et arbeidssted med fagfelt og en kultur du tror du vil

trives i er nok lurt. Dette er ganske selvsagt, men jeg er ikke sikker på om alle i stor nok grad følger sin indre stemme.

Bogen: – Still spørsmål, ikke vær redd for å fremme nye ideer eller å dele dine synspunkter. Spør om å få være med på møter og arrangementer sammen med de mer erfarne advokatene. Det lærer du masse av.

Bjørnstad: – Vær modig og frykt ikke omveier. Få en ekstra dimensjon inn i

livet ditt som skiller deg fra andre og viser at det er noe mer i deg enn at du bare har lyst til å være forretningsadvokat. Prøv forskjellige ting og ikke tenk for kortsiktig. Grip muligheten til å gjøre noe spennende og utviklende om den byr seg. Det får du igjen for, og det blir lagt merke til.

Bogen: – Og så er viktig at man har det gøy! Jeg anbefaler at man engasjerer seg i det sosiale livet med kolleger. På den måten er man med på å bidra til et godt arbeidsmiljø som gjør det moro å gå på jobb.

NØKKELTALL OM FERSKE ADVOKATER

- I 2017 ble 728 personer autorisert som advokatfullmektiger, hvorav 450 kvinner og 278 menn.
- Det ble utstedt 430 advokatbevillinger fordelt på 239 kvinner og 191 menn.
- 20 jurister ble gitt tillatelse til å yte rettshjelpsvirksomhet med hjemmel i domstoloven § 218 annet ledd.
- 67 advokater avla prøve for Høyesterett, hvorav 17 kvinner og 50 menn. 26 av disse fikk tillatelse til å opptre for Høyesterett.

Kilde: Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Finn Bjørnstad
Managing partner
i Wikborg Rein.
Jobber spesielt med
shipping og offshore.

Anne Bogen
HR-sjef
i Thommessen
Ansvarlig for rekruttering
og for firmaets
trainee-program.

Simon L. Stende
Advokat i Næss,
Lærum, Lier & Stende
på Lillestrøm. Leder
av Romerike krets av
Advokatforeningen.

Foreslår **forklaringsnekt** og **gaveforbud**

Advokater bør råde klientene sine til ikke å forklare seg for politiet, dersom klienten ikke har fått se sakens dokumenter, heter det i et forslag til nye etiske retningslinjer for forsvarsadvokater. Det foreslås også forbud mot at en advokat gir gaver til sin klient.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

SUNDEVOLDEN: De nye forslagene til retningslinjer for forsvarere skapte debatt på Forsvarergruppens høstseminar, som nylig ble arrangert på Sundvolden hotell i Buskerud, med om lag 260 forsvarsadvokater tilstede.

– Tanken er at retningslinjene skal hjelpe oss forsvarere med vårt mandat, sa Forsvarergruppens leder, Marius Dietrichson.

Forsvareres retningslinjer har ikke blitt revidert siden 2009. I 2016 vedtok Forsvarergruppen å gjennomgå reglene for å vurdere om det er behov for en ny revisjon, blant annet etter mediefokus på klientnapping.

En arbeidsgruppe bestående av Marius Dietrichson, Mette-Julie Sundby, Arne Gunnar Aas og Arild Dyngeland har laget utkast til nye retningslinjer.

NØYTRALITETSPRINSIPPET

På Forsvarerseminaret trakk Dietrichson frem spesielt tre punkter i forslaget som han ba om synspunkter på; Det såkalte nøytralitetsprinsippet; at siktede bør rådes til ikke å gi forklaringen uten dokumentinnsyn, at forsvarer skal være aktiv i avhør, og at verdioverføring fra advokat til klient ikke skal forekomme.

Det skal altså ikke være lov for en advokat å kjøpe gaver som røyk og klær til en klient.

– Dette siste forholdet skaper mye problemer for forståelsen av vår rolle. Vi hører om uregelmessigheter knyttet til forsvarerbytter. Da er, kan hende, det frie forsvarervalg ikke helt fritt likevel.

For å gjøre det enkelt, foreslår vi derfor at verdioverføring ikke skal skje. Hvis siktede ber om hundre kroner til røyk og aviser, så kan advokaten si nei, at det har han eller hun rett og slett ikke lov til. Og er det noe klienten har respekt for, så er det advokater som forholder seg til regelverket, sa Dietrichson.

COLA-ADVOKATER

– Klientene vil i lengden heller ha en skikkelig advokat, enn en cola-advokat. Og når dette blir regelfestet, så vil problemet forsvinne, tror jeg, sa han.

Forslagene vil utfordre «det varme forsvarerhertet», understreket han.

– Jeg ber om at vi drøfter forslagene, og så ønsker vi å sende forslaget på høring – til Justisdepartementet, Riksadvokaten, kriminalomsorgen og andre. Mange kommer nok til å ha en mening om nøytralitetsrådet. Etter høringen får vi se om det blir nødvendig å endre reglene. En høring vil gi reglene større autoritet, sa Dietrichson.

– STIKK I STRID MED MINE RÅD

Størst debatt ble det om forslaget punkt 6, og forsvarers oppgaver i forbindelse med avhør.

I punkt 6.1 heter det at «Når klienten ikke har innsyn i sakens dokumenter, bør forsvareren som hovedregel råde ham eller henne til ikke å avgi forklaring».

Mens punkt 6.2 er foreslått formulert slik: «Forsvareren bør ikke bistå i avhør dersom han eller hun ikke på forhånd har fått innsyn i sakens dokumenter, og hatt anledning til å snakke ukontrollert med klienten og gi råd basert på opplysningene i saken».

Mange advokater i salen grep ordet.

– Begge disse punktene er stikk i strid med hva jeg vanligvis råder klienten til. Det er veldig, veldig sjelden jeg synes det er lurt å si til klienten at han eller hun ikke skal forklare seg, spesielt i drapssaker, sedelighetssaker og voldssaker. En klient som snakker sant, har kanskje sin eneste sjanse til å bli trodd når han eller hun forklarer seg uten dokumentinnsyn, sa

Lene Vågslid (Ap), leder av Stortingets justiskomiteé deltok på Forsvarerseminaret i en debatt om den humane strafferettspleien. Her med Marius Dietrichson.

– Dersom vi gjør disse endringene, må vi gå ut og varsle i offentligheten om at fra den og den datoen så gjelder disse reglene, og de gjelder som en kollektiv ordning for alle forsvarere, sa Ingrid Breistein, advokat i Staff advokatfirma. I bakgrunnen Marius Dietrichson.

Unni Fries, fast forsvarer i Oslo tingrett og i Borgarting lagmannsrett.

Forslaget til forklaringsnekt er ingen absolutt regel, presiserte Marius Dietrichson, leder av Forsvarergruppen.

– Vår oppgave er å hindre at klientene inkriminerer seg selv ved å gå i avhør og lyve. Dette har vi en forpliktelse til å sette en stopper for. I vår rettsstradisjon er vi svært opptatt av den siktedes forklaring. Dersom politiet klarer å slå hull på forklaringen, så blir man vurdert som skyldig. Den tendensen må vi snu, sa Marius Dietrichson.

FLERE HEMMELIGE DOKUMENTER

Politiet klausulerer et økende antall dokumenter, påpekte Arne Gunnar Aas, fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett.

– For å få løst dette, får vi heller si at utgangspunktet er at klienten ikke skal forklare seg. Vi kan ikke la denne situasjonen fortsette, at påtalemyndigheten har eierskap til saksdokumentene, og med mer eller mindre gode begrunnelser klausulerer dokumenter. Hvis vi bringer en innsynssak inn for domstolene, får vi ingen dommere til å gjøre det de egentlig skal gjøre, nemlig å gå gjennom hvert enkelt dokument for å se om det er riktig at det skal klausuleres. Derfor er punkt 6.1 en regel jeg synes er en fornuftig ordning, sa Aas.

DÅRLIG KLEDDE KLIENTER

Advokat Sigmond tok opp det såkalte vederlagsforbudet; at advokater ikke skal kunne gi «gaver, lån eller andre verdioverføringer til egen klient, direkte eller indirekte», annet enn mat og drikke «som fortæres under klientmøter eller i forbindelse med rettsmøter eller avhør».

– Jeg møter klienter nede i arresten i shorts og singlet som skal fremstilles for fengsling. Da kan det hende, ut fra nødrett, at jeg går ut og kjøper en genser og en joggebukse. Det kan jeg ikke gjøre, med de nye reglene. Jeg føler en forpliktelse til å hjelpe klienter som er i nød, vi har en forpliktelse til å gi dem litt menneskeverd! Jeg gjør ikke dette for å beholde klienter, understreket hun.

Frelsesarmeen eller Kirkens Bymisjon kan kanskje levere klær til arresten og fengslene, ble det foreslått.

– ÅPENBART MISBRUK

Vederlagsforbudet er egentlig en fallit-terklæring for forsvarerne, mente Knut Ditlev-Simonsen.

– Dette misbrukes åpenbart, og vi hører om det i fengslene hele tiden. Det hjelper ikke at vi har et varmt forsvarerhjerte og synes det er synd at klienten går barbeint i retten. Vi må få stoppet dette, og da må vi ha en firkantet regel. Slik det fungerer i dag, er det

Advokat Unni Fries sa at hun ikke ville sette klientens interesser på spill for å ivareta et prinsipp fra advokatenes side om å råde klienten til å nekte å forklare seg.

konkurransesvidende for de advokatene som er villige til å kjøpe ting til klientene, sa Ditlev-Simonsen.

AKTIVITETSPLIKT

De som tok ordet støttet opp om forslaget punkt 6.3, som pålegger forsvareren en aktivitetsplikt i avhør.

I forslaget heter det blant annet at der advokaten deltar i avhør, så «bør forsvarer delta aktivt. Forsvareren kan blant annet stille spørsmål, be om klargjøring, og gi klienten råd med hensyn til om et spørsmål bør besvares, om det bør avholdes pause, eller om avhøret bør avbrytes eller avsluttes».

– Det er ingen grunn til å være så passive som politietterforskerne legger opp til. Det vil være fornuftig å regulere vår aktivitetsplikt, sa Dietrichson.

Se mer fra debatten
på Advokatbladets
nettsider!

– Domstolene tvinges til å bli hardere i klypa

Fordi domstolene får trange-re budsjetter, tvinges dommerne til å skjære sakene mer til. Forsvarere må bli flinkere til å beregne korrekt tidsbruk i straffesaker.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sa førstelagmann i Gulating lagmannsrett, Magni Elsheim, da hun holdt foredrag om forberedelser og gjennomføring av hovedforhandling i lagmannsretten på høstseminaret til Forsvarergruppen.

Hun startet med å si at hennes innspill var knyttet til straffesaker av normal lengde og omfang, og kom så med det hun kalte «et lite hjertesukk».

– Det er utrolig vanskelig å få en forsvarer til å overlate en sak til en kollega, selv om ordreboken er full, mens søknader om forsvarerbytter hagler inn, dersom det dukker opp en mer spennende sak. I Gulating kunne sakene ha kommet tidligere opp, dersom det hadde vært enklere å få partene til å møtes, sa Elsheim.

At berammelser tar lang tid i domstolene skyldes like mye – bortsett fra i Borgarting – at man har problemer med å få partene til å møtes, som det skyldes lang saksbehandlingstid i domstolene, mente hun.

– Et annet problem er å komme til bunns i hvor mye tid som vil gå med i hver enkelt sak. Domstolene er prisgitt innspill fra aktørene, og det blir skutt både over og under mål ganske jevnlig. For oss er det veldig viktig at vi «treffer merket». Dommerne er på reise halvparten av tiden i lokale domstoler, og da er det ille om det settes av for lite eller for mye tid, sa Elsheim.

Aktørene i retten må beregne tiden edruelig og riktig, og holde seg til planen, sa førstelagmann Magni Elsheim.

VIL SKJÆRE MER TIL

– Med de stramme budsjettene som politikerne trer ned over domstolene nå, og den nedbemanningen vi er tvunget til å gjennomføre, må dere forvente at vi blir tiltagende opptatt av tidsbruk og av hvordan vi kan skjære til og administrere sakene bedre.

Det foregår en struping av domstolene, og pengene styrer, sa hun.

– Uavhengigheten kan bli skvist hos oss, men det er vi bevisst på. Men det er nok ingen dommere som er i tvil om at saker ofte kan konsentreres mer, uten at det går ut over ett eneste rettsikkerhetsprinsipp. I Norge bruker vi mye tid på ankesaker. Vi er i en skvis, og vi vil bli tvunget til å være litt hardere i klypa, sa Elsheim.

VIL HA RADIKALE GREP

Forslagene til ny straffeprosesslov som vil gi dommerne tilgang til sakens dokumenter på forhånd, vil hjelpe litt på vei, mente hun.

– Men min personlige oppfatning er at effektivisering vil kreve mer radikale grep, for eksempel at man i ankesaker overprøver det som er omtvistet, men ikke gir hele saken en full, ny prøving.

Hun snakket videre om en ny veileder for dommere som er under utarbeidelse. Der gis dommere blant annet råd om hvordan de skal opptre vis-à-vis partene i retten.

«Vent med spørsmål som kan vente. Respekter at aktørene kan ha en tanke for hvor de vil med sine spørsmål, og forvent at de har det. Aktørene kan trenge å få brikker på plass før poenget serveres», heter det i veilederen.

Og videre: «Respekter at forsvarer må gjenta tema som er berørt og kan ha behov for å gjenta et spørsmål i en annen sammenheng eller med en annen vinkling. Ren repetisjon er derimot dobbeltbehandling og kan være egnet til å forvirre eller tilsløre. Følg aktivt med.»

Unge lovbrystere såres av ladede ord

– I avhør av mindreårige kan forsvarer tillate seg en mer aktiv rolle enn det som er vanlig. Ikke alle politietterforskere er barnevennlige.

TEKST: NINA SCHMIDT. FOTO: SERGEI KHAKIMULLIN, ISTOCKPHOTO

Marijana Lozic og Cecilie Nakstad – begge faste forsvarere i Oslo lagsogn – holdt foredrag med praktiske tips om ungdom og straff.

– Under avhøret er det lov å bryte inn, og pass på at det tas pauser. Og følg nøye med under gjennomlesningen av avhøret, for innen da, er den unge lei, sa Nakstad.

Når ungdom settes i arrest, gjelder spesielle regler: Forsvarer skal oppnevnes innen tolv timer, og fremstilling skal skje senest dagen etter. Også barneverntjenesten og verge / forelder skal varsles, samt skole.

Mor eller far kan ikke tvinge den unge til å forklare seg. Ofte er det best at mor eller far ikke er med i avhøret, mente Lozic.

Hvis tiltale tas ut, skal det alltid gjøres en personlighetsundersøkelse av ungdommen, fortalte hun.

LUKKEDE DØRER

Ungdom under 18 år kan varetektsfengsles i maks to uker av gangen, og skal aldri i isolasjon, minnet hun om.

Barnekonvensjonen gir unge et særlig vern i retten, og behovet for lukkede dører er gjerne større enn ellers. Om kameratgjengen møter opp i retten, kan dette være uheldig for den unge, sa de to.

– En egen domstolbestemmelse kan nekte kameratgjengen adgang til rettsalen, men dette må avklares i forkant.

Av og til må forsvarere minne dommerne om ikke å bruke juridiske termer overfor barn, sa de to.

HAR DET VONDT

Lozic sitter i en tverrfaglig arbeidsgruppe i regi av Domstoladministrasjonen om behandlingen av barn i domstolen, og hadde i forkant av foredraget innhentet mange synspunkter fra unge straffedømte som er knyttet til Forandringsfabrikken, et kunnskapssenter drevet av og for barn og unge.

– De vil at det skal brukes mye tid på sakene. De forstår at det må stilles kritiske spørsmål til dem, men vil gjerne ha en forklaring på hvorfor spørsmålene stilles. De ønsker at det skal skapes en trygg stemning i retten, at rettsalen er liten, og at man ikke trenger å bruke mikrofon. De vil gjerne ha en hovedregel om lukkede dører, og ingen presse tilstede.

– De er også veldig vare på ladede ord som brukes i innledningsforedrag, og ber oss passe på hvilke ord vi bruker. De vil gjerne ha en egen liste over ungdomsforsvarere, i hovedsak over hvem som ikke bør være forsvarer for ungdom. Det siste de ba meg si til dere, som de vil at dere skal tenke på i møtet med ungdommen, er at de ikke har gjort kriminelle ting for å tøffe seg, men fordi de har det vondt.

Marijana Lozic og Cecilie Nakstad har lang erfaring som forsvarere for ungdom.

Kvinnelig advokat sier hun ble trakassert av mannlig partner:

– Den enkleste løs

En ung, kvinnelig advokat sluttet etter det hun hevder var verbal trakassering over tid fra en mannlig partner. Kvinnen forteller at hun varslet tre ganger, uten at det skal ha fått konsekvenser.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

«Er du dum?!», «Jeg er partner, ikke du. Du gjør som jeg sier, når jeg sier det» og «idiot!».

Dette er eksempler på trakasserende atferd som en advokat i slutten av tjuårene hevder hun ble utsatt for mens hun jobbet for PwC.

Advokatbladet ble først tipset om denne saken fra en partner i et annet firma enn PwC, og ikke fra kvinnen selv. I intervju med Advokatbladet bekrefter hun opplysningene redaksjonen har fått. Av hensyn til de involverte er parter og kilder anonymisert.

Trakasseringen skal ha skjedd over en lengre periode på arbeidsplassen, også i møter med kunder, samt i forbindelse med at de to jobbet sammen i en rettssak. Kvinnen hevder at partneren behandlet henne så dårlig at hun valgte å si opp og skifte jobb.

– I ettertid har jeg jo tenkt at jeg burde varslet mer skriftlig. Jeg var i møter med verneombud, nærmeste leder og partnere. Jeg hadde virkelig trodd at det ville få noen konsekvenser, sier hun.

Advokaten har gitt Advokatbladet tilgang til en støttende e-post hun har fått fra en advokat i et annet firma som forteller at han var rystet over hvordan partneren behandlet henne.

VAR REDD

Den unge advokaten mener at hun ble behandlet på en nedlatende og sjikanøs

måte, og forsøkt ydmyket i andres nærvær, både i kundemøter, i retten og på arbeidsplassen. Hun forteller at hun var redd for å være alene med partneren.

Kvinnen sier at hun varslet om saken i tre møter, i første omgang i et møte med verneombudet i fjor høst, uten at det førte til noen forbedring.

I møte nummer to, som skal ha skjedd i januar i år, skal hun ha tatt opp trakasseringen i møte med verneombudet og to andre partnere.

– Etter andre varslingsrunde hadde vi et oppvaskmøte hvor han nektet for at han behandlet meg dårlig, til tross for flere vitner. Han fikk forbud mot å oppholde seg i enerom med meg fordi jeg var redd, men det ga han blaffen i. Løsningen ble at jeg jobbet mye hjemmefra, sier kvinnen.

Hun forteller at hun opplevde å bli møtt med forståelse og bekreftelse fra dem hun varslet til om at dette ikke var akseptabel oppførsel, men at forholdene ikke endret seg.

– Det er viktig for meg å forsøke å forebygge at andre opplever det samme. Derfor valgte jeg å varsle, sier den kvinnelige advokaten til Advokatbladet.

FORMELL VARSLING

– Etter at rettssaken var ferdig var jeg i møte med partnere og ledelse. Vi ble enige om at dette var en formell varslingssak, og jeg fikk beskjed om at det skulle bli tatt videre.

– Mot slutten av møtet sa jeg at jeg håpet saken ville få konsekvenser for partneren. Da fikk jeg til svar at jeg ikke måtte håpe på for mye, fordi han er partner. Siden har jeg ikke hørt noen ting, sier kvinnen.

Hun gir flere eksempler på det hun skal ha opplevd:

– En gang ble jeg og en assistent nektet å gå fra kontoret fordi han selv skulle hjem til middag, men hadde glemt å skrive et prosesskriv med frist samme kveld. Kort tid etter kjeftet han høylytt under en lunsj med flere andre fordi vi var uenige om et bevis jeg mente vi var pålagt å ha med i prosesskrivet. Jeg fikk beskjed om at min oppgave var å gjøre som han sa. «Heldigvis» kjeftet han på meg foran flere andre. Likevel nektet han senere for at hendelsen hadde funnet sted, sier hun.

NAPPET I KAPPEN

I samarbeidet om rettssaken skal partneren ha oppført seg veldig nedlatende, forteller kvinnen.

– Han nappet meg i kappen flere ganger, himlet med øynene, sukket høylytt, ristet på hodet, skar grimaser og var tydelig kritisk til det jeg sa, selv om han selv hadde godkjent og skrevet over halvparten av innholdet, sier hun.

Advokatbladet har snakket med flere personer som har vært vitne til PwC-partnerens behandling av den

ningen var å slutte

kvinnelige advokaten i forskjellige settinger. En partner i et annet advokatfirma beskriver behandlingen av kvinnen som «det verste han har sett».

– Jeg synes oppriktig synd på henne. Dette er første gang jeg har reagert og tenkt «hva i alle dager er dette for noe». Det var en uakseptabel «ovenfra og nedad»-holdning, sier han.

En annen forteller at han «aldri har møtt en advokat som oppfører seg så skammelig».

– Det er så uhørt at jeg blir irritert bare jeg snakker om det. Det skal bare ikke skje. Det var helt absurd å se på, sier han.

En tredje person Advokatbladet har snakket med karakteriserer behandlingen som forkastelig og flaut.

– Man skal aldri sparke nedover. Alle som så hvordan han var mot den kvinnelige advokaten fikk sympati med henne.

Alle de tre ovenstående kildene er rause med å rose kvinnen for hennes arbeid som advokat, og mener derfor det er desto viktigere å påpeke det de mener er urimelig oppførsel fra PwC-partneren.

– Jeg vurderte å gi opp hele yrket som følge av behandlingen jeg fikk, sier kvinnen selv.

– Det betydde mye for meg at advokater utenfor PwC, som så hvordan partneren behandlet meg, tok kontakt med meg for å fortelle hvor uakseptabel de synes oppførselen hans var, sier den kvinnelige advokaten til Advokatbladet.

Saken fortsetter på neste side

PwC:

– Nulltoleranse mot trakassering

– Saken ble tatt særdeles alvorlig. PwCs styringsmodell tillater på ingen måte at partnere eller medarbeidere ikke etterlever selskapets retningslinjer og verdier, sier Herman Skibrek, risk & quality-leder for PwC i Norge.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Vi i PwC er helt avhengig av å opprettholde vårt sterke omdømme og tillit blant kunder, samfunn og ansatte. Vi driver vår virksomhet innenfor gjeldende rammer av lover, forskrifter, faglige standarder og interne retningslinjer, men erkjenner at dette ikke alltid kan styre alle typer atferd, sier Herman Skibrek.

PwC har derfor utviklet et sett etiske retningslinjer, Code of Conduct, for alle i PwC og en formell varslingskanal, forteller han.

– Code of Conduct er bygget opp rundt våre verdier, og tydeliggjør krav til atferd i praksis. I tilfelle det likevel skulle oppstå situasjoner som medfører mulige brudd på slike retningslinjer, har PwC, i tråd med kravene i arbeidsmiljøloven, etablert en formell varslingskanal hvor ansatte og partnere, anonymt eller med fullt navn, kan varsle om kritikkverdige forhold. Varslingen går direkte til vår konsernadvokat. Videre oppfølging og hvem som skal involveres bestemmes da av konsernadvokaten.

SAMARBEIDSPROBLEMER

– Hvordan håndterte avdelingsledelsen varslene mot partneren?

– Det har vært kjent i avdelingen at det over tid var samarbeidsproblemer mellom partene. Dette ble håndtert i dialog mellom partene og avdelingsledelsen, og tiltak ble gjennomført for å avhjelpe situasjoner som oppsto. PwC

oppfatter at det først er i samtale med en av våre ledere den 27. april 2018 at kvinnen fremmet et varsel. Hun har ikke benyttet vår formelle varslingskanal, sier Skibrek.

Det ble etter møtet i april opprettet en formell varslings sak mot partneren, forteller han.

– Hva er prosedyren i PwC når det varsles mot en partner / ansatt?

– Ved varslings mot ansatte og partnere skal vår konsernadvokat involveres. Det bærende prinsippet er at varselet skal behandles konfidensielt og at varsleren skal beskyttes mot gjengjeldelse. Det vil deretter velges en person med tilstrekkelig myndighet og som er uavhengig av forholdet og partene det varsles om til å følge opp varselet videre, herunder beslutte hvilke undersøkelser som skal gjøres.

SATT INN TILTAK

– Ble det satt inn tiltak i kjølvannet av varslene?

– Ja, som angitt ovenfor ble det forut for varslingen gjennomført konkrete tiltak som kvinnen medvirket til, og som vi oppfatter hun var tilfreds med.

– Er det korrekt at partneren fikk forbud mot å oppholde seg i enerom med kvinnen?

– Det medfører ikke riktighet at han ble ilagt et slikt forbud. Kvinnen ble likevel tilbudt, og aksepterte, at ytterligere en person skulle inn på teamet og at vedkommende kunne være tilstede i hennes møter med partneren.

– Hvilke følger har varslene fått for partneren?

– Saken er behandlet i samsvar med våre retningslinjer som gir rom for ulike reaksjoner. Da dette er en personalsak, ønsker vi ikke å gi opplysninger om hvilket utfall saken har fått.

– Er det korrekt at kvinnen ble fortalt av ledere at varslingen ikke kom til å få konsekvenser, fordi den ble varslet mot, er partner?

– Nei, dette medfører ikke riktighet.

IKKE UMULIG

Det er ikke riktig at et varsel mot en partner gjør det vanskelig eller umulig å ta tak i saken, understreker Skibrek.

– Vi vil understreke at PwCs styringsmodell på ingen måte tillater at partnere eller noen medarbeidere ikke etterlever selskapets retningslinjer og verdier. Manglende etterlevelse får konsekvenser. Jeg viser til kommentarene over.

– Stemmer det at PwCs ledelse ikke har fulgt opp varslings saken ovenfor kvinnen, etter at hun sluttet?

– Vi vil understreke at det ble informert til kvinnen i avslutningssamtalen at saken ble tatt særdeles alvorlig og at PwC ville jobbe videre med denne, noe som også ble gjort. Vi kjenner ikke til at det har vært kontakt mellom ledelsen og kvinnen etter hun sluttet.

BEKLAGER

– Er det forhold i saken som burde ha vært håndtert annerledes fra ledelsens side?

– Vi beklager at advokaten har hatt opplevelser ved sin arbeidsplass i PwC som hun har følt ubehagelig. På generelt grunnlag vil vi understreke at vi har nulltoleranse mot enhver form for trakassering.

– Ligger det noen form for læring i denne saken, sett fra deres side, som andre kan ha nytte av å vite om?

– Det er gjerne slik at jo lengre konflikter får utvikle seg, desto vanskeligere er de å løse. Når det oppstår samarbeidsproblemer, ikke minst når det involverer ledere, er det derfor viktig at andre ledere engasjerer seg og bidrar tidligst mulig i prosessen for å sikre gode og varige løsninger, sier Skibrek.

Advokatbladet har også vært i kontakt med den aktuelle partneren. Han viser til svaret fra Skibrek, og legger til at han beklager at kvinnen har hatt opplevelser ved sin arbeidsplass i PwC som hun har følt ubehagelig.

– Kjenner til liknende historier

Advokatbladet har spurt tillitsvalgte i Advokatforeningen om de, på generelt grunnlag, tror partnerstrukturen i advokatbransjen gjør det mer krevende å varsle om trakassering enn i andre bransjer.

John Erik Aarsheim er observatør i Advokatforeningens hovedstyre og medlem av Yngre advokater. Han tror at det lettere kan skje at partnere kan slippe unna konsekvenser nettopp fordi de er partnere.

– Spesielt i mindre firmaer, hvor den enkelte partneren har større innflytelse og ofte i realiteten «er» firmaet, sier Aarsheim.

Han tror mange kvier seg for å si ifra om uønsket atferd fordi det kan få konsekvenser for videre karriere.

– Å ha status som varsler med sterke meninger er tabubelagt, og man blir fort sett på som en «tikkende bombe». Jeg mener varslingsrutiner virker helt mot sin hensikt hvis resultatet blir at varsleren selv må gå.

Aarsheim forteller at han kjenner til flere liknende historier fra bransjen for øvrig.

– Jeg tror ikke alltid det er vondt ment, men heller at noen eldre partnere har problemer med å forholde seg til yngre ambisiøse kvinner med en annen rolle enn det de er vant med fra tidligere. Da må de realitetsorienteres, sier han.

– MÅ FÅ KONSEKVENSER

Tina Storsletten Nordstrøm, leder av Advokatforeningens kvinneutvalg, mener advokatbransjen har strukturelle utfordringer.

– Jeg tror selskapsstrukturen kan skape større rom for hendelser sammenliknet med andre bransjer. Det er

noe man bør ta på alvor, spesielt hvis det i realiteten betyr at trakassering kan skje og passere uten at det blir tatt tak i.

Hun mener firmaene må være obs på konsekvensene trakassering kan få, spesielt i avhengighetsforholdet mellom en fersk advokat og en erfaren partner.

– Det er klart at trakasserende hendelser må få konsekvenser, enten gjennom omplassering eller oppsigelse, sier hun.

PARTNERE IKKE VERNET MOT VARSLING

Generalsekretær i Advokatforeningen, Merete Smith, sier at det ikke finnes andre regler for partnere og eiere sammenliknet med de øvrige ansatte i et advokatfirma.

– Et advokatfirma er forpliktet til å følge regelverket, uavhengig av hvilken posisjon den enkelte har. Dette handler om hvordan man vil ha det på arbeidsplassen, hvordan man vil oppføre seg overfor de ansatte, og hvor attraktivt advokatfirmaet skal være

John Erik Aarsheim er observatør i Hovedstyret for Yngre Advokater.

som arbeidsplass. Advokatfirmaene må være oppmerksomme på ulikhetene i styrkeforholdet mellom partnere og ansatte.

Hun understreker samtidig viktigheten av kontradiksjon.

– Før man kan vurdere det nødvendige tiltaket i hver enkelt sak, må alle parter få mulighet til å presentere sin side.

STILLINGSANNONSE

Advokatfirmaet Ness Lundin DA består av 13 medarbeidere, hvorav 9 advokater/fullmektiger. Vi er ett av landets ledende firma innen erstatnings- og forsikringsrett, men har også en variert praksis innen arbeidsrett, arv- og skifterett, bobehandling, fast eiendoms rettsforhold og kontraktsrett.

ADVOKAT

Vi søker etter en advokat, med erfaring fra erstatningsrett eller andre sivilrettslige fag, som firmaet arbeider med. Arbeidet vil bestå i rådgivning overfor firmaets klienter, forhandlinger og prosedyre for domstolene.

Vi søker en kreativ og selvstendig advokat med gode juridiske kunnskaper og god muntlig og skriftlig fremstillingsevne. Det er gode utviklingsmuligheter i firmaet, og vi har konkurransedyktige betingelser. Alternative tilknytningsformer kan diskuteres.

Ness Lundin kan tilby muligheter for personlig og faglig utvikling i et kunnskapsrikt og hyggelig fagmiljø.

Nærmere opplysninger om stillingen kan rettes til adv. Tom Sørum, tlf 928 33438. Søknad sendes: dragland@nesslundin.no senest innen 20. november d.å. Se for øvrig www.nesslundin.no for nærmere info om vårt firma.

**NESS
LUNDIN**

Universitetsgata 8, 0164 Oslo
Tlf 23 29 90 00
www.nesslundin.no

Beskyldte motpart for utpressing

En advokat som i et brev skrev at et utspill fra motpartens advokat fremstod som «et utidig utpressingsforsøk» er felt i Disiplinærutvalget for å ha opptrådt usaklig, og for brudd på punktet om kollegial tillit.

TEKST: NINA SCHMIDT

De to advokatene i striden representerer hver sin part i en nabotvist om utlegging av en flytebrygge og oppføring av et naust, og saken har vært til forvaltningsbehandling i en kommune, fremgår det av klagesaken. Saken er behandlet av Disiplinærutvalget for Østfold og Follo, Romerike og Hedmark kretser.

Grunnlaget for klagen er at advokaten i et notat til kommunen omtalte et brev fra motpartens advokat slik:

«Brevet fremstår etter sitt innhold som et utidig utpressingsforsøk basert på åpenbart uholdbart faktisk og rettslig grunnlag.»

Da advokaten som har klaget inn saken fikk kjennskap til brevet, skal han straks ha bedt den brevskrivende advokaten om å trekke tilbake utsagnet og beklage for å unngå disiplinærklage.

Dette ble ikke gjort.

Advokaten som har klaget inn saken, mener at utsagnet er i strid med den hensynsfullhet en advokat skal utvise, som er nedfelt i Regler for god advokatskikk punkt 5.1, og også et brudd på punkt 1.3 om at en advokat skal opptre «saklig og korrekt».

Den innklagede advokaten er uenig: Han er forundret over at advokaten har oppfattet utsagnet personlig, og viser til RGA pkt. 1.2, der det heter at en advokat har krav på ikke å bli identifisert med klientens standpunkter og interesser.

Advokaten mener at ordet «utpressingsforsøk» ikke er benyttet i strafferettslig forstand, og at karakteristikken av det omtalte brevet på vegne av klient både er saklig fundert, begrunnet og nødvendig for å ivareta klientens interesser.

Disiplinærutvalget skriver at en advokat «normalt skal ha betydelig spillerom for å ivareta sin klients interesser, og i det ligger det også i utgangspunktet å kunne gjengi klientens frimodige reaksjoner på handlinger og utsagn fra motpartens advokat».

Men feller likevel advokaten da utvalget ikke kan se at det var nødvendig å bruke en slik karakteristik for å ivareta klientens interesser. Saken er anket til Disiplinærnemnden.

Stor mangel på etterutdannings-timer

Tall fra Advokatforeningen viser at det ved utgangen av september fortsatt er drøye 4400 advokater som ikke har oppfylt kravet om åtti etterutdanningstimer.

TEKST: THEA N. DAHL

Fristen for nåværende etterutdanningsperiode utløper 31. desember. Timekravet skilles i tre kategorier; juridiske timer, ikke-juridiske timer og advokatetikk. Minst femti timer må være juridiske timer, og dersom man tar disse gjennom JUS eller Advokatforeningen godkjennes timene automatisk, uten søknad.

Representantskapet har vedtatt å innføre selvdeklarerer av etterutdanningen. Fra januar neste år er det slutt på at Advokatforeningen skal godkjenne timene. I neste etterutdanningsperiode skal advokater selv angi hvor mange timer de har gjennomført i et tillitsbasert system uten dokumentasjonskrav.

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
ESPAÑA SL

- Fast eiendom
- Arv/Skifte
- Forretningsjuss

- Skatte representant
- Skatt
- Regnskap & Selvangivelser

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Solano 65 - 2º.5 // 29660 Marbella - España
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Nå kan du ringe oss fra SKANDINAVISKE land (takk):
Norge: 219 846 40
Sverige: 840 300 140
Danmark: 767 375 48
Finnland: 908 076 270

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Samvittighetsreservasjoner for fastlege

Høyesterett avsa 11. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1958-A** – som gjaldt oppsigelse i 2015 av en fastlegeavtale fordi den katolske legen av samvittighetsgrunner ikke ønsker å sette inn spiral som prevensjonsmiddel. Legen vant frem i Agder lagmannsrett, og Høyesterett kom til at kommunens anke vedrørende oppsigelsen ikke førte frem. Det var inngått en bindende muntlig avtale i 2011 mellom legen og kommunen, som omfattet en aksept fra kommunen av legens samvittighetsforbehold. Den stred ikke mot lov eller forskrifter på ansettelsestidspunktet. Oppsigelsen var derfor ikke saklig, og den ble kjent ugyldig.

Selv om det ikke var nødvendig for resultatet, har Høyesterett i **avsnitt 76–92** bemerkninger om hva som må tillegges vekt ved vurderingen av **EMK artikkel 9** når en fastlege av samvittighets-

grunner reserverer seg mot innsetting av spiral. For at en overbevisning skal falle inn under bestemmelsen, oppstilles ifølge konvensjonspraksis to krav. Det må foreligge en viss grad av overbevisning, alvor, sammenheng og viktighet, og utøvelsen av overbevisningen må være nært knyttet til det aktuelle livssynet. Når artikkel 9 kommer til anvendelse, blir spørsmålet om de tre vilkårene i artikkel 9 nr. 2 er oppfylt. Det er ikke tvilsomt at et forbud mot at fastleger reserverer seg mot å innsette spiral, ivaretar et *legitimt formål*, og at *lovkravet* er oppfylt. Avgjørende blir derfor det tredje vilkåret etter artikkel 9 nr. 2 – at inngrepet er *nødvendig i et demokratisk samfunn*. Statene gis et visst skjønnsmessig spillerom («margin of appreciation»), men inngrepet må være rimelig og forholdsmessig, hensett til de formål som skal ivaretas. Høyesterett utdyper dette nærmere, og **EMDs dom**

15. januar 2013 Eweida mfl. mot Storbritannia illustrerer godt kompleksiteten i de avveininger som må foretas.

I lagmannsretten ble kommunen frifunnet for fastlegens krav om erstatning for økonomisk tap som følge av oppsigelsen. Høyesterett påla kommunen objektivt ansvar. I kontraktsforhold er utgangspunktet objektivt ansvar ved rettsvillfarelse, jf. **HR-2016-1235-A (Røldal-Suldal) avsnitt 49**. Kommunens oppsigelse var usaklig basert på en uriktig forståelse av reglene om fastlegeordningen, og ordlyden i oppsigelsen hadde et ponalt preg. Høyesterett tok ikke stilling til erstatningsutmålingen. Kommunen må betale til sammen kr 2 500 000 i saksomkostninger.

Dommere: Møse, Bull, Berglund, Bergsjø og Endresen.

Innholdet i begrepet «hovedbedrift» i arbeidsmiljøloven § 2-2 andre ledd

Høyesteretts enstemmige dom 18. september 2018 – **HR-2018-1769-A** – tok stilling til hvem som etter **arbeidsmiljøloven § 2-2 andre ledd** skal anses som «hovedbedrift», og som har ansvaret for samordningen av arbeidet med helse, miljø og sikkerhet – HMS. Saken gjaldt spørsmålet om foretaksstraff og oppreisning etter et arbeidsuhell med dødelig utgang. Det var flere virksomheter som hadde arbeidstakere på den samme arbeidsplassen.

Høyesterett oppsummerer hva som ligger i uttrykket «hovedbedrift»

i **avsnitt 29–30**. Slik uttrykket er brukt i arbeidsmiljøloven § 2-2 andre ledd og utførelsesforskriften § 27-2 femte ledd viser det til en konkret helhetsvurdering. Spørsmålet er hvem som er nærmest til å ha ansvaret for samordningen av HMS-arbeidet. **NB!** Det kan bare være én hovedbedrift. Man må se på både de formelle og faktiske omstendighetene, og det kan ikke oppstilles en uttømmende liste over relevante momenter. Høyesterett peker imidlertid på en rekke relevante momenter. For eksempel vil eventuelle kontraktsforhold mellom de ulike arbeidsgiverne

være relevant. Dersom man «bare» er underentreprenør eller underleverandør, trekker det i retning av at man ikke er «hovedbedrift». Det kan også ha betydning om den ene av bedriftene er stasjonær, og har en sterkere fysisk tilknytning til arbeidsplassen enn de andre. Arten og omfanget av de arbeidsoppgavene som skal samordnes, kan også ha betydning. Dersom det foreligger bransjepraksis, vil det være relevant.

Dommere: Høgetveit Berg, Falch, Normann, Bull og Bårdsen.

► Lovendringer

1. oktober 2018

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2018-06-22-79 om endringer i straffeprosessloven og tvisteloven (**opptak og gjenbruk av forklaringer i retten mv.**). Se også **FOR-2018-09-28-1471** om opptak i retten. Gjenbruk av forklaringer ved ankebehandlingen skal bidra til å effektivisere rettsprosessen, spare parter og vitner for belastninger ved å forklare seg flere ganger om samme forhold, og bidra til bedre opplyste saker. Gjennom en prøveordning i Nord-Troms tingrett og Hålogaland lagmannsrett, har det siden oktober 2016 vært foretatt lyd- og bildeopptak under rettsmøter. Den nye forskriften legger til rette for å utvide prøveordningen til å omfatte også gjenbruk av forklaringer.

15. oktober 2018

Finansdepartementet:

NY: LOV-2018-06-01-23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (**hvitvaskingsloven**). Hvitvaskingsloven 2009 opphevet. Loven gjennomfører store deler av **EUs fjerde hvit-**

vaskingsdirektiv (direktiv 2013/849)

og en rekke av **Financial Action Task Forces (FATF) 40 anbefalinger**.

Loven har en nærmere presisering av når loven gjelder for **advokater** sammenlignet med 2009-loven, se **§ 4 andre ledd bokstav c**. Generelt utvider loven regelverket til nye grupper næringsdrivende (tilbydere av spilltjenester) og innskjerper kravene på en del områder, f.eks. *kundetiltak* (tidligere «kunde kontroll»). Rapporteringspliktige kan ilegges gebyr opp til 44 millioner kroner for brudd på loven, jf. **§ 49**. Det er også fastsatt ny **hvitvaskingsforskrift – FOR-2018-09-14-1324**. I forskriften utvides hvitvaskingslovens anvendelsesområde til å omfatte vekslings- og oppbevaringstjenester for virtuell valuta, og disse tjenestetilbyderne underlegges tilsyn. I tillegg underlegges agenter av utenlandske betalingsforetak tilsyn av Finanstillsynet, og de utenlandske betalingsforetakene pålegges å utpeke nasjonale kontaktpunkter. *Forarbeider*: NOU 2015: 12, NOU 2016: 27 og Prop. 40 L (2017–2018).

1. november 2018

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2018-06-22-76 om endringer i alkoholloven, atomenergilovent, folkehelsesloven, legemiddeloven, lov om medisinsk utstyr og strålevernloven (**overtredelsesgebyr mv.**), *delt ikrafttredelse*: Del I §§ 3–1 tredje ledd, 3–1b første ledd, 4–4 åttende ledd og 5–2 første ledd og del IV § 56 a.

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2018-06-22-78 om endringer i utlendingsloven og SIS-loven. (**utvisning på grunnlag av eksklusjon fra flyktningstatus**). Bakgrunnen for endringene er at utlendingsloven har manglet en klar hjemmel for å nekte en utlending som ellers kan ekskluderes fra flyktningstatus andre typer oppholdstillatelser, som for eksempel familie- eller arbeidsinnvandring. Endringene vil føre til at personer som har mistet retten til anerkjennelse som flyktning på grunn av alvorlige forbrytelser kan nektes oppholdstillatelse og utvises.

Dykking etter kamskjell fra båt kan ikke straffes etter arbeidsmiljøloven

Høyesterett avsa 20. september 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1781-A** – som gjaldt spørsmålet om påstått uforsvarlig dykking etter kamskjell fra båt kunne straffes etter **arbeidsmiljøloven § 19-1, jf. § 4-1 første ledd**. En mann som dykket etter kamskjell døde i forbindelse med dykkingen. Daglig leder og styreleder i firmaet den avdøde hadde avtale med, ble tiltalt for en rekke brudd på arbeidsmiljøloven.

Arbeidsmiljøloven omfatter all virksomhet som sysselsetter arbeidstager, med mindre det er gjort uttrykkelig

unntak, jf. **§ 1-2 første ledd**. Det aktuelle unntaket var **§ 1-2 andre ledd bokstav a**, og avgjørende var om virksomheten omfattes av uttrykket «*fangst og fiske*» i bestemmelsen. Høyesterett kom til at kamskjell-dykkingen ikke kan straffes etter arbeidsmiljøloven.

En vanlig språklig forståelse av begrepen fangst og fiske dekker det å dykke etter og sanke kamskjell fra båt slik arbeidet foregikk i saken. At høsting av kamskjell anses som fiske og fangst etter deltakerloven når øvrige vilkår er oppfylt, tilsa at det

samme må gjelde også etter arbeidsmiljøloven. Vi er her innenfor lovskravets kjerneområde, jf. **Grunnloven § 96** og **EMK artikkel 7**. Lovens ordlyd talte med tyngde for at kamskjell-dykkingen ikke kunne straffes etter arbeidsmiljøloven. Da det for Høyesterett ikke var belyst om handlingene daglig leder var tiltalt for, kunne straffes etter andre lovbestemmelser, ble lagmannsrettens dom opphevet.

Dommere: Noer, Kallerud, Bergh, Falch og Utgård.

► Samtykke til at fosterforeldrene kan adoptere en fem år gammel gutt ble opprettholdt

Høyesterett avsa 11. september 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1720-A** – hvor Høyesterett opprettholdt samtykke til at fosterforeldrene kan adoptere en fem år gammel gutt, som ble fratatt foreldrene umiddelbart etter fødselen. Det hadde ikke vært noen kontakt mellom de biologiske foreldrene og barnet etter fødselen. Gutten er svært sårbar og har et særlig behov for beskyttelse.

Dommen avklarer vurderingstemaet i adopsjonssaker etter **barnevernloven § 4-20**, hvor også praksis fra EMD er viet stor plass. Førstvoterende (Kallerud) oppsummerer det rettslige vurderingstemaet i **avsnitt 62-65**:

«Barnets beste er det viktigste og mest tungtveiende hensynet ved avgjørelsen av adopsjonsspørsmålet. Fordi adopsjon er et særlig inngripende og irreversibelt tiltak må det – på barnets hånd – foreligge særlig tungtveiende grunner som tilsier adopsjon. Disse grunnene må særlig holdes opp mot konsekvensene adopsjon i det konkrete tilfellet innebærer for barnets kontakt med sine biologiske foreldre. Hvor det har vært lite eller ingen kontakt mellom foreldre og barn, vil hensynet til beskyttelse av deres familieliv veie mindre enn hvor det har vært etablert et mer normalt familieliv.

Kunnskapsstatus og forskning om adopterte barn er gjennomgått av den sakkyndige i et vedlegg til erklæringen. Han gir her uttrykk for at oppsummeringen i Rt-2007-561 fortsatt virker godt dekkende. I avsnitt 50 i den dommen heter det:

«Den sakkyndige i vår sak har uttrykt som en generell erfaring at fosterhjemforhold ikke er å foretrekke når det gjelder langvarig plassering av barn som er kommet til fosterhjemmet før de har etablert til-

knytning til noen biologisk forelder; her er adopsjon det beste for barnets utvikling.»

Basert på en oppdatert gjennomgang av relevant forskning og – ikke minst – psykologfaglig erfaring uttaler den sakkyndige i saken her:

«Barn i langvarige fosterhjemsplasseringer som adopteres, opplever bedre psykososial utvikling enn barn i tilsvarende situasjon som ikke adopteres. Det er stabiliteten i barnets tilhørighet som virker å være utslagsgivende.»

Den sakkyndige presiserte i sin forklaring for Høyesterett at dette er et vanskelig

område å forske på, blant annet fordi det årlig gjennomføres få tvangsadopsjoner i Norge. Og som i Rt-2007-561 avsnitt 50 understreker jeg at det må foretas en konkret, individuell, vurdering av hvert enkelt tilfelle. Men, som også fremhevet samme sted, har en slik forsknings- og erfaringsbasert oppfatning om hva som gjennomgående er best for barn, atskillig vekt. Også i Ot.prp. nr. 69 (2008-2009) side 6 fremheves at forskning viser at «... for enkelte barn kan adopsjon gi tryggere og mer forutsigbare oppvekstrammer enn langvarige fosterhjemsplasseringer».

Dommere: Kallerud, Normann, Bull, Høgetveit Berg og Webster.

Trafikksforsikringsselskapets ansvar når bilfører er psykotisk

Høyesterett avsa 12. september 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1729-A** – som avklarer et prinsipielt spørsmål knyttet til **bilansvarsloven § 4 andre punktum**. Saken gjaldt krav om oppreisning til etterlatte etter en dødsulykke i trafikken forårsaket av en psykotisk bilfører. Høyesterett kom til at trafikksforsikringsselskapets ansvar etter § 4 andre punktum er begrenset til det oppreisningsbeløpet som den personlige skadevolderen kunne vært holdt ansvarlig for.

I lagmannsretten var det rettskraftig avgjort at den psykotiske bilføreren hadde opptrådt grovt uaktsomt, og at han kunne vært pålagt å betale **75 000 kroner** i oppreisning til hver av de etterlatte etter **skadeserstatningsloven § 1-3** om «sinnssykes» erstatningsansvar. Spørsmålet var om også trafikksforsikrings-

selskapets ansvar var begrenset til dette beløpet. Det normerte oppreisningsbeløpet til etterlatte ved grovt uaktsomt drap er **125 000 kroner**, jf. **skadeserstatningsloven § 3-5** og **HR-2018-1658-A avsnitt 25**.

Høyesterett mente at forhistorien og forarbeidene til lovendringen i 2009 gav viktige bidrag til forståelsen. (**avsnitt 22-31**). Det presiseres flere steder i **Ot.prp. nr. 28 (2008-2009)** at det er skadevolderens personlige ansvar som skal dekkes under bilansvaret. Trafikksforsikringsselskapet er ment å være en betalingsgarantist, men ikke noe mer. Konklusjonen ble derfor at selskapets ansvar må begrenses til det beløpet skadevolderen personlig kunne vært holdt ansvarlig for.

Dommere: Bergsjø, Webster, Noer, Berglund og Endresen.

► Frifunnet, men erstatningsansvarlig

Høyesteretts enstemmige dom 20. september 2018 – **HR-2018-1783-A** – gir god veiledning for hvordan domsgrunnene skal utformes når en skadevolder dømmes til å betale erstatning for handlinger han er blitt strafferettslig frifunnet for. Viktig her er å unngå at retten krenker uskyldspresumsjonen i **Grunnloven § 96 andre ledd** og **EMK artikkel 6 nr. 2**.

Skadevolder var i saken frifunnet av Gulating lagmannsrett (LG-2016–62300) for en tiltale som gjaldt grove seksuelle overgrep overfor hans egen datter, men han ble dømt til å betale 250 000 kroner i oppreisning til datteren. Høyesterett kom til at lagmannsretten hadde krenket uskyldspresumsjonen. Lagmannsretten dom ble opphevet, da krenkelsen ikke kunne repareres «bare» ved at det ble påpekt i Høyesteretts dom.

Høyesterett kom til at dagens praksis om å pådømme erstatningskrav i samme sak som straffekravet også når skadevolder er frifunnet for straffekravet, klart ikke er i strid med Grunnloven § 96 andre ledd. Det har vært en etablert ordning som det må være opp til lovgiver å endre på (**avsnitt 24**).

Høyesterett går grundig inn på praksis fra EMD og oppsummerte (**avsnitt 32**):

«Jeg [Bull] trekker ut av denne dommen [N.A. mot Norge 18.12.2014] og de tidligere avgjørelsene fra EMD som jeg har nevnt, at det må foretas en totalvurdering, der «the use of some unfortunate language» ikke uten videre innebærer en krenkelse av uskyldspresumsjonen. Ord og uttrykk som ikke er spesifikt strafferettslige, men som naturlig leder tankene i retning av straffbare handlinger, kan imidlertid etter omstendighetene medføre en krenkelse dersom bruken av dem ut fra sammenhengen innebærer at skadevolder i realiteten blir tilskrevet en straffbar handling. I så fall holder det ikke at begrunnelsen for øvrig påpeker forskjellen på strafferettslige og sivilrettslige beviskrav og understreker at tilkjenningen av erstatning ikke røkkes ved den strafferettslige frifinnelsen.»

I vurderingen av lagmannsrettens begrunnelse uttalte Høyesterett (**avsnitt 39–40**):

«Det skal erkjennes at uskyldspresumsjonen kan by på utfordringer ved formulering av begrunnelsen for å tilkjenne oppreisningserstatning, særlig når dette skjer i samme sak som straffekravet behandles.

Et grunnvilkår for å legge oppreisningserstatning i et tilfelle som dette er jo ifølge skadeserstatningsloven § 3–5 første ledd bokstav b jf. § 3–3 at det i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort at det er «tilføydd krenking eller utvist mislig adferd» som nevnt i ulike straffebud. Lagmannsretten har vært nøye med å understreke forskjellen på beviskrav i strafferetten og sivilretten, og den gjør også rede for forhold ved bevisførselen som innebærer at det strafferettslige beviskrav ikke er oppfylt. Den uttaler videre at «denne sivilrettslige dom ikke røkkes ved, eller stiller i tvil, riktigheten av den fullstendige frifinnelsen for straffekravet som også kommer til uttrykk i domsslutningen».

Som nevnt har imidlertid EMD i Orr-dommen [EMD-2004–31 283] avsnitt 52–53 uttalt at slike «cautionary statements» ikke uten videre er nok til å overholde uskyldspresumsjonen. Jeg er kommet til at lagmannsrettens begrunnelse, på tross av disse uttalelsene, samlet sett utgjør en krenkelse av uskyldspresumsjonen. Jeg legger da særlig vekt på det omfattende sitatet fra tingrettens dom og lagmannsrettens uklare uttalelse om hva den utleder av sitatet.»

Dommere: Bull, Møse, Normann, Bergh og Utgård.

► Uskyldspresumsjonen og oppreisningserstatning ved delvis domfellelse

Høyesterett avsa 8. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1909-A** – som blant annet gir veiledning om hvordan uskyldspresumsjonen gjør seg gjeldende ved utforming av domsgrunner når en person dømmes til å betale oppreisningserstatning for grovere handlinger enn han er straffedømt for i samme sak. Domfelte var i Borgarting lagmannsrett (LB-2017–175 298) frifunnet for forsettlig voldtekt, men domfelt for grovt uaktsom

voldtekt og for seksuell omgang med et barn mellom 14 og 16 år.

Høyesterett kom til at det ikke er tvilsomt at uskyldspresumsjonen i **Grunnloven § 96 andre ledd** kommer til anvendelse ved en delvis domfellelse. Dette innebærer at en etterfølgende avgjørelse av et sivilt krav ikke kan utformes slik at den i realiteten setter til side en delvis frifinnelse eller i praksis innebærer en fornyet prøving av skyld-

spørsmålet til domfeltes skade (avsnitt 53). Tidligere rettspraksis, jf. dommen over, knytter seg til saker hvor det ble frifinnelse, men hvor det likevel ble idømt oppreisningserstatning. Førstvoterende uttalte derfor i **avsnitt 58**:

«Ved utformingen av premissene for erstatningsutmålingen er det likevel av betydning at det ikke er avsagt en fullt ut frifinnende dom, men en fellende dom for grovt uaktsom voldtekt. Det er

da mindre betenkelig, etter mitt syn, om uttrykksmåten i dommen har et innslag av strafferettslig terminologi så langt dette refererer til forhold som ligger innenfor domfellelsen. Dersom retten i et tilfelle som det foreliggende, hadde utmålt erstatning for grovt uaktsom voldtekt og utelukkende begrunnet

dette i domfellelsen, ville det være uproblematisk.»

I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at lagmannsrettens domsgrunner for det sivile kravet krenket Grunnloven § 96 andre ledd (**avsnitt 59–66**).

NB! For første gang i Høyesteretts praksis fremgår nå både krenkelsen og reparasjonen av domsslutningen: «*Lagmannsrettens domsgrunner for det sivile kravet krenker Grunnloven § 96 andre ledd. Krenkelsen anses reparert ved denne dom.*»

Dommere: Berglund, Bergh, Bårdsen, Kallerud og Matningsdal.

Salg av fast eiendom «som den er» og mulighet for gjenåpning

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse (dissens) – **HR-2018-203-U** – avklarer et viktig spørsmål vedrørende «som den er»-salg av fast eiendom og muligheten til gjenåpning av en tingrettsdom som følge av nye opplysninger om eiendommens tilstand, jf. **tvisteloven § 31–4 bokstav a**. Etter denne bestemmelsen kan en rettskraftig avgjørelse gjenåpnes «hvis opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort, tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen». En forutsetning for gjenåpning etter denne bestemmelsen er at opplysningene det er tale om, gjelder samme tvistegjenstand som er rettskraftig avgjort ved dommen.

Saken dreide seg om kjøp av en bolig «som den er». Høsten 2012 oppdaget kjøperne skjulte fukt- og råteskader. Kjøperne tapte i tingretten, da retten kom til at eiendommen ikke var «i vesentlig ringare stand enn kjøperen hadde grunn til å rekne med ut fra kjøpesummen og tilhøva elles», jf.

avhendingsloven § 3–9 andre punktum. I 2016 oppdager kjøperne flere feil ved boligen, blant annet feil ved vind- og dampettingen over stuen og manglende membran på terrassen. Etter at kjøperne og eierskifteforsikringsselskapet hadde inngått forlik knyttet til de nyoppdagede feilene, begjærte kjøperne gjenåpning av dommen fra tingretten med grunnlag i de nyoppdagede feilene. Men tingretten og lagmannsretten nektet kjøperne gjenåpning.

Ankeutvalgets **flertall** (Indreberg og Webster) kom til at underrettenes lovtolkning som la til grunn at de nyoppdagede feilene gjaldt et annet krav enn det som var rettskraftig avgjort, var feil, og både lagmannsrettens og tingrettens kjennelser ble opphevet. Flertallet uttalte at om eiendommen er i vesentlig dårligere stand enn det kjøperen hadde grunn til å rekne med, jf. § 3–9, vil bero på en helhetsvurdering av eiendommens tilstand. Flere enkeltfeil ved eiendommen kan til sammen medføre at vesentlig-

hetskravet er oppfylt. Konklusjonen **avsnitt 19**:

«Når det, som i dette tilfellet, kommer frem nye feil ved eiendommen som ikke var kjent da Moss tingretts dom ble avsagt 7. oktober 2013, vil dette være «opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort». Opplysningene kan ha betydning for vurderingen av om eiendommen var «i vesentlig ringare stand» enn de ankende parter hadde grunn til å rekne med. De nye opplysningene gjelder dermed den samme tvistegjenstanden [krav] som ble avgjort ved Moss tingretts dom. Gjenåpning etter tvisteloven § 31–4 kan derfor være aktuelt.»

Om de nye opplysningene «tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen» slik at det er grunnlag for gjenåpning, må tingretten vurdere ved den videre behandlingen.

Mindretallet (Arntzen) kom til at lagmannsrettens lovtolkning var korrekt.

ANNONSE

Ju\$nytt på nett!

Ferske dommeravgjørelser publiseres nå fortløpende også på våre nettsider, skrevet av lagdommer Per Racin Fosmark.

Følg oss på Advokatbladet.no

Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Skattemyndighetene kan illegge administrative reaksjoner for ulike brudd på opplysningsplikter, når forholdet ikke er så alvorlig at det skal straffeforfølges. På www.skatteetaten.no er nå Skattedirektoratets retningslinje for bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr publisert.

► Motarbeidelse av rettsvesenet?

Høyesterett avsa 21. september 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1784-A** – som er et viktig bidrag til tolkningen av **straffeloven § 157** (motarbeiding av rettsvesenet), **straffeloven § 171** (tjenestefeil) og **straffeprosessloven § 38**. Tiltalte i saken var en politiførstebetjent. Han var en av etterforskerne i sak om ulovlig skyting av ulv. Spørsmålet var om tiltalte var skyldig i en «*rettsstridig handling overfor en aktor i rettsvesenet*», som var siktet i saken, jf. straffeloven § 157. Det var videre, dersom § 157 ikke fikk anvendelse, spørsmål om å omsubsumere fra straffeloven § 157 til straffeloven § 171 om grov tjenestefeil. Bakgrunnen for saken var at politibetjenten hadde sendt tekstmeldinger til siktede om hvordan vedkommende skulle forklare seg i politiavhør for å oppnå at saken ble henlagt. Siktede var en reineier som skjøt ulven fra et helikopter i et område hvor reinen hans befant seg.

Høyesterett kom til at en siktede kan være en «*aktor i rettsvesenet*», dersom de nærmere vilkårene i § 157 andre ledd bokstav b eller c er oppfylt (**avsnitt 17**). Vilket om at siktede hadde «*avgitt forklaring*» for politiet da politiførstebetjenten sendte tekstmeldingen, var oppfylt, jf. **bokstav b**. Det siktede tidligere hadde forklart til politiet under åstedsbefaringen, var av reell betydning for den etterforskningen som ble igangsatt (**avsnitt 18–29**). Det var ikke avgjørende at det ikke tidligere hadde blitt foretatt noe formelt avhør av siktede.

Selv om det ikke var nødvendig for resultatet, tok Høyesterett også stilling til om siktede «*vurderer*» å forklare seg for politiet, jf. **bokstav e**. Høyesterett kom til at også dette vilkåret var oppfylt, da det måtte legges til grunn at siktede tok sikte på å forklare seg i det avhøret han var innkalt til (**avsnitt 34**).

Høyesterett kom også til politiførstebetjentens adferd var «*egnet til å påvirke*» siktede, jf. straffeloven § 157 første ledd bokstav a (**avsnitt 35–39**).

Det springende punkt ble derfor om politiførstebetjentens adferd var «*rettsstridig*» overfor siktede (**avsnitt 40–47**). Høyesterett uttalte:

«Men ordlyden i straffeloven § 157 første ledd rammer ikke rettsstridige handlinger i sin alminnelighet. Det må handle om «*rettsstridig adferd overfor en aktor i rettsvesenet*». Formuleringen er temmelig entydig, og den tilsier at det må stilles krav om at adferden var uberettiget vis-à-vis aktøren. En slik forutsetning har også støtte i sammenhengen med kravet om at adferden må være «*egnet til å påvirke*» aktøren. Det er den omstendighet at adferden er rettsstridig overfor aktøren, som medfører at aktøren utsettes for en slik utilbørlig påvirkning som straffebudet skal gi beskyttelse mot, se Rt-2007-439 avsnitt 20 og HR-2017-568-A avsnitt 13 og 16.»

Da lagmannsretten i sin dom ikke omtalte forhold som tilsa at politiførste-

betjentens adferd var rettsstridig overfor siktede ved at den utsatte siktede for en utilbørlig påvirkning, ble konklusjonen at det ikke var grunnlag for domfellelse etter § 157.

Det var ikke i strid med straffeprosessloven § 38 å endre subsumsjonen til straffeloven § 171 om tjenestefeil. Politiførstebetjenten brøt sine tjenesteplikter ved å sende tekstmeldingene, og bruddet på tjenesteplikten var grovt (**avsnitt 59–60**). Straffen ble i samsvar med aktors påstand en bot på 15 000 kroner, subsidiært fengsel i 15 dager. Høyesterett fant ikke grunn til å fravike aktors påstand, men uttalte at straffen i alle fall ikke var for streng.

Dommere: Normann, Bull, Falch, Ringnes og Bårdsen.

Retningslinjer om heleri-, hvitvaskings- og selvvaskingssaker

Riksadvokaten har 11. september 2018 gitt ut nye retningslinjer om heleri-, hvitvaskings- og selvvaskingssaker – **RA-2013-886**, som erstatter retningslinjene fra 2007 (RA-2007-225). Bestemmelsene er nært knyttet sammen, og det oppstår i praksis spørsmål om hvor grensene går mellom dem. Et siktemål med retningslinjene er å gi veiledning om subsumsjonsvalg og bruk av bestemmelsene i en del typetilfeller. I tillegg behandles noen sentrale etterforskningstemaer, inndragning, erstatning, straffutmåling og påtalekompetanse.

Konvensjonen om vern mot seksuelt misbruk av barn trådt i kraft

Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 – **Lanzarote-konvensjonen** – om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk **CETS 201** trådte i kraft **1. oktober 2018**. Norge ratifiserte konvensjonen 15. mai 2018. Konvensjonens formål er å forebygge og kjempe mot alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn. Konvensjonen skal også verne rettighetene til barn som er utsatte for slike overgrep, og å fremme nasjonalt og internasjonalt samarbeid om dette. Den inneholder et bredt spekter av forebyggende tiltak og hjelpe- og støttetiltak for voldsutsatte og tiltak overfor seksualforbrytere.

Hva skal innovasjon og teknologi gjøre for dine talenter?

Alle er enige om at teknologi og kunstig intelligens vil endre arbeidsdagen for advokater. Men hvordan? I 2019 går Talentprisen til det advokatfirmaet som viser hvordan teknologi kan bidra til å rekruttere og beholde talentene.

Kan teknologi gjøre arbeidsoppgavene annerledes og mer spennende?
Kan det fjerne rutinearbeid? Bedre balansen mellom jobb, familie og fritid?

Les mer, og lever din søknad, på
www.advokatforeningen.no/talentprisen/

– Advokatene som ignorerer teknologi, risikerer undergang

I Advokatbladets nye nettserie – som vi gir deg noen smakebiter fra her – får du hilse på firmaer som skaper nye juridiske verktøy ved hjelp av teknologi og digitalisering. Firmaene ønsker å effektivisere ulike arbeidsprosesser og ikke minst: Å henge med i utviklingen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Frank Wedde var foredragsholder på Future Lawyer 2018. Han fikk salen til å reise seg mens de svarte «I AM!» på spørsmålet «Who's the best?».

TI TIPS FOR Å SATSE PÅ EN LEGAL TECH-IDÉ:

- Ikke vent på at du får den perfekte ideen.
- Start med et stort problem og prøv å løse en del av det.
- Ikke vær for overbeskyttende og hemmelighetsfull med ideen din – man trenger hjelp og innspill.
- Still spørsmål til å så mange kunder i ditt potensielle marked som mulig og kartlegg behovet.
- Man må akseptere at det å være utenfor komfortsonen er ens nye jobb.
- En MBA (master of business administration) er ikke avgjørende.
- Dersom du ikke er flau etter lansering av den første versjonen av produktet ditt, har du lansert for sent.
- Når du jakter penger: Kom med den største visjonen du har og gang den med ti – «business as usual» er ikke nok.
- Du må akseptere at det å ikke vite er en del av jobben din.
- Verden er mer samarbeidsvillig enn du tror.

Kilde: Daniel van Binsbergen, CEO og grunnlegger, Lexoo

– Advokater selv er bransjens største trussel

Rundt to hundre mennesker var samlet til årets Future Lawyer-konferanse i Oslo. Konklusjonen ble at advokatbransjen har fått øynene opp for teknologien, men at utviklingen går veldig sakte.

Frank Wedde, grunnlegger av Memolife, var først ut som foredragsholder. Vi kan forvente at om lag tretti til femti prosent av jobbene vi kjenner i dag vil forsvinne i løpet av de neste ti årene, ifølge ham. Til de bekymrede sjelene kunne han berolige med at:

– Jobbene som forsvinner vil erstattes, men vi må tilpasse oss. Jo forttere vi gjør det, jo raskere vil mulighetene komme.

Andrew Arruda, CEO i Ross Intelligence, var enig og sa under sitt foredrag at er kunstig intelligens og teknologi ikke betyr slutten for advokater – tvert imot.

TRUSSELEN INNENFRA

Den ungarske transaksjonsadvokaten Orsolya Gorgenyi snakket om hva som kan gjøre at det er utfordrende for mange advokatfirmaer å omfavne teknologien.

– Advokater har gjerne en motstand mot innovasjon. Vi er perfektjonister, vi mangler fantasi, er skeptiske og tenker ofte kortsiktig, sa hun.

Hun hevder de fleste advokatfirmaer er klar over utviklingen.

Også den svenske teknologiprofessoren Christian Sandström pekte på teknologiens trege inntreden i den juridiske sektoren.

– Den største forskjellen vi har sett i advokatbransjen de siste fire årene er at folk faktisk snakker om digitalisering, men i realiteten har det skjedd veldig lite, sa Sandström.

Haavind bruker konkursrobot

I Haavind er teknologiutvikling «business as usual», ifølge innovasjonsdirektør Arne Steen Slåttå. Firmaet har utviklet en konkursrobot som sparer dem for mange timers arbeid.

Konkursroboten er en programvare som hjelper oss å sette sammen den dokumentasjonen vi trenger i forbindelse med boinnberetninger. Den henter informasjon om selskaper som er konkurs fra ulike kilder, og setter det sammen til ferdige dokumenter. Roboten bruker et fast sett med kilder.

KUNSTIG INTELLIGENS PÅ 1–2–3–4:

- 1) Maskinlæring: Opplæring av en maskin ved å mate den med informasjon
- 2) Talegjenkjenning (speech recognition): Å gjøre audio om til ord
- 3) Visuell gjenkjenning (visual recognition): Maskinene mates med bildeinformasjon og kategoriserer den for å skape gjenkjenning og intelligens
- 4) Språkbehandling: Maskinene mates med språk og håndterer det på samme måte som bilder. Foreløpig er det her vi har kommet kortest

Kilde: Andrew Arruda, CEO, Ross Intelligence

Lawbotics automatiserer dokumenter

– At jussen er så utilgjengelig er et demokratisk problem hvis man ser stort på det. Det er enormt viktig å fjerne gapet mellom de som kan juss og de som trenger den, sier Merete Nygaard. Derfor skapte hun verktøyet Lexolve.

– Lexolve er et dokumentautomatiseringsverktøy som gjør at juristene selv kan knytte logikk til sine maler, uten at det krever noen teknisk bakgrunn. Systemet automatiserer den typiske juristsamtalen, og kan for eksempel brukes til å lage ansettelsesavtaler eller leiekontrakter. Det reduserer risikoen for feil, og gir bedre kontroll på dokumentene som lages i en virksomhet.

Juss er grunnmuren i alt vi gjør, både for privatpersoner og selskaper. Det er regelsettet man forholder seg til. Det at den er så utilgjengelig er ganske urettferdig, og egentlig et demokratisk problem hvis man ser stort på det.

Legal tech: Gjelder ikke deg?

– Mange advokater tenker at teknologiutviklingen ikke angår dem, hverken nå eller senere. Det er en misforståelse, sier Daniel van Binsbergen.

Den nederlandske innovatøren vil at advokatene skal tjene mer og klientene bruke mindre gjennom det globale advokatnettverket Lexoo.

– Lexoo er en nettplattform der advokater fra hele verden kan registrere seg for å få oppdrag.

Ifølge van Binsbergen har bedrifter over hele Storbritannia tatt i bruk plattformen, som tilbyr profesjonell assistanse til å matche oppdragsgiver med riktig advokat. På få dager skal oppdragsgiver kunne sammenligne konkurransedyktige forslag fra gode advokater.

– Gjennom Lexoo får jurister tilgang til vårt globale nettverk av spesialiserte advokater.

NB: Svarene er forkortet. Følg legal tech-serien på Advokatbladet.no.

OM LEGAL TECH-SERIEN:

I denne nettserien intervjuer Advokatbladet advokatfirmaer som er framoverlente i møte med digitalisering og teknologi. Vi snakker også med bedrifter som lager ulike juri-

diske verktøy, til bruk både for jurister og ikke-jurister.

Har du et forslag til noen vi burde prate med? Send gjerne en epost til thea@advokatbladet.no

Bøker og lesestoff

Offentleglova. Lovkommentar

Boken er et samarbeid mellom en advokat i Hjort og tre kommuneadvokater i henholdsvis Oslo og Bærum, og tar sikte på å gi en oversikt over regelverket i Offentleglova av mai 2006. «Vi har lagt særlig vekt på å omtale praksis og eksempler, slik at kommentarutgaven skal komme til nytte i det praktiske liv», heter det i bokens forord. Retten til å kreve innsyn i en sammenstilling fra databaser, og reglene om innsyn i interne dokumenter i kommunene og fylkeskommunene, er spesielt fokusert.

Bestemmelsene vurderes blant annet i lys av uttalelser fra Justisdepartementets lovavdeling og Sivilombudsmannen, og det brukes mange eksempler. Reglene om dokumentoffentlighet drøftes også knyttet opp mot Grunnloven og EMK. Taushetsplikten i forvaltningsloven, samt kravene til journalføring etter arkivforskriften drøftes også inngående. **Kristian Brandt, Jon Sverdrup Efstad, Hanne Harlem og Camilla Selman, Universitetsforlaget 2018, 488 sider, 1299 kroner.**

Terrorisme i norsk strafferett. En analyse av straffelova kapittel 18

I boken foretas ifølge forlaget «en kritisk evaluering av reglene i lys av Grunnloven, menneskerettighetene og den strafferettslige tradisjonen. Spørsmålet som stiles, er hvordan terrorreglene kan bli avgrenset og utformet slik at de representerer et vern av – og ikke en trussel mot – rettsstaten».

Boken skal ifølge forlaget drøfte rettsproblemer som ikke tidligere er drøftet. «Realiteten er at det har skjedd ein «stille

revolusjon» i kriminalpolitikken», skriver forfatteren, og viser til en omfattende kriminalisering av ulike typer forberedelser til terrorisme, parallelt med en utvidelse i bruken av skjulte tvangsmidler; tiltak som har åpnet opp for større inngrep i den individuelle friheten, skriver han.

Hovedformålet med boken, ifølge forfatteren, er å gi «ein rettsdogmatisk analyse av dei mange «terrorreglane» som sidan 2001 har fått plass i straffelova.»

Erling Johannes Husabø, Fagbokforlaget 2018, 355 sider, 589 kroner.

Tvangsfullbyrdelsesloven. Lovkommentar. 5 utg.

Ti år er gått siden forrige utgave av boken, og en rekke lovendringer er kommet til siden da, samt mye ny rettspraksis. Denne utgaven er a jour pr. oktober 2017, og er revidert av lagdommerVibeke Irene Løvold og Christopher Haugli Sørensen, nestleder i Høyesteretts utrederseksjon.

Thor Falkanger, Hans Flock og Thorleif Waaler, Universitetsforlaget 2018, 928 sider, 1499 kroner.

Innføring i folkerett, 5. utg.

Boken tar for seg folkerettens historie, metode, tolkning av traktater, og forholdet mellom folkeretten og norsk rett, for å nevne noe, og denne utgaven er ajourført med relevante internasjonale dommer og eksempler. Forrige utgave kom i 2011.

Morten Ruud, Geir Ulfstein, Universitetsforlaget 2018, 368 sider, 649 kroner.

Sentrale emner i barneretten, 3. utg.

Boken er delt i tre: Første del omhandler barneretten, andre del lov om barn og foreldre, og tredje del handler om

barnevernsretten. Endringer vedtatt i barneloven og barnevernloven i april i år, er innarbeidet i denne utgaven.

Lena R.L. Bendiksen og Trude Haugli, Universitetsforlaget 2018, 352 sider, 599 kroner.

God forvaltningsskikk

Bokens undertittel er «Rettsikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen», og er ifølge forlaget den første tverrfaglige fremstillingen av hvordan borgernes rettssikkerhet best kan ivaretas i møtet med «et omfattende nett av offentlige reguleringer og tjenester de er avhengige av».

«Hvordan sørger vi for vern mot urimelige inngrep og for at borgerne får de ytelsene de har krav på», spør forfatterne. Boken er rettet mot jurister, saksbehandlere, politikere og engasjerte samfunnsborgere.

Camilla Bernt og Jan Fridtjof Bernt, Gyldendal Juridisk 2018, 248 sider, 429 kroner.

Skatterett for eiendomsmeglere

En liten håndbok som ifølge forlaget «dekker den nødvendige kunnskapen om skatterett som eiendomsmegleren må beherske for å kunne gi selger og kjøper råd og opplysninger av betydning for handelen.» Boken skal være ajourført med satser for 2018 og med relevant lovgivning, som de nye reglene om kortidsutleie (Airbnb). **Dag Sønsthagen, Cappelen Damm Akademisk 2018, 101 sider, 299 kroner.**

Vil ha sekretariat for Advokatnemnda

Advokatforeningen vil ikke støtte at det etableres et eget sekretariat for den nye Advokatnemnda, men ber om at dette legges til foreningens eget sekretariat.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hvordan skal tilsyns- og disiplinærssystemet for advokater organiseres i fremtiden? Dette spørsmålet behandles nå av Justis- og beredskapsdepartementet som en del av arbeidet med ny advokatlov.

I mai sendte departementet et notat til Advokatforeningen og Tilsynsrådet med det de kalte et «foreløpig rettingsvalg» der det foreslås å etablere et Advokattilsyn og en Advokatnemnd.

Advokattilsynet skal ha mange av de oppgavene Tilsynsrådet har i dag, mens Advokatnemnda foreslås å ivareta oppgavene til Disiplinærnemnden og Advokatbevillingsnemnden. Departementet foreslår at Advokatnemnda skal ha et eget sekretariat.

I dag ivaretas Disiplinærnemnden av Advokatforeningens sekretariat.

– VIL BLI DYRT

Da denne løsningen ble kjent, gikk tidligere leder av Advokatforeningen, Erik Keiserud, ut og advarte: Tre sekretariater; et for Advokatnemnda – et for Advokattilsynet og et for Advokatforeningen – blir dyrt, sa han, og minnet om at det er advokater som skal betale det hele.

Det eneste hensiktsmessige og reelle alternativet er at Advokatforeningen ivaretar sekretariatsfunksjonene for Advokatnemnda, mener Advokatforeningen.

I et notat til Justisdepartementet skriver foreningen at organiseringen av Advokatnemnda vil være helt avgjørende for om en reform av tilsyns- og disiplinærssystemet vil være vellykket eller ikke.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Praktiske kurs for advokatfullmektiger

JUS har flere kurs som gjør deg til en bedre advokatfullmektig.

SIVILPROSESS – GJENNOMFØRING AV RETTSSAKER

Hvilke faktorer avgjør seier eller tap i retten? Hvordan organiserer man arbeidet, kartlegger faktum og sikrer opplysninger eller bevis? Samt forholdet til klienten. Innføring i arbeidet med sivile rettssaker for domstolene. Lær av noen av de beste i klassen over tre kveldssamlinger.

14. – 22. november, Oslo, 6000 kroner.

INNFØRING I OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Et grunnleggende kurs i anskaffelsesregelverket, med særlig fokus på de viktigste praktiske utfordringene – for både oppdragsgivere og tilbydere. Foredragsholder, advokat Oda Ekre har fått svært gode tilbakemeldinger.

4. – 5. desember, Oslo, 4690 kroner.

ADVOKATKURSET

Juristenes Utdanningscenter har over tjue års erfaring med å utdanne full-

mektiger. Utdanningen gir deg den kunnskapen du trenger for å vite hvordan du skal yte forsvarlig bistand.

28. januar – 6. mars, Tromsø, 14.500 kroner.

JURISTKONGRESS – FORHANDLINGER

Temaet for fagsporet Forhandling på Juristkongressen er «The multi-door Courthouse». Har vi jurister fremdeles

en holdning og en adferd i rådgivning og tvisteløsning som fører «see you in court»-tilnærmingen? Og hva skal til for at vi ikke ender i retten, men åpner andre dører inn til problemstillinger, prosesser og valg av løsningsmetoder?

20. – 21. november, Lillestrøm, 4900 kroner.

Alle oppgitte priser er for medlemmer av Advokatforeningen.

Jordskiftedommer Solfrid Mykland snakker om mekling på årets juristkongress.

«Det er et begrenset antall advokater som skal finansiere tilsyns- og disiplinærorganene. Dette stiller strenge krav til kostnadseffektiviteten i systemet.

KONTORUTGIFTER

Velges en modell som krever at sekretariatet har en egen administrasjon, IT-ressurser, personal-/HR-ressurser, økonomipersonell m.v., vil en unødvendig stor andel av advokatenes bidrag gå til kostnader som ikke relaterer seg direkte til tilsyns- og disiplinærarbeidet. (...) Advokatenes økte kostnader til drift vil til syvende og sist bli veltet over på klientene», skriver foreningen i notatet.

Pulverisering av eksisterende miljø kan føre til gale avgjørelser og unødvendige søksmål mot nemnden, advarer foreningen. Ønsket om nærhet til bransjen og økonomiske hensyn er også vektige grunner til å legge nemndas sekretariatsfunksjoner til Advokatforeningen, påpekes det.

«Etter Advokatforeningens syn er kostnadene ved etablering og drift av et nytt, separat organ for ivaretagelse av sekretariatsfunksjonen til Advokatnemnda et forhold som alene må føre til at en slik nyetablering anses utelukket.»

Det er ventet at forslaget til ny advokatlov vil legges frem som en proposisjon til Stortinget våren 2021, altså om tre og et halvt år.

Mener mange advokater gir klientene falske forhåpninger

Advokater sender for mange premature og dårlig begrunnede krav på vegne av klienter, mener May Britt Mannes. Kommuneadvokaten i Karmøy kritiserer kolleger for å gi klientene urealistiske håp.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I AVDELINGEN DIN AKKURAT NÅ?

– I avdelingen synes jeg ikke at vi har så store utfordringer, men for kommunen har det naturlig nok vært mye fokus på GDPR. Kommunen har gjort et godt stykke arbeid, så det blir litt feil å kalle det en utfordring, men det er noe som en har måttet bruke tid på. Det som er fint med å jobbe i kommunen, er at vi kan gi det vi mener at er det juridisk korrekte rådet – ikke det som vi tror at klienten vil komme best ut av. Dessuten har du en fornuftig klient som skjønner et godt råd når de får det og som vil ha den rette løsningen.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Nå som det er så lett å kommunisere uavhengig av geografisk avstand, trekker klientene mot spesialister. I mindre kretser er det ikke alltid de små firmene klarer å spesialisere seg, og selv når de gjør det, blir de tidvis valgt bort av uriktige grunner. Det jeg ser i barnevernssaker, for eksempel, er at klienter velger de advokatene som har vært mest i mediene, eller de som har de største annonsene eller synes best i sosiale medier. Når de ender opp med en advokat fra for eksempel Kristiansand eller Østlandet, er mitt inntrykk at de ikke alltid får den beste hjelpen. De mister nærheten i en personlig og tung sak. Jeg mener de ville fått vel så god hjelp av de lokale advokatene.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Alle saker vi jobber med, er personlige og store for den enkelte. Men en sak som er litt utypisk for meg å jobbe med, var en varsling om håndtering av en varsling. Den det ble varslet mot i første omgang, varslet i etterkant om håndteringen. Kommunen jobbet på det tidspunktet med å gå gjennom varslingsrutinene sine. Når har kommunen fått på plass gode varslingsrutiner og et eget varslingssekretariat. Dette er viktig for den som står oppi en slik sak.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Vi opplever at det kommer premature krav, premature søksmål og kanskje dårlig begrunnede krav fra advokater på vegne av klienter. Når vi legger litt jobb i det, finner vi ut at det ikke er grunnlag for noen ting, og kravet blir da ofte frafalt. Én ting er at kommunen må gjøre en jobb, men det sitter en klient der ute og får unødvendig grunnlag for håp i tillegg til at de pådras utgifter. Det er trist at det er sånn.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Mange har sagt det før meg. Men: Da jeg begynte, var det tre kvinnelige advokater i vår krets. 1. januar i år var vi 38. Fordeling på både kjønn og alder er blitt mye bedre. Du kan si at det

Kopervik ligger i Karmøy kommune i Rogaland, og har om lag 11.500 innbyggere. Advokatforeningen har seks medlemmer med postadresse i Kopervik.

er viktig likestillingsmessig, men også med tanke på behovet til klientene.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Jeg vet ikke hvor mye Advokatforeningen jobber med det, men det som er viktig for oss, er familiedomstolene. Utfallet av det får betydning for oss. Jeg synes Juristforbundet er tydeligere.

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– Det er positivt at ting blir tatt opp til drøfting. Jeg ser flere positive forslag innenfor advokatopplæringen, blant annet å sikre at du har god kompetanse før du blir advokat. I dag er det litt automatikk: Hvis du først får en fullmektigstilling, får du en advokatbevilging. Dessuten er det bra at de tar ut kravet om at de må ha prosedert saker. Det er bra at fullmektigene har prosedert, men vi ser for eksempel at det plutselig kan komme en skattejurist i en barnevernssak fordi vedkommende trenger prosedyreerfaring. De gjør jobben etter beste evne, men det er feil at systemet fremtvinger det. Pluss at det er fare for at saker som kunne vært løst

Navn: May Britt Mannes

Alder: 46 år

Stilling: Kommuneadvokat i Karmøy.

Spesialitet: Offentlig rett, med spisskompetanse i barnevern og arbeidsrett.

Spesialfag til embetseksamen: Garantirett.

Familie: Gift, to døtre (17 og 21 år).

Bosted: Vormedal på Karmøy.

Opprinnelig fra: Mannes på Karmøy.

Prosedyrekravet i advokatutdanningen fører for eksempel til at en skattejurist plutselig dukker opp i en barnevernssak, sier May Britt Mannes. Hun støtter derfor forlaget i ny advokatlov om å erstatte prosedyrekravet med kurs.

uten prosess, likevel havner for retten fordi fullmektigen trenger å prosedere.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKAT-HVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Jeg tror ikke den kommer til forandre seg så gyselig mye. Det går gradvis. Det er kjempepositivt at vi kan kommunisere kjappere og tryggere, men jeg tror ikke det blir sånn at jeg tenker «oi, oi, for en omveltning».

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT I KOPERVIK?

– Jeg begynte her som advokatfullmektig i 2000. Så har jeg vært i permisjon i to år som dommerfullmektig i daværende Haugesund tingrett. Jeg var tilbake her en stund før jeg var i Haugesund som privatpraktiserende i tre og et halvt år, i Advokatene i Markedet. Siden høsten 2011 har jeg vært her. Jeg er glad for at jeg har vært ute og gjort andre ting og fått bredde i er-

faringen, men jeg har valgt å komme tilbake til kommunen.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Skulle jeg ikke vært her – drømmeplassen er jo her med en fornuftig klient som kan faget sitt og kan bidra til å belyse sakens faktiske side på en kompetent måte – så må jeg innrømme at jeg ville vært i domstolen. Også der går jobben ut på å finne den løsningen en mener er juridisk korrekt. Geografisk ville jeg blitt værende i Haugesund krets. Her er det godt kollegialt samhold mellom advokatene, og den gode tonen gjør at de oftere kan komme frem til gode løsninger for klientene sine. Kretsen er også flink til å arrangere lokale kurs.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Voksne folk som på grunn av psykisk utviklingshemning eller andre ting

ikke klarer å ivareta seg selv, og som ikke ivaretas av pårørende. Det finnes barnevern og dyrevern, men jeg synes det er svakheter i rettsvernet for svakt fungerende voksne.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Det kan jeg ikke i denne stillingen.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTIS-MINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Da ville jeg ha prøvd å legge forholdene best mulig til rette for at samhandling mellom psykisk helsevern og barnevern skal styrkes. Jeg opplever til min frustrasjon at det burde vært enda bedre. Så ville jeg sørget for mer ressurser til å gjennomføre tilrettelagt avhør av barn uten at det går så lang tid fra politiet får saken til avhøret blir gjennomført. Jeg ville også ha satt ekstra ressurser inn på forebyggende arbeid.

I Thommesens team på IBA-konferansen i Roma var (f.v.) partnerne Sverre Tyrhaug, Lars Erik Gåseide Røsås, Ellen Heyerdahl, Siri Teigum, Henrik Hagberg og Hans Haugstad.

– Forberedelser er nøkkelen til suksess

I Thommesen brukes IBA for å hente hjem fremtidig business, og for å finne inspirasjon til nye måter å jobbe på.

I ROMA:
HENRIK SKJEVESTAD

Dette er IBA-konferansen

IBA Annual Conference er verdens største årlige advokatkonferanse, og ble i år arrangert i Roma fra 7. til 12. oktober.

6000 advokater fra hele verden deltok, deriblant 81 norske advokater. I tillegg var det flere norske advokater som deltok på enkeltarrangementer, og dermed ikke inngår i den offisielle påmeldingsoversikten.

Totalt ble det arrangert over 200 ulike fag-sesjoner. Nytt av året var en egen dag dedikert til kunstig intelligens.

Morten Aaserud fra Wilh. Wilhelmsen Holding, og **Siri Teigum** fra Thommesen var med i et panel som diskuterte antitrust i shipping.

DLA Piper-partner **Berit Reiss-Andersen** deltok i et panel som diskuterte hvor vidt advokatfirmaer kan overleve uten advokatforeninger, mens Advokatforeningens generalsekretær **Merete Smith** var med i en debatt om kunstig intelligens.

ROMA: For de fleste norske advokatene består IBA-konferansen for det aller meste i en lang rekke møter med potensielle samarbeidspartnere fra andre deler av verden.

– En ting er å lese rankinger, men det blir noe annet å ha møtt folk personlig. Hvis en av våre klienter trenger advokat i Sør-Korea, er det veldig fint å kunne si at vi har møtt noen som vi kjenner litt personlig, sier managing partner Sverre Tyrhaug i Thommesen.

MYE TIL FELLES

Som en av seks Thommesen-partnere var han tilstede under den årlige IBA-konferansen, som i år ble avholdt i Roma.

– Vi driver med forskjellig jus, men har til felles er at vi er i samme bransje, og alle prøver å få til et godt og velfungerende næringsliv – og har ganske like utfordringer ut mot kundene. Thommesen har åpenbart mye å lære fra andre firmaer, og dette er en viktig del av IBA for oss, legger han.

Firmaet har ifølge Tyrhaug plukket opp flere ting fra møtene på IBA-konferansene som har resultert i at de gjør ting annerledes hjemme.

– Opp gjennom årene har det vært ting innen temaer som digitalisering, talentutvikling, likestilling – og lederutvikling vi senere har implementert i Thommesen, sier Tyrhaug.

BEVISST STRATEGI

Kollega Hans Haugstad peker på at det ligger mye for- og etterarbeid bak konferansene.

– Vi er bevisste på å møte advokater fra de landene vi jobber mest med, og har laget lister med firmaer og advokater vi ønsker å møte. I dette ligger også hvilken mulighet vi tror det er til å få arbeid tilbake senere – det er jo tross alt forretning vi driver med. Vi drar ikke ned på IBA som gjerne høns, tillegger han med et smil.

Tyrhaug er enig.

– Det er veldig viktig å være ekstremt godt forberedt. Du kan ikke stupe inn i det her uten en skikkelig plan, uten å vite akkurat hvilke møter du skal på, og hvor lang tid det tar å komme seg frem og tilbake. Du må gjøre en betydelig investering i forkant. Som ellers her i livet er forberedelser nøkkelen for å lykkes.

– MÅ BIDRA

Partner Siri Teigum var med på IBA-konferansen for aller første gang, og satt i et fagpanel som diskuterte antitrust i shipping. – Dette er veldig fin anledning til å få diskutert felles problemstillinger. Og vil du at det skal skje noe på ditt fagfelt, må du også bidra selv når du blir spurt om det. Alle har noen prioriteringer og viktige relasjoner som må gjøres i løpet av uken, fastslår Thommesen-partneren.

Førstereis på IBA

Siri Teigum har lang erfaring som shipping-advokat, og er topprangert i Finansavisens advokatundersøkelse. Nylig deltok hun som foredragsholder på sin aller første IBA-konferanse.

I Norge leder hun Thommessens arbeid med EU/EØS- og konkurranserett. I sesjonen hun deltok i på IBA-konferansen var antitrust i shipping tema.

– Fordi den faglige diskusjonen skjer med advokater som er like interessert som i temaet som meg, ble det en veldig givende seanse. Det var kjempegøy, sier Teigum til Advokatbladet.

Thommessen-partner Siri Teigum og juridisk direktør i Wilh. Wilhelmsen, Morten Aaserud, var blant paneldeltakerne som diskuterte antitrust i shipping under IBA-konferansen.

Sammenslåinger og allianser er vanlig for å skape stordriftsfordeler, og for å spare kostnader, men slike avtaler utløser flere rettslige utfordringer. Flere rederier har måttet tåle høye bøter grunnet ulovlig prissamarbeid.

STORE UTFORDRINGER

– Utfordringen i shipping er kombinasjonen av sterk konkurranse, behov for praktisk samarbeid mellom konkurrentene om utnyttelse av kapasitet, og konkurranseregler som i

utgangspunktet forbyr ethvert samarbeid som medfører merkbar begrensning på konkurransen. Det gjøres derfor mye og godt compliance-arbeid i denne bransjen, sier Teigum.

Fra IBA-podiet fortalte hun om sine erfaringer etter mer enn tjue år som advokat med ulike shipping-klienter.

– Det kom mange relevante spørsmål fra salen om temaet vi jobber med, både praktiske spørsmål, og spørsmål for bransjen generelt, sier Teigum.

– Det er i Afrika det skjer!

Olje- og gassadvokaten Preben Willoch ledet en av de mest populære sesjonene på IBA-konferansen i Roma.

ROMA: – Dette var gøy! Det er veldig mye morsommere å lede et panel når det er så godt oppmøte som her med masse engasjement, og gode – og vanskelige spørsmål, sier Preben Willoch til Advokatbladet i det vi møter ham etter en IBA-sesjon om fremtidens energiutvinning i Afrika er ferdig.

– Sammen med Asia, er det Afrika som skal stå for mye av energi-veksten i verden fremover. Man kan godt si at det er i Afrika det skjer nå. Det skjer ikke så mye i Europa og USA, sier Willoch, som er medlem i IBAs Olje- og gassrettsgruppe.

Michelet & Co. har kontorer i både London og Oslo.

– Nå gjør vi en del direkteengasjement opp mot stater, i tillegg til ulike transaksjoner, og såkalt new venture-arbeid der oljeselskap skal inn i stater og analysere. Selv norske advokater ender altså opp med sånne oppgaver – ikke kun de engelske – og det er veldig artig, påpeker Willoch.

Preben Willoch ledet en seanse om olje og gass i Afrika.

STILLINGSANNONSE

ADVOKATENE STORGATA 2

REPER | RTO | PRESTAD | KVALØY | TRONDHEIM

Advokatkontoret dekker de fleste juridiske fagområder som er aktuelle for det indre Østlandet. Vi er 5 advokater og en ansatt advokat ved kontoret, og vi holder til i trivelige lokaler sentralt i Gjøvik.

ADVOKAT

Vi har ledig plass i kontorfellesskapet og søker etter advokat som kan tre inn som partner. Arbeidserfaring som utøvende advokat er ønskelig, gjerne med egen portefølje.

I tillegg til gode eksamensresultater og samarbeidsevner, vil erfaring og kunnskap om ønskede fagområder, bli tillagt vekt.

Nærmere informasjon fås ved henvendelse til advokat Håvard Fremstad, telefon 61 18 18 60. For øvrig vises til vår hjemmeside <http://adv2.no>

Søknad med CV og referanseliste sendes til fremstad@adv2.no

Søknader vurderes fortløpende og mottas så snart som mulig, senest innen 19. november 2018.

Berit Reiss-Andersen og presidenten i den amerikanske advokatforeningen ABA, Bob Carlson deltok i en paneldebatt om advokatforeningers rolle.

Klar beskjed fra Berit Reiss-Andersen:

– De store må ta mer ansvar for rettspolitiske saker

DLA Piper-partner Berit Reiss-Andersen beskriver sin nye hverdag i et stort advokatfirma som vidt forskjellig fra da hun drev eget firma. – De store advokatfirmaene mangler en kultur for å engasjere seg i rettspolitikk, mener hun.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Reiss-Andersen er medlem av de to IBA-komiteene Council og BIC (Bar Issues Commission), og ledet et IBA-panel som diskuterte hvor vidt store advokatfirmaer trenger advokatforeninger.

– I 29 år drev jeg mitt eget lille advokatfirma. Nå er jeg i et av verdens største, DLA Piper. Og jeg vil si det slik at det er to helt forskjellige verdener: To ulike måter å tenke på, og to måter å tilnærme det seg på, sa Reiss-Andersen.

– Jeg opplever det faktisk slik at de store firmaene ikke har en kultur for advokatene å engasjere seg i advokatforeninger, eller rettspolitikk. Man er veldig fokusert på å tilby gode advokattjenester til klienten. Samtidig er det nok slik at når advokatforeninger forsøker å inkludere de store firmaene, skjønner de ikke helt hvor de skal starte, sa Reiss-Andersen.

– MÅ SAMARBEIDE BEDRE

Stephen Denyer representerte The Law Society of England and Wales.

– Vi har funnet ut at vi ikke har sjanse til å overleve uten aktivt engasjement og involvering fra de største advokatfirmaene. Samtidig må vi erkjenne at vi har et problem med at de som betaler for medlemskapet selv, er de som jobber for seg selv, eller er in-house, sa Denyer.

Om lag 25.000 advokater holder til Londons finanssentrum City.

– Hvis jeg går ut på gaten, og spør tilfeldige advokater fra et av de største firmaene der om hva vi i advokatforeningen gjør for dem, vil de trolig svare «ingenting» eller at de ikke vet. Vi må finne bedre måter å samarbeide med de store firmaene på, og hvordan vi kan gjøre oss mer verdifulle for dem, tilla Denyer.

– Heldigvis har vi en tradisjon for at advokater fra de store i stor grad deltar i frivillig arbeid, sa han.

FEM EKSEMPLER

Han pekte på fem eksempler der store britiske advokatfirmaer har hatt nytte av den britiske advokatforeningen:

1. Brexit: Da Brexit-avstemningen var klar, samarbeidet foreningen med myndighetene, og ga myndighetene eksempler på hvordan foreningen jobbet, og informerte om advokatstandens bekymringer.
2. Likestilling: Myndighetenes mål om å utjevne lønnsgapet mellom kjønnene utfordret advokatfirmaenes partnermodell. Myndighetene gikk bredt ut, og ville engasjere firmaene. Advokatforeningen formidlet tilbakemeldinger på vegne av advokatstanden.
3. Legal tech: Myndighetene har en formening om at de må investere i teknologi-feltet, men vet ikke helt hvordan det skal gjøres, og hva de skal prioritere. Det ble satt ned et utvalg som koordineres av advokatforeningen.
4. Den internasjonale dimensjonen: Advokatforeningen jobber sammen med myndigheter i ulike land. Dette er arbeid som enkeltfirmaer i begrenset grad kan gjøre selv.
5. Pro bono: Informere myndighetene og folk flest om verdien av firmaenes frivillige innsats.

Advokat-bekymringer fra hele verden

Advokatbladet spurte et knippe deltagere hva som er den største utfordringen for advokater i deres hjemland.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

NIGERIA

Taper saker til utlandet

– Fordi firmaene i Nigeria i mange tilfeller er dårligere organisert enn våre utenlandske konkurrenter, som gjerne har større firmaer, opplever vi stadig å tape anbudskonkurranser. Det gjør at vi blir hengende etter, og ikke får verdifull erfaring.

Eugene Edeoga arbeider som advokat i Nigerian Bulk Electricity Trading Abuja i Nigeria, og var en av hele 357 påmeldte nigerianske advokater på årets IBA-konferanse.

ESTLAND

Halvparten feiler

– At halvparten av juristene i Estland som ønsker å bli advokat ikke klarer det, er et stort problem. I Estland må advokater ta to advokat-kurs. Ettersom juristgraden gjør at man kan jobbe innenfor flere felt, og eksamenen nummer to ikke fører til økt lønn, er det lite motiverende å skulle ta denne testen i seg selv. Og fersk statistikk viser at mindre enn halvparten av juristene består denne andre eksamenen.

– Jeg vil også trekke frem utviklingen av kunstig intelligens. Mange estiske advokatfirmaer anser fortsatt ikke dette som en viktig utfordring – og bidrar ikke til nok utvikling av dette feltet.

Karin Madisson er partner i firmaet Sorainens kontor i Tallinn. Advokatfirmaet har også avdelinger i Hviterussland og Latvia.

MAKEDONIA

Teorien stemmer ikke

– Advokatbransjen er ganske godt organisert, men lovene i Makedonia har endret seg en del de siste ti årene. Samtidig er det til dels store forskjeller på hva som står i loven, og hvordan ting gjøres i praksis. Det kan gjøre det utfordrende å manøvrere som advokat.

– Som kvinnelig advokat er det nok også ekstra utfordrende i Makedonia. Fremdeles er det dessverre en forventning hos mange om at partnere skal være menn, sier Emilia Kelesoska, partner i Debarliev, Dameski & Kelesoska.

ENGLAND

– Dårlig opplæring

– Etter mitt syn får ikke jusstudentene et godt nok nettverk, eller opptrening i advokatbransjen før de skal inn i jobb. Det gjør det vanskelig å få jobb, og at kontakten med bransjen er for dårlig før man skal starte opp som advokatfullmektig.

Roberta Downey er partner i advokatfirmaet Hogan Lovells som holder til i City i London.

TYSKLAND

– Få talenter

– Vi ser flere utfordringer med kunstig intelligens. Men i likhet med resten av det tyske samfunnet, er nok den aller største utfordringen at de tyske advokatene blir eldre og eldre. Vi får rett og slett for få barn – og sliter med å finne mange nok advokatfullmektiger.

Claus Peter Fabian har lang erfaring som transaksjonsadvokat i CMS, et av verdens største advokatfirmaer målt i antall advokater, og arbeider i tyske Stuttgart. Firmaet har totalt 74 kontorer over hele verden.

SØR-AFRIKA

Dyrt å drive for seg selv

– Kostnadene ved å drive mindre advokatvirksomheter med én til to ansatte er høye. Både den obligatoriske kursingen, og de løpende utgiftene er store, og gjør det vanskelig å starte opp for seg selv. Snart skal vi gjøre endringer i systemet med advokatforeningene her i Sør-Afrika. Det blir spennende å se hvilke konsekvenser det får.

Frank Dorey er leder av Advokatforeningen Cape Law Society, som organiserer advokater på sørkysten av Sør-Afrika.

USA

Bekymret for de yngste

– Stort press på timefakturerer gjør at vi har liten tid til å trene opp de ferske advokatfullmektigene til å bli gode. Det er rett og slett for lite tid til opplæring. Jeg er bekymret for hvordan de skal lære seg alt de trenger å forstå for å kunne bli flinke advokater.

Carolyn Knox satt i et panel som diskuterte om kunstig intelligens kan føre til diskriminering i arbeidslivet. Knox er partner i San Francisco-baserte Ogletree Deakins, og har arbeids erfaring fra blant annet Brasil, Belgia, og India.

KROATIA

For lite marked

– Advokatmarkedet i Kroatia er ikke stort nok til at vi som advokater kan spesialisere oss skikkelig. Derfor må du bruke mye tid på å lese deg opp før hver sak. Dermed taper du mye tid som du ikke får betalt for. I fremtiden kan du håpe at klienten kommer tilbake med nye saker, men fremdeles opplever jeg dette som en stor utfordring.

Ivan Cuk er advokat i firmaet Vukmir & Associates som holder til i Zagreb.

Pizza og sjakk på fest

Norske advokatfirmaer arrangerte populære tema-fester i Roma. Mens Wiersholm bød på pizza-konkurranse, inviterte SANDS til konsert med Sissel Kyrkjebø.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Etter et års pause gjorde Wiersholms tradisjonelle IBA-arrangement Wiersholm Surprise comeback i Roma da inviterte gjester fikk utdelt kokkeutstyr og ingredienser til å lage sin egen gourmetpizza. Dommer var mesterkock Bent Stiansen.

SANDS satset på underholdning. Managing partner Ernst Ravnaas kone, Sissel Kyrkjebø, stod for underholdningen.

Se flere bilder og video på Advokatbladet.no!

TIDLIG OPPE: BAHR-partnerne Morten Smørdal, Richard Sjøqvist, Øystein Guvåg, Rolf Johan Ringdal og Lars Kristian Sande inviterte samarbeidspartnere til frokost i Casina Valadier.

KOKKEKAMP: Partner Jarle Kvam og managing partner Morten Goller deltok i pizza-konkurransen.

MESTERKOKK-EKSPERTISE: – Dette var kjempegøy. Og det var mange som var flinke, sa mesterkock Bent Stiansen. Her med Kai Thøgersen, partner i Wiersholm.

FILM-THEME: Partnerne Camilla Magnus og Robert Sveen ønsket gjestene velkommen til Selmer-festen med en gedigen filmplakat av firmaets IBA-partnere.

STOR DELEGASJON: SANDS stilte med en rekke av firmaets profiler på arrangementet i Roma. (f.v.) Oddbjørn Slinning, Geir Frøholm, Henrik Grung, Anne Kjøseth Ekerholt, Paul Bellamy, Vibeke Oretorp, Jon Skjørshammer Ernst Ravnaas, Lars Berge Andersen, Aksel Joachim Hageler, Wår Ravnaas, Lars Tormodsgard, Hillevi Myhre, Erik Lind, Ketil Sellæg Ramberg, og Christian Kjellby Nesset.

Reisefravær til besvær

Kuttet i reisegodtgjørelsen som kom på statsbudsjettet i 2017, var en ubehagelig overraskelse for de fleste av oss. Mange reagerte på begrunnelsen for kuttet. Vi satt igjen med en følelse av at regjeringen manglet forståelse for hvordan advokater jobber.

Under Advokatforeningens drøftingsmøte med Justisdepartementet samme høst, ga daværende justisminister uttrykk for at han ikke hadde problemer med å jobbe på reise. Jeg klarte ikke å dy meg for å påpeke at han gjennomgående satt bak i limousinen. For oss andre vil det å jobbe på reise i de aller fleste tilfeller innebære brudd på enten taushetsplikten eller veitrafikkloven.

Kuttet i reisegodtgjørelsen er ett av flere vitnesbyrd om at drøftingsinstituttet har spilt fallitt. Justisdepartementet fant det ikke engang bryet verd å drøfte kuttet med Advokatforeningen før det ble gjennomført.

Sammen med kuttet ble det vedtatt en plan om å evaluere reisekuttet innen tre år. Den tiden begynner å nærme seg. Advokatforeningen ville være føre var, og har utarbeidet rapporten «Reisefravær til besvær» som viser konsekvensene av halvingen.

Hele 81 prosent av advokatene som svarte på undersøkelsen sier at de blir berørt av halvingen. Advokatfirmaer sier at de i større grad prioriterer andre oppdrag enn fri retts-
hjelpssaker. Det kan ha dramatiske

konsekvenser for klienter som faller inn under fri rettshjelpsordningen.

En ting er konsekvensene av kuttet. En annen sak er hva som faktisk blir kuttet. Vi har tidligere vist at om lag halvparten av retts-
hjelpssalæret går med til å dekke advokatenes faste utgifter til drift av advokatvirksomheten. Når man halverer reisegodtgjørelsen, sier man i praksis at man forventer at advokater arbeider gratis når de reiser. Ingen andre yrkesgrupper opplever liknende!

Foreningens medlemmer har vært aktive i Facebookgruppen «Ingen rettssikkerhet uten retts-
hjelp» det siste året, og postet bilder av absurde situasjoner som oppstår når man forsøker å arbeide på reise. Bildene er til dels komiske. Realiteten bak til å gråte av.

Et argument mot reisegodtgjørelse, er at teknologien gjør det mulig å gjøre jobben uten å reise. Det stemmer. Advokatforeningen er opp-
tatt av at advokatene skal følge med i den teknologiske utviklingen. Det betyr likevel ikke at teknologi til enhver tid kan erstatte fysiske møter mellom advokat og klient. Det vil være behov for å reise også i fremtiden. Klientene er som oftest i sårbare situasjoner der tillit til advokaten er helt avgjørende. Den slags tillit er ikke lett å opparbeide via videolink. Som en av advokatene i undersøkelsen sier:

«Jeg har aldri tenkt at noe av reisevirksomheten har vært unødvendig. Har aldri vært unødvendig å møte en klient ansikt til ansikt og gi et klapp på skulderen.»

Advokater må tåle endringer i arbeidsforholdene ettersom teknologi og samfunn utvikler seg. Men jeg forventer at Advokatforeningen i fortsettelsen blir spurt til råd –
før endringene gjennomføres. Det er naturlig at retts-
hjelpssalæret og reisegodtgjørelsen blir veid opp mot andre budsjettposter. Men begrunnelsen for endringer skal være basert på fakta. Denne prosessen bærer i større grad preg av skrivebordsøvelser enn kunnskapsbaserte vedtak.

Reisefravær til besvær blir i disse dager gjort tilgjengelig på våre nettsider. Jeg håper du leser den. Ta med deg tallene når du møter politikere eller snakker med andre som kan være engasjert i saken. Som forening skal vi jobbe opp mot beslutningstakere og sørge for at den bebudede evaluering faktisk blir gjennomført. I mellomtiden viser vår egen undersøkelse at konsekvensene av kuttet ble akkurat så dramatiske som vi forutså.

LEDER
i ADVOKATFORENINGEN
jens.johan.hjort@steenstrup.no

TAUSHET ER IKKE LENGER GULL

Av KAARE OFTEDAL,
managing partner DLA
Piper Norge

Forretningsadvokatene er nærmest stemmeløs på Norges største og viktigste politiske arena. Slik bør det ikke fortsette. Det er tid for endring.

Arendalsuka er blitt Norges viktigste politiske møteplass. En blanding av politisk festival og politisk snekkerverksted. Her diskuteres nye ideer, gamle planer videreutvikles, standpunkter debatteres og bånd knyttes. Her inviterte KPMG til debatt om skatt, norsk olje og gass, og karbonlagring, Norges Skogeierforbund til samtale om næringspotensialet i grantrær og Rådgivende Ingeniørers Forening til seminar om kostnadsoverskrifter i offentlige bygg- og anleggsprosjekter. For å nevne noe.

Til sammen arrangeres det over ett tusen seminarer og debatter i løpet av fem dager. Sytti tusen mennesker kommer på besøk. Hit kommer derfor NHO, LO, Den Norske Kirke, Røde Kors og lille Circular Norway. Hit kommer derfor partilederne for å debattere. Hit kommer derfor mediene, de frivillige organisasjonene og de største selskapene.

Hit kommer «alle».

Bortsett fra vi – forretningsadvokatene.

Joda, det tusler noen ensomme forretningsadvokater langs bryggekanalen i byens sentrum. Noen få er sågar invitert inn i et og annet panel som ekspertstemmer. Men som bransje har vi skygget banen. Helt frivillig. Og helt misforstått.

Det er på tide å ta steget opp på scenen og delta i samfunnsdebatten.

Vi har mye å bidra med. Mer enn folk flest vet. Mer enn vi selv tillater oss selv å tro.

I DLA Piper tok vi læreguttens rolle under årets Arendalsuke. Vi sendte ned en fortrøpp som skulle observere, lære og vurdere. Vi lot oss imponere over mangfoldet og kvaliteten på diskusjonene. Vi ble overrasket over størrelsen. Vår konklusjon er klar: Arendalsuka er ikke bare en nyttig arena hvor vi kan selv lære mye om samfunnets mekanismer, men som forretningsadvokater kan vi selv tilføre nye impulser. Vi som hver eneste dag arbeider i skjæringspunktet næringsliv, politikk og juss, har erfaring og refleksjoner som nesten er fraværende i den offentlige diskusjonen i dag. Og det er bare vår egen skyld.

Bedriftsledere må i disse dager gjennomføre både et grønt og et teknologisk skifte for å overleve i et næringsliv der konkurrenten ikke lenger sitter i nabobyen, men i Beijing, Los Angeles, Cape Town eller Barcelona. Vi kan mye om hva som kreves for å overleve og gjøre suksess i et slikt globalt mesterskap. Vi vet hva som må til for å sikre ansvarlige internasjonale investeringer. Vi kjenner utfordringene ved oppkjøp eller outsourcing. Vi kan antitrustlovgivning og nasjonal og internasjonal konkurranserett. I en verden som vil ha behov for stadig mer energi, kan vi bidra med kunnskap om juridiske, tekniske, kommersielle og geopolitiske faktorer som former energisektoren. I en hverdag der endringsprosesser, omstilling og restrukturering nærmest er blitt en konstant i næringslivet, kan vi legge frem juridiske forslag og løsninger. Forretningsadvokater, som bransje, kan i det

hele tatt mye om å minimere risiko i næringslivet. Som forretningsadvokater er vi involvert i viktige deler av det norske samfunnet. Vi vet ofte hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Vi er ikke politikere, og skal ikke late som om vi er det. Vi har likevel et samfunnsansvar. Et ansvar som strekker seg utover bunnlinjen i eget selskap. Regjeringens perspektivmelding viser med tydelighet at Norge står foran store utfordringer. Produktivitetsveksten har bremsset opp, og eldrebølgen skyller snart over oss. AS Norge trenger nye løsninger om vi skal opprettholde velferdssamfunnet, og som forretningsadvokater og rådgivere sitter vi sentralt plassert. Vi bør derfor delta i den offentlige samtalen – som faktabaserte premissleverandører.

I DLA Piper har vi alt tatt avgjørelsen. Vi ønsker å bidra. Vi ønsker å løfte vårt perspektiv på viktige samfunnsutfordringer. Til neste år reiser vi derfor til Arendal med utvidet gruppe og egne debatter om problemstillinger vi mener er viktige.

Vi oppfordrer resten av bransjen til å gjøre det samme. Taushet er ikke lenger gull. Advokatstemmen må bli hørt.

Vi oppfordrer resten av bransjen til å gjøre det samme. Taushet er ikke lenger gull. Advokatstemmen må bli hørt.

«Vi som hver eneste dag arbeider i skjæringspunktet næringsliv, politikk og juss, har erfaring og refleksjoner som nesten er fraværende i den offentlige diskusjonen.»

Kaare Oftedal

DEBATTINNLEGG

sendes til
redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til
neste utgave er 23. november. Skriv maks
4700 tegn, inkludert mellomrom, eller
etter avtale med redaksjonen. Legg ved
bilde av forfatteren. Debattinnlegg
kan også bli publisert på
Advokatbladet.no.

JUSSEN ER SKJØNNMESSIG – DET ER PRISEN ÓG

Av HENRIETTE WILBERG,
saksbehandler i Juss-
formidlingen

Prisen på advokatbistand fastsettes ofte skjønnsmessig og avhenger av sakstypen. Timesatsen vil variere ut i fra oppdragets art og vanskelighetsgrad, samt de verdier saken gjelder. Dette medfører en risiko for at advokatbistand kan bli mye dyrere enn det man opprinnelig så for seg. Er den skjønnsmessige fastsettelsen av advokatsalæret til hinder for at de økonomisk vanskeligstilte i samfunnet kan benytte seg av advokatbistand?

Du kjenner gjerne til at enkelte advokater tar godt betalt per time. Timespris eller totalpris er bare noen av måtene å beregne advokatsalæret på. I de tilfeller der det ikke er mulig å få fastsatt prisen på forhånd på grunn av sakens kompleksitet, må det foretas en skjønnsmessig vurdering for å avgjøre størrelsen på salæret. Hvordan skal man da som klient kunne forutse sine utgifter ved bruk av advokatbistand?

I regler for god advokatskikk punkt 3.3.1 fremgår det at «klienten har krav på å få opplyst hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Salæret skal stå i rimelig forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten». Det blir med andre ord opp til hver enkelt advokat å sette prisen på et oppdrag, noe som ikke alltid er like heldig.

I en artikkel som ble publisert i forrige utgave av Advokatbladet uttaler advokat Cato Schiøtz seg om at det i advokatbransjen foreligger et faktureringspress som kan bidra til overfakturering av klienter. Her blir det påpekt at advokater i verste fall jukser med timene for å tilfredsstille det store inntjeningskravet. Dette eksempelet illustrerer hvordan den skjønnsmessige vurderingen kan åpne for utnyttelse av klienter som har liten innsikt i advokatbransjen.

I en undersøkelse foretatt av Advokatbladet i perioden 2013 til 2017 ble det stadfestet 87 tilfeller der advokater har brutt punkt 3.3.1 om hvordan salæret beregnes. Dette viser at noen brudd blir oppdaget, men det viser også at det ikke er uvanlig at enkelte advokater bryter med god advokatskikk på dette punktet.

Jussformidlingen mener at reglen, slik den står i dag, i for stor grad åpner for at advokater selv kan vurdere verdien av sitt arbeid uten at klienten har grunnlag for å etterprøve dette.

Når privatpersoner tar kontakt med en advokat er det nettopp fordi de ikke har kompetanse eller erfaring nok til å vurdere saken selv. De har derfor også liten eller ingen mulighet til å vurdere om prisen er rimelig ut fra sakstypen, det økonomiske omfanget, tidsbruk, vanskelighetsgrad eller kvaliteten på arbeidet. Klienten er gjerne også i en presset situasjon og har ofte en begrenset mulighet til å undersøke forholdene nærmere. Videre mangler klienten i mange tilfeller et sammenligningsgrunnlag, da advokatbistand er noe man ikke har behov for så ofte. Det oppstår derfor et skjevt maktforhold

mellom partene, og klienten kan risikere å bli utnyttet av enkelte advokater som er opptatt av å tilfredsstille egne inntjeningskrav.

Jussformidlingen mener det må komme klarere retningslinjer for hvordan salæret skal fastsettes ved bistand til privatpersoner. Selv om det kan være svært vanskelig å vite hvordan en sak vil utvikle seg, er det viktig at man som advokat har et bevisst forhold til salærets størrelse og vurderingen som ligger til grunn for denne. Det er også viktig at en privatperson skal kunne ha mulighet til å etterprøve vurderingen, samt anslå sin risiko på forhånd.

Et alternativ kan være å sette en prosentbegrensning for hvor mye høyere faktureringen kan bli enn prisoverslaget. Dette er en ordning man har lagt til grunn i for eksempel håndverkerbransjen. På den måten er det advokaten, som i utgangspunktet er den sterke part, som må bære risikoen av sine vurderinger, og ikke klienten.

Jussformidlingen ser at det kan være flere løsninger her, men etterlyser klarere retningslinjer som medfører at klientene får en lavere økonomisk risiko når de oppsøker en advokat.

STILLINGSANNONSE

LANGSETH Advokatfirma DA

Langseth Advokatfirma DA har 20 advokater – 13 partnere og 7 ansatte. Firmaet har kontorer i Haakon Vlls gate i Vika i Oslo, og tilbyr rådgivning og prosedyrebistand til bedrifter, organisasjoner og privatpersoner innenfor sentrale rettsområder, se www.langsethadvokat.no

Vi flytter inn i nye lokaler (i det samme bygget) i mars 2019. Lokalene er av høy standard, med blant annet bedriftsrestaurant drevet av Dugurd/Du Godeste! og et nytt helse- treningsrom med tilgang til PT. Vi får litt større plass, og kunne derfor ønske oss noen flere

Partnere/deltakere

Vi ønsker fortsatt å være et mellomstort firma, hvor vi legger stor vekt på personlige og gode relasjoner både eksternt og internt.

Spørsmål kan rettes til advokat/partner Trude Stormoen på telefon 22 42 42 42.

Skriftlige henvendelser sendes: advokat@ladv.no

Heidi Aas Larsen er styreleder, partner og daglig leder i Tenden Advokatfirma, som med 34 advokater og kontorer i Tønsberg og Sandefjord er blant de største frittstående advokatfirmaene utenfor Oslo. Nå tar firmaet sats for å vokse mer.

TEKST: NINA SCHMIDT

Aas Larsen har lang erfaring som forretningsadvokat, med spesialisering innenfor selskapsrett, transaksjoner og arbeidsrett, og har også en rekke styreverv. Å skaffe flinke, mannlige jurister blir en utfordring for bransjen fremover, tror hun.

Navn og alder:

Heidi C. Aas
Larsen (49)

Tittel: Advokat og
partner i Tenden
Advokatfirma

Opprinnelsessted:
Re utenfor
Tønsberg

Bosted: Tønsberg

Sivilstatus: Gift, tre
barn; to jenter på
18 og 22, og en
gutt på 24 år.

Når ble Tenden advokatfirma stiftet?

Advokatfirmaet Tenden ble stiftet i 1975. Selskapet fusjonerte med Justin i Sandefjord i 2009.

Har veksten skjedd ved at flere advokatkontorer har slått seg sammen, eller har dere gradvis utvidet med flere og flere advokater?

Begge deler er tilfelle. Etter fusjonen i 2009 har vi vokst gjennom bevisst og strategisk rekruttering. Da jeg begynte i 2001 var jeg første kvinne, sammen med seks andre advokater. Vi er i dag 34 advokater.

Hva er firmaets vekstmål for de neste par årene?

Vi opplever en stadig økende etterpørsel, både på større oppdrag og fra nye markeder. Vår stadig voksende oppdragsmengde gjør det åpenbart at vi må bli flere advokater.

Vi har som mål å være førti advokater i løpet av de neste tre-fire årene. Kvalitet og et riktig sammensatt firma når det gjelder variabler som kjønn, alder og fagkompetanse er viktigere enn vekst for vekstens skyld.

Når det gjelder omsetning, er det vår ambisjon at vi i løpet av kort tid er trygt plassert blant de tretti største firmaene i landet.

Hva skal til for at dere skal lykkes?

Et grunnleggende suksesskriterium er å fortsette å rekruttere de rette. Det er også viktig at vi fungerer som *ett* firma, og ikke bare en samling av advokater. Vi er nå store nok til å ha fagavdelinger som sikrer spisskompetanse og faglig utvikling, og kan sette sammen team med ulike kompetanser som gir oss helt andre muligheter til å løse komplekse og arbeidskrevende oppdrag.

Skillet mellom det administrative og det juridisk faglige har blitt tydeligere. Utvikling av verktøy, rutiner, retningslinjer og støtte er like viktig som sammensetningen av kompetente juridiske team.

For meg som styreleder og daglig leder betyr det at jeg mens vi vokser i større grad må slippe taket i oppgaver, og sørge for at vi alle sammen bygger kvalitet for klientene. Da er strategi og utviklingsfokus viktigere enn daglig oppfølging og detaljstyring.

Hvordan har dere bygget kompetanse innen forretningsjuridiske områder?

Da vi for cirka ti år siden bestemte oss for å skape et firma som gjorde at næringslivet i vår region ikke behøvde å gå «over bekken etter vann», hadde vi allerede en solid plattform. Så å si alle våre nyrekrutteringer de siste årene er fra de største advokatfirmaene i landet, eller andre anerkjente juristmiljøer.

Vi har også bevisst engasjert og markert oss på faglige arenaer, som gjennom JUS og Advokatforeningens lovutvalg.

Dere ønsker å konkurrere med de store, spesialiserte forretningsadvokatene i Oslo. Hva er deres konkurransefortrinn?

Vi ønsker å være et naturlig alternativ til de største firmaene, både for advokater og for klienter. Kombinasjonen av å kunne bo i Vestfold og arbeide i et spesialisert og moderne advokatfirma som satser, med en familievennlig profil som bonus, gjør oss til en attraktiv arbeidsplass.

For klientene betyr det at vi kan gi spesialisert bistand til en fornuftig pris. Dette gir oss et solid konkurransefortrinn i markedet.

Og hva er vanskeligst å konkurrere på?

Vi kan naturligvis ikke ta på oss de aller største oppdragene. Samtidig er vår ambisjon å utvikle vår konkurranseevne også når det gjelder kompleksitet og omfang.

Hvordan vil advokatbransjen utvikle seg det neste tiåret, tror du?

Den digitale utviklingen er spennende. Vi satser strategisk på dette området. Om noen år tror jeg legal-tech har skapt større forskjeller mellom store og små advokatfirmaer, og kanskje ser vi færre små. Videre vil nok legal-tech åpne for flere ansatte som ikke er advokater. Jeg tror også at gode digitale verktøy vil kunne gi oss flere oppdrag ved at klienter som søker og mottar digital veiledning gjennom chat eller robotiserte tjenester vil ønske bistand fra en erfaren advokat. Advokatyrtet består ikke bare av en kompetanse i å fortolke lover. Det innebærer også å bistå på det menneskelige plan; noe advokater fremdeles vil være bedre til enn roboter.

Som en naturlig konsekvens av dagens kjønnsfordeling på jus-studiet tror jeg at vi vil få større kamp om de gode mannlige hodene. Det vil også være viktig at selskaper gjenspeiler befolkningen når det gjelder minoriteter. Selv var jeg første kvinne i selskapet. Vi trenger mangfold for å løse oppgaver godt.

Vi hører mye om legal-tech i advokatbransjen nå. Bruker Tenden noen innovative digitale løsninger i måten dere jobber på, og i tilfelle hvilke?

Vi har i flere år vært pilotkunde og medutvikler av et anerkjent saksbehandlingssystem for advokater. Vi holder også på med noen interne prosjekter som skal gjøre oss mer effektive. Jeg tror at for mer banebrytende legal tech, er samarbeid mellom advokatfirmaer riktig vei å gå, fremfor at alle skal forsøke å finne opp sitt eget hjul.

Hvis du skal se tilbake på din karriere, hva var den viktigste avgjørelsen du har tatt som har tatt deg dit du er i dag?

Da jeg var hjemme i permisjon med barn nummer tre, i 2000–2001, fikk jeg en telefon fra Tenden med spørsmål om å avslutte påtalekarrieren og starte som advokat. Av alle ting hadde han som ringte lagt merke til meg i en hovedforhandling som gjaldt uaktsom kjøring etter veitrafikkloven. Jeg er fortsatt usikker på hvilken link de så mellom veitrafikklov og forretningsjus, men mitt stjernevalg var å takke ja til tilbudet. I tillegg er jeg glad for at vi valgte å få barn og starte familielivet tidlig.

Hva har vært den mest utfordrende saken du selv har jobbet med det siste året?

Å velge blant 97 gode søkere til nyopprettet stilling som administrasjonssjef i Tenden.

Hva brenner du for, rent faglig?

Jeg brenner for å finne gode løsninger. Enten det gjelder å utforme en kontrakt, bidra i en forhandling eller å gi råd om do's and don'ts, er det det å bidra til de gode løsningene som gir meg jobb-lykke. Jeg er nysgjerrig som person og trives godt med å snakke med mennesker og å stille spørsmål. Spørsmål er veien til gode løsninger.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

Min kollega Petter Tenden. Da jeg overtok som styreleder etter ham for ti år siden, sa han: «Dere som er unge må bestemme hva dere vil for fremtiden. Min rolle skal nå være å heie.» Det løftet har han holdt. Selv om det i enkelte situasjoner antakelig kan koste, er han god til å heie på en troverdig måte. Alle som skal gjennomføre vellykkede generasjonsskifter har noe grunnleggende å lære av ham. Jeg håper jeg får til det samme.

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

Basert på kriteriene godt overblikk og god problemforståelse, og evnen til å omsette solid faglig kunnskap til praktisk gode løsninger, vil jeg fremheve mine kolleger Tor Bechmann (selskapsrett og transaksjoner) og Kjetil Edvardsen (arbeidsrett).

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

Jeg er på sosiale medier daglig, men benytter det ikke tilstrekkelig faglig. Privat begrenser jeg deling av bilder og opplevelser til lukkede grupper med familie og venner.

Hvilke TV-serier følger du med på?

Friends (sett på siden studiedagene – fortsatt en guilty pleasure) og Le Bureau.

STILLINGSANNONSE

Vi søker

ADVOKAT i kontorfellesskap

Vårt kontor har i dag
9 medarbeidere,
hvorav 8 advokater.

Vi har et godt faglig og
sosialt arbeidsmiljø.

God sakstilgang.

Nærmere opplysninger
kan fåes ved henvendelse til
advokat Ingebjørg Voster.

www.advest.no

Advokatfirma Øverland Ans

Postboks 557, Sentrum, 4003 Stavanger

Tlf. 51 89 52 20

E-post: post@advest.no

Falkanger går av

Aage Thor Falkanger trer av som sivilombudsmann og går tilbake som dommer i Høyesterett om et drøyt år.

– Av praktiske årsaker annonserer jeg min avgang som sivilombudsmann nå, selv om jeg blir sittende i stillingen mer enn ett år til, sier Falkanger.

Tidligere i oktober ble det klart at Høyesterett hadde tenkt å lyse ut tre faste embeter etter Arnfinn Bårdsen, Karl Arne Utgård og Clement Endresen. Nå er antall ledige faste embeter redusert til to.

Polen må stanse omstridt dommerreform

EU-domstolen har vedtatt en midlertidig forføyning som pålegger Polen å gjenopprette landets høyesterett til situasjonen før 3. april 2018, da en omstridt domstolsreform trådte i kraft.

Tidligere i år besluttet det polske parlamentet å endre pensjonsalderen for høyesterettsdommere fra 70 til 65 år. Dermed måtte 27 av domstolens 72 dommere pensjoneres.

Regjeringspartiet Lov og rettferdighetspartiet (PiS) hevder reformen ble innført for å kvitte seg med korrupte dommere, mens internasjonale kritikere, deriblant den norske Dommerforeningen, mener det høyrepopulistiske regjeringspartiet har gjort endringer for å kunne innsette sine «egne» dommere.

Prosedyrevinner

Jusstudent Muniba Ahmad (21) vant årets prosedyrekonkurranse arrangert av ELSA Oslo. Temaet var menneskerettigheter.

Ahmad representerte staten i saken, og vant som følge av sin evne til å forankre saken i grunnleggende hensyn i rettsområdet.

Konkurransens dommere var høyesterettsdommer Ragnhild Noer, professor Vibeke Blaker Strand, professor Mads Andenæs, advokat Frode Elgesem og advokat Nicolai V. Skjerdal.

Lovdata-strid fortsetter

Nettstedet Rettspraksis.no, som har kopiert dommer fra Lovdata og lagt disse ut gratis på nett, har anket dommen fra Oslo byfogdembete som påla dem å fjerne dommer hentet fra Lovdata.

I august møttes partene til muntlige forhandlinger. Rettspraksis.no ble pålagt å fjerne dommer fra en femårsperiode som var hentet fra Lovdata, samt å betale 370.000 kroner i saksomkostninger.

I forbindelse med innleveringen av anken, åpnet nettsiden igjen med oppdatert innhold.

Håkon Wium Lie i Rettspraksis.no sier til Advokatbladet at de nå har byttet ut de påkrevde

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Kurs i domstolarbeid kan

- Prosedyrekravet erstattes delvis av et praktisk kurs.
- Ansvar for den generelle opplæringen av advokatfullmektigen flyttes fra prinsipal til foretak.
- Praksiskravet økes fra to til tre år.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette er noen av forslagene til fremtidens advokatutdanning som nå er sendt ut på høring i Advokatforeningens kretser.

Det er Advokatforeningens faste utvalg for jurist- og advokatutdanningen som i et 18-siders notat kommer med en rekke reformforslag.

– Strukturen i advokatbransjen har endret seg dramatisk siden dagens regler for advokatutdanningen ble laget. Det er åpenbart at begrunnelsen for mange av dagens regler ikke treffer dagens utfordringer og behov, sier advokat Erling Lind, som er medlem av utvalget.

TEORI VS. PRAKSIS

Advokatlovutvalget foreslo flere endringer i advokatutdanningen, blant annet innføringen av et semesterlangt advokatkurs i regi av universitetene.

Dette er ikke veien å gå, mener utdanningsutvalget.

– En viktig prinsipiell problemstilling er om vi skal ha en praktisk advokatopplæring, eller om vi skal trekke advokatutdanningen inn i den teoretiske utdanningen, sier Lind.

– Advokatlovutvalget foreslår at man skal sitte et halvt år til på buksebaken på universitetet for å lære et praktisk rettet yrke. Jeg tror at nesten alle advokater er enige om at det er et uklokt forslag. Prinsipielt handler dette om at advokatyret er et praktisk håndverk, og da må man ha en praktisk opplæring for å kvalifisere seg for det, sier Lind.

«LITE GJENNOMTENKT»

– En «teoretisering» av advokatutdanningen reiser spørsmål om hvem som skal finansiere denne. Det er lett å se at svaret her kan bli studentene, sier Lind.

«Å flytte dette til studentene som ikke vet om de kommer til å få bruk for den kompe-

Erling Lind.

tansen som tilleggstudiet gir dem, virker lite gjennomtenkt», heter det i notatet.

ØKE PRAKSISPERIODEN

Utdanningsutvalget mener at dem som skal kvalifisere seg til å bli advokater må oppfylle et generelt praksiskrav, og at kravet kan utvides til tre år. Dette har hovedstyret tidligere gitt tilslutning til.

– For å få bevilling må man ha praktisert som advokat. Det bør ikke holde å ha vært lærer på universitetet, eller å ha vært politi- eller dommerfullmektig. Da dette i sin tid ble godkjent som praksis, foregikk en stor andel av advokatarbeidet i domstolene. Slik er det ikke lenger.

KURS I DOMSTOLARBEID

Utdanningsutvalget foreslår å omdefinere dagens prosedyrekrav til et krav om generell innsikt i domstolens arbeid.

Kravet skal kunne oppfylles ved å gjennomføre to

dommene og fjernet de nødvendige sammendragene.

– I tillegg har vi jobbet mye med anonymisering og har nå 40.000 avgjørelser ute. Målet er å lage et veldig godt grensesnitt, og på sikt

også å få ut alle dommer fra Høyesterett.

Norsk Journalistlag og Norsk redaktørforeningen kaller striden «en prinsipiell og viktig kamp», og har levert et støtteskriv med for-

mell støtte til Rettspraksis.no til Borgarting.

«Vi støtter den prinsipielle og viktige kampen Rettspraksis.no har startet for å sikre allmennheten gratis høyesterettsavgjørelser», sier advokat

Ina Lindahl Nyrud (bildet) i Norsk Journalistlag til fagbladet Journalisten.

erstatte prosedyrekravet

hovedforhandlinger i sivile saker, eller ved å ta et praktisk kurs i domstolsarbeid.

Forslaget er inspirert etter modell fra Danmark, der fullmektiger som ikke har klart å få nok praksis fra domstolsarbeid etter tre år, kan ta et kurs med en avsluttende rettssaksprøve for å kvalifisere for bevilling.

ADVOKATKURSET DELES

Dagens advokatkurs kan splittes i tre komponenter, foreslår utvalget: Et praktisk kurs, som beskrevet over, som utelukkende fokuserer på advokaters arbeid i domstolene. Et etableringskurs for dem som ønsker å starte egen virksomhet, og et kurs fokusert på emner som er viktige for å forstå advokatrollen og utøve advokatvirksomhet, ifølge notatet.

ANSVAR HOS FORETAK

Utdanningsutvalget foreslår også å flytte ansvaret for advokatfullmektigens generel-

le opplæring fra prinsipal til foretak.

– I dag er det individuelle prinsipaler som har ansvaret for advokatfullmektigens generelle utdanning i praksisperioden. Dette er en refleksjon av den historiske strukturen, der én prinsipal hadde én fullmektig. I dag er det mange titalls partnere i de store advokatforetakene som står for en stor del av den generelle opplæringen av advokatfullmektigene. Da blir hver enkelt fullmektig autorisert for *alle* partnerne. Ansvaret blir dermed pulverisert.

– Ved å legge det generelle opplæringsansvaret på foretaket, får fullmektigene en klarere adresse for sine forventninger om en relevant

opplæring. Dette bør, over tid, føre til bedre kvalitet på opplæringen, sier Lind.

UTE PÅ HØRING

Forslaget fra utdanningsutvalget er nå sendt på høring til alle Advokatforeningens kretser, samt til Yngre Advokater og Forum for de store advokatfirmaene. Høringsfristen er satt til 9. november.

Forslaget skal deretter diskuteres på det kommende kretsledermøtet den 16. november, så behandles av hovedstyret i januar neste år, og deretter sendes til Justis- og beredskapsdepartementet som et innspill til departementets arbeid med ny advokatlov.

Utdanningsutvalget består av **Paal-Henrich Berle** (leder), partner i AdvokatPartner, Bergen, førstemanuensis **Margrethe Buskerud Christoffersen** ved Institutt for privatrett, UiO, **Erling Lind**, partner i Ro Sommernes, Oslo, advokat **Erik Eldjarn** i Simonsen Vogt Wiig, Tromsø, og advokat **Camilla Hovind Breiland**, KPMG Law Advokatfirma, Oslo.

Retts hjelp under lupen

Regjeringen har nedsatt et Retts hjelpsutvalg for å gjennomgå retts hjelpsordningen. Advokatforeningens Merete Smith har fått plass i utvalget, som skal ledes av tingrettsdommer i Oslo, Ingebjørg Tønnessen.

Advokatforeningen har laget to rapporter om fri retts hjelp som er overlevert norske politikere som anbefaler konkrete forslag til tiltak for å gjøre ordningen mer effektiv og rettferdig.

– Det er et betydelig rom for omprioriteringer og tilpasninger av retts hjelpsmodellen. Vi trenger gode råd for hva som er viktigst å satse på, og hva som er de viktigste rettighetene. Dette blir et veldig viktig valg, sa daværende statssekretær i Justisdepartementet, Sveinung Rotevatn, til Advokatbladet da statsbudsjettet ble lagt frem.

Da fri retts hjelp-ordningen tidligere i år var tema for et seminar på Stortinget sa Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort, at en av de viktigste forbedringene som må gjøres med dagens ordning, er å sørge for å få flere saksområder inn under retts hjelploven.

– Sosial dumping, saker på velferdsfeltet knyttet til NAV, familie-gjenforening- og utvisningssaker er ikke dekket. Voldskriminalitet mot kvinner har en viss dekning, men det er behov for en utvidelse av feltet. Også mobbing i skolen, saker om brukerrettigheter og diskriminering er heller ikke dekket i dag, sa Hjort.

At inntektsgrensen for å få fri retts hjelp bare er på 246.000 kroner – en sum som har vært uendret siden 2009 – er uholdbart, mener Advokatforeningen.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Henrik Garmann, Garmann,
Mitchell & Co Advokatfirma DA, BERGEN

NYINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Randi Mari Flaaen, Stokke AS, OSLO

Advokatfullmektiger

Ingvild Aarskog, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Karina Aase, Bull & Co Advokatfirma AS, OSLO

Jacob Birkeland Meyer Amundsen, Advokatene Berg I
Ditlev-Simonsen AS, OSLO

Sindre Baisgård, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Eivind Eikenæs Berge, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Christoffer Bjerke, Advokatfirmaet Økland & Co DA,
LILLESTRØM

Estin Blossom, Advokatfirmaet Brodwall og Kvanvik AS,
OSLO

Marita Blom, Advokathuset Braaholmen AS, NAMSOS

Jan Christian Borvik, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Nora Sandvik Bratheim, Wikborg Rein Advokatfirma AS,
OSLO

Signe Braut, Deloitte Advokatfirma AS, STAVANGER

Ida Marie Bu, KPMG Law Advokatfirma AS, BERGEN

Anders Askham Christie, Bull & Co Advokatfirma AS, OSLO

Jens Toppen Dahl, BDO Advokater AS, OSLO

Nicolai Danielsen, Ernst & Young Advokatfirma AS,
STAVANGER

Jørn-Tomas Einstabland, Advokatfirmaet Salomon-
Johansen AS, OSLO

Mari Enger Flobergseter, Advokatfirmaet Consensus ANS,
HAMAR

Elin Engelsen Geitle, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Kristoffer Gjesdahl, Advokatfirmaet Clp da, OSLO

Elin Grinde, Advokatfirmaet Wangberg AS, OSLO

William Bredvei Gusland, Advokat Arvid Gusland,
SANDEFJORD

Marcus Costa Gåseide, Advokatfirmaet
PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Margrethe Sandmark Haagenen, Ernst & Young
Advokatfirma AS, OSLO

Emilie Astrid Fjukstad Hansen, Advokatfirmaet Selmer AS,
OSLO

Linn Katrin Hansen, Advokatfirmaet
PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Anja Dominczak Herud, Advokatfirmaet Arktis AS, OSLO

Mona Holden, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
Trondheim AS, TRONDHEIM

Einar Johan Hveem, Advokatfirmaet Grette AS, OSLO

Andrea Jansen, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Live Sjuve Johansen, Rime Advokatfirma DA, OSLO

Helene Johnsen, Advokatfirmaet Haagenen & Bakkelund AS,
TROMSØ

Margrete Joleik Jonstad, Advokatfirma Blikra, Slotterøy &
Fonn AS, FØRDE

Espen Krarup Kanvik, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Marit Heier Lajord, Advokatfirmaet Lund & Co DA, OSLO

Fredrik Nordahl Marthinussen, Advokatfirmaet Wiersholm AS,
OSLO

Henrik Midtsæter, Advokatfirmaet Økland & Co DA,
EIDSVOLL

Robin Moe, Advokatfirmaet Finn AS, HARSTAD

Mari Fragått Myrvollen, Advokatfirmaet Torneus AS, OSLO

Milja Lønne Mørkhagen, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Kevin Olaisen, Advokatfirmaet Finn AS, HARSTAD

Krister Omenås, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS,
ÅLESUND

Christine Oppegaard, HELP Forsikring AS, OSLO

Knut Olav Reinskou, Advokatfirmaet

PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Tonje Rismo, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Marte Risøy, Advokatfirmaet Økland & Co DA, LILLESTRØM

Per Rosland, Advokat Sandvold AS, OSLO

Ulrike Graf Rugtveit, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Kristian Rytter, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Ole Kristian Sandvik, Advokatfirmaet Haagenen &
Bakkelund AS, TROMSØ

Håvard Sivertsen, Advokatfirmaet Magnus Legal AS,
TRONDHEIM

Elisabeth Skatvedt, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Stian Mork Sletten, Advokatfirmaet Hasle AS, TØNSBERG

Andreas Slettevold, Wikborg Rein Advokatfirma AS, BERGEN

Siv Snipsøyr, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Solaf Sour, Advokatfirmaet Malik, OSLO

Marcus Gjeruldsen Spillum, Advokatfirmaet Wiersholm AS,
OSLO

Helene Merethe Stahl, Advokatfirmaet Wiersholm AS,
OSLO

Maria Alexandra Courvoisier Sissener Steen, Advokatfirma
Andenæs Aaløkken Veum DA, OSLO

Malin Alice Jensen Stenseth, SANDS - Advokatfirmaet

Steenstrup Stordrange DA, Avd. Ålesund, ÅLESUND

Christine Strøm, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Aina Valdersnes Ståløy, Deloitte Advokatfirma AS, BERGEN

Caroline Sofie Tenold, Advokatfirmaet Økland & Co DA,
LILLESTRØM

Anne-Karin Thorsen, SANDS - Advokatfirmaet Steenstrup
Stordrange DA, OSLO

Emilie Tjeldnes, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Marte Tronstad, Synch Advokatfirma AS, OSLO

Viktoria Vermedal, Advokatfirmaet Grette AS, OSLO

Espen Andreas Volden, Advokatfirmaet Lund & Co DA, OSLO

Martin Søbakk Wiggen, Pretor Advokat AS, TRONDHEIM

Ida Obstfelder Ytrebø, Ernst & Young Advokatfirma AS,
OSLO

Anette Øvrehus, Advokatfirmaet Schjødt AS, STAVANGER

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Didrik Bloch Haugland, Livsforsikringsselskapet Nordea Liv
Norge AS, BERGEN

Ine Berit Rolstad Hauklien, Nye Veier AS, KRISTIANSAND S

Ronja Moksnes Sommer, HELP Forsikring AS, OSLO
Adrian Svensby, HELP Forsikring AS, OSLO

Fullmektig hos offentlig advokat

Marianne Foldøy Byberg, Oslo kommune –
Kommuneadvokaten, OSLO
Njål Røed Horpestad, Sola kommune –
Kommuneadvokaten, SOLA
Anette Jenssen, Opplysningsvesenets fond, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Alexander Aas, Kirkens Arbeidsgiver- og
Interesseorganisasjon, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Curt André Lie, Barneadvokatene DA, OSLO
Kristine Singsaas, Advokatfirmaet Helland Ingebrigtsen DA,
SANDVIKA

GJENINNMELDTE Bedriftsadvokater

Kirsti Beate Ward, Bane NOR SF, HAMAR

Advokatfullmektiger

Eirik Sannes Jonassen, Advokat Øivind Rogne Olsen, RJUKAN
Marianne Arvei Moen, Advokatfirma DLA Piper Norway DA,
OSLO
Arthur Pollestad, Haver Advokatfirma AS, BRYNE

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Elisabeth Strand, Crawford Legal Advokatfirma AS,
SANDVIKA

Offentlig ansatt advokat

Tora Langseth Hamnes, Helse Nord - Universitetssykehuset
Nord-Norge HF, TROMSØ
Randi Almås Welhaven, Sykehuset Innlandet HF,
BRUMUNDDAL

Organisasjonsadvokat

Marit Håvemoen, Landsorganisasjonen i Norge, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Harald Blair Berg, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO
Christian Hans Bugge, Dalan Advokatfirma DA, OSLO
Cathrine Bjerke Dalheim, KPMG Law Advokatfirma AS,
OSLO
Marie Nesvik, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Kim Pettersen-Hagh, Advokat Kim Pettersen-Hagh,
SANDVIKA
Bjørn Sanne, Westbroker Advokatene AS, STAVANGER
Inger Mette Sefland, Advokat Inger Mette Sefland,
NORDFJORDEID
Margarethe Kielland Stoltz, Advokatfirmaet Kyrre ANS,
BERGEN
Ahmad Taha, Advokatfirmaet Taha AS, OSLO
Maria Støen Thoresen, Advokatfirmaet Salomon-Johansen AS,
OSLO

50 år siden

FRA REPRESENTANTSKAPETS DEBATT OM BEHANDLINGSREGLER FOR DISIPLINÆRSAKER

«Tilsynet med at advokatene utøver sin virksomhet overensstemmende med lovens krav legger lovgivningen hos oss til Justisdepartementet (...).

Henleggelse av disiplinærmyndigheten til administrasjonen er (...) ikke vanlig i andre land. Oftest er denne myndigheten lagt til en lovfestet advokatforening – eller til komiteer eller nemnder oppnevnt av foreningen – eller til et lovfestet organ uavhengig så vel av administrasjonen som av vedkommende lands advokatforening.

Ofte er denne selvdømmeordningen kombinert med adgang til å innbringe særlig viktige avgjørelser for domstolene, eksempelvis hvorved noen utelukkes fra medlemskap i foreningen eller utelukkes fra å praktisere som advokat.

(...) Høyesterettsadvokat J.B. Hjort har ved flere anledninger tatt opp

spørsmålet om advokatvesenets frihet, senes i boken «Demokrati og statsmakt». Under avsnittet om domstolene skriver han blant annet: «Forutsetningen for domstolenes uavhengighet er i stor utstrekning betinget av sakførernes uavhengighet.

Det har i andre land vist seg, at individets frihet kan være betinget av at det finnes sakførere som er modige og uavhengige nok til å tale makthaverne midt imot. Også vi opplevet det under okkupasjonen. Jo sterkere Staten blir, desto mere bør den selv sørge for at den ikke har noen innflytelse over dem som eventuelt skal være dens motpart. Det bør overhodet ikke kunne være noen mistanke i så henseende.

Dertil kommer, at det prinsipielt sett aldri er noen fordel ved å la et departement utøve en myndighet, som et privat organ kan utføre like godt eller bedre.»

Johan Bernhard Hjort. Foto: Rigmor D. Delphin, Oslo Museum, Wikimedia Commons

Fra innstilling avgitt 5. november 1968 fra Hovedstyrets oppnevnte utvalg som utredet lovfestet medlemskap. Formann i utvalget var Jens Chr. Hauge.

Advokatbladet nr. 9–10, 1968

Advokat Anne Cecilie Kristensen har sluttet i Advokat Cecilie Kristensen i Larvik og begynt i Skaun Advokatfirma AS i Sandefjord.

Advokat Ina Wildeng Hodt har sluttet hos PersonskadeAdvokat1 i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Legalis i Oslo.

Advokat Farhad Khan har sluttet i Advokat24 i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Legalis i Oslo.

Advokat Simen Gjersvoll Osland har sluttet i Boligbygg Oslo KF og begynt i Advokatfirmaet Legalis.

Advokatfullmektig Hannah Bennin Brataas har sluttet i Bing Hodneland advokatselskap og begynt i Advokatfirmaet Legalis.

Advokatfullmektig Ståle S. Seljenes har sluttet i NAV Arbeid og ytelse lønnsgaranti og begynt i Advokatfirmaet Legalis.

Advokat Siri Bergem har sluttet i Advokatfirmaet Hesselberg AS i Larvik, og tiltrådt som partner i Skaun Advokatfirma AS i Sandefjord.

Advokat Stig Strand har sluttet i DNB Bank ASA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig DA i Kristiansand.

Advokat Siri Besikiotis Horn har sluttet hos Osloadvokatene AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Horn AS i Oslo.

Advokat Elin Sarai har sluttet som partner i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Bergen og tiltrådt som partner i Ernst & Young Advokatfirma AS i Bergen.

Advokat Maj Hines har sluttet hos Næringslivets Hovedorganisasjon i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo.

Advokat Bente Halvorsen har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bentzen AS i Hønefoss.

Advokat Thomas Andersen har sluttet som partner i Dalan Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Brækhus Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Arne Byberg har sluttet som partner i EVRY Norge AS på Fornebu og begynt i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo.

Advokat Boye Berge har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma på Lillehammer og begynt i BDO Advokater AS i Oslo.

Advokat Stine Eriksrød har sluttet i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og begynt i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Audun Ludvig Bollerud har sluttet som partner i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Økland & co DA i Lillestrøm.

Advokat Jeanette Sandberg har sluttet hos HELP-advokatene AS i Oslo og begynt i Zenit Advokater AS i Tønsberg.

Advokat Per Ivar Hessen har sluttet hos Borgen Advokatar AS på Husnes og begynt i Døssland Advokatfirma AS i Uskedalen.

Advokat Ove Landa har sluttet som partner i Advokat Ove Landa i Stavanger og startet opp Westbroker Advokatene AS i Stavanger.

Advokat Guro Letnes har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Drammen og begynt i Codex Advokat AS i Oslo.

Advokat Tine Engstrøm Wærsten har sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i Bull & Co Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Aksel Stumpf har sluttet i Advokatfirmaet Strandenæs AS i Oslo og begynt hos HELP-Advokatene AS i Oslo.

Advokat Eivin Johnsrud har sluttet i Advokatfirmaet CLP DA i Oslo og begynt i Tenden Advokatfirma ANS i Sandefjord.

Advokat Lars-Petter Liland har sluttet i Barentz Advokat AS i Tromsø og startet opp Advokatfirmaet Liland AS i Tromsø.

Advokat Linn Hertwig Eidsheim har sluttet som partner i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Bergen og begynt i DNB Bank ASA i Bergen.

Advokat Peder Alvik Sanengen har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og begynt som Senior Legal Counsel i Norske Skog AS i Oslo.

Advokat Espen Kolflaath har sluttet hos Forbrukeradvokaten AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Consilium DA i Sandvika.

Advokat Martin Rødland har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Kristiansand og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS.

Advokat Ole Lien har sluttet i Advokatfirmaet Wangberg AS i Oslo og startet opp Advokat Ole Lien i Oslo.

Advokat Karl Tvedt har sluttet som partner hos Oslo Advokatfellesskap og startet i Advokatkollegiet Kindem & Co.

Advokat Morten Berg har sluttet hos Oslo Advokatfellesskap og startet i Advokatkollegiet Kindem & Co.

Advokat Ida Pollan Thowsen har sluttet i Oslo Advokatfellesskap og startet i Advokatkollegiet Kindem & Co.

Advokat Anett Ravndal har sluttet i Kluge Advokatfirma AS i Oslo og begynt hos Oslo Tingrett.

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamenterisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Wikborg Rein-partner Ole Henrik Wille og Dyveke Hamza representerte advokatbransjen i en debatt om karakterpress på jusstudiet som ble arrangert på Frokostkjelleren i Oslo.

Vil ha karakter-stopp på jussen

Wikborg Rein-partner Ole Henrik Wille mener karakterpresset på jussen er verre i dag enn det var for fem år siden. Nå tar han til orde for å kutte ut tallkarakterene i starten av studieløpet på juss-studiet.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Den eneste måten å få arbeidsgivere til å slutte å be om karakterer, er å ikke ha karakterer, men bare en vurdering av godkjent eller ikke godkjent. Man burde slutte med karakterer de to første årene, sa Wille da studentforeningen CF Oslo Rhetorica inviterte til debatt om temaet.

Wille tillia at det nok er mange med C-snitt som kunne gjort det godt som advokater.

– Det finnes en drøss med toppadvokater innen ulike firmaer som ikke hadde gode nok karakterer til å begynne å jobbe som advokat rett etter studiet, men som nå er ledende innen sitt område. For å gjøre det kan du

skaffe deg særskilt kunnskap gjennom arbeid i det offentlige, du kan begynne i andre deler av næringslivet, eller starte i et mindre advokatfirma. Juridisk metode må ligge i bunn, men vi diskuterer ofte om vi skal begynne med andre måter å vurdere kandidatene på, sa Wille.

– Når vi skal rekruttere til fullmek-tig-stillinger ser vi i hovedsak på karakterene innen fagområdet personen skal jobbe med, sa han.

– VERRE ENN FØR

Karakterer er ikke alt, mente han.

– Å ha verv og deltidsjobber teller kjempepositivt, og enda mer positivt om det har en viss relevans for advokatyrtket, sa Wille.

Overfor Advokatbladet utdyper han;

– Det mest uheldige for karakterpresset er at man begynner med karakterer allerede på starten av studiet. Jus er modning, og det viktigste er hva slags jurist du er på slutten av studieløpet.

Siden 2013 har Wille, i tillegg til partnerstillingen i Wikborg Rein, også vært universitetslektor ved Universitetet i Oslo.

– Jeg har undervist en del i selskapsrett på tredjeåret, og det har nok alltid vært et karakterpress på jussen. Men jeg føler at studentene er enda mer stresset nå enn det de var før. Hvis jeg for fem år siden sa for gøy at vi skal ha kurs klokken kvart over åtte en fredagskveld, og la til «da antar jeg at jeg ikke ser så mange av dere, fordi dere skal på kjelleren», smilte folk. I dag skjønner de knapt hva jeg mener, sier han.

ANNONSER

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979

Bred erfaring og kompetanse

Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Ansvar ved endring av testament

En advokat bistod testator med endring av et testament. Etter ordlyden i det nye testamentet ble arvingene utvidet fra fem til 19 personer. I arveoppgjøret ble det tvist om testator hadde ønsket å endre arvekretsen. Advokaten kunne ikke holdes ansvarlig.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Gulating lagmannsrett avsagt 2. oktober 2018 (sak 18-042789ASD-GULA/AVD1). Bakgrunnen for saken var at A hadde opprettet et testament i 1987. Her fremgikk nærmere testasjoner og at «*Resten ønsker jeg skal deles mellom mine fetre og kusiner som her nevnes*». Det var fem personer navngitt i testamentet, som alle var søskenbarn på morssiden.

A var hjelpetrengende. Advokat B ble oppnevnt som hjelpeverge i 2009. Høsten 2012 fant advokat B testamentet. Han ble bekymret for mulige formfeil ved opprettelsen av testamentet. Advokaten tok dette opp med A, og det ble enighet om å opprette nytt testament. I mars 2013 ble det utarbeidet nytt testament, hvor det fremgikk at «*Alle gjenlevende eiendeler og verdier skal deles likt mellom samtlige av mine gjenlevende fettere og kusiner. Er disse falt bort skal lodden tilfalle deres livsarvinger*».

Etter ordlyden i det nye testamentet ble arvekretsen utvidet fra 5 personer til «*samtliche*» gjenlevende fet-

tere og kusiner, samt deres livsarvinger dersom disse var falt bort. Dette omfattet etter ordlyden også fettere og kusiner på farssiden — totalt 19 arvinger.

Etter at A døde, ble det avholdt møte hos advokat B sammen med arvingene fra morssiden. Arvingene var kjent med testament nr. 1 og reagerte på formuleringen «*samtliche*» fettere og kusiner i testament nr. 2. Arvingene påpekte at formuleringen etter sin ordlyd kunne bety at arvingene på farssiden også var omfattet, men at testator ikke hadde ment det.

Det ble senere åpnet offentlig skifte. Bostyrer la etter hvert til grunn at testament nr. 2 skulle legges til grunn og forstås slik at alle 19 arvingene hadde krav på arv. Det ble satt frist for å reise skiftetvist. Slike skritt ble ikke initiert. De fem arvingene tok ut søksmål mot advokatens forsikringsselskap med anførsel om at det forelå erstatningsansvar. Det ble vist til at det ble flere å dele arven på, uten at testator ønsket dette. Advokaten avviste ansvar.

IKKE GRUNNLAG FOR ERSTATNING

Lagmannsretten kom enstemmig til at det ikke forelå grunnlag for erstatningsansvar. Retten delte seg i begrunnelsen. Flertallet på to dommere uttalte at testamenter skal tolkes subjektivt. Flertallet la til grunn at endringen av testament nr. 1 ble gjort etter initiativ fra advokat B. Flertallet fant det ikke sannsynliggjort at testator ønsket noen innholdsmessig endring av arvekretsen ved endringen. Riktig

tolket skulle arvekretsen i testament nr. 2, til tross for ordlyden, således være den samme som i testament nr. 1. Saksøkerne hadde da samme rettsstilling etter begge testamentene, og ingen av erstatningsvilkårene var oppfylt.

Mindretallet med én dommer fant under tvil at testament nr. 2 skulle forstås i samsvar med

ordlyden slik at alle 19 arvingene hadde krav på arv. Mindretallet mente etter bevisførselen at testator var klar over og ønsket en utvidelse av arvekretsen da testamentet ble endret. Etter mindretallets syn hadde advokaten ivarettatt testators vilje ved utformingen av testamentet, og det forelå ikke ansvarsgrunnlag.

Lagmannsretten legger for øvrig til grunn at det ikke foreligger noen feil fra advokaten siden testamentet uansett må tolkes i tråd med testators vilje. Det uttales av flertallet at de fem arvingene gjennom en skiftetvist ville ha fått avgjort at de hadde samme rettsstilling etter begge testamentene, eller at testators vilje var i tråd med ordlyden i testament nr. 2. I begge tilfeller ville det ikke ha foreligget ansvarsgrunnlag for advokaten eller noe økonomisk tap å kreve erstattet. Tolkningsspørsmålet kunne således vært kanalisert som skiftetvist.

Anken ble deretter forkastet. De fem arvingene ble dømt til å betale sakskostnader for lagmannsretten med 166.356 kroner, og for tingretten med 170.656,25 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

BOKTIPSET

Navn og alder: ØRNULF RASMUSSEN, 67 ÅR

Tittel: PROFESSOR DR. JURIS OG ADVOKAT

Arbeidssted: UNIVERSITETET I BERGEN OG EGEN VIRKSOMHET

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Vanskelig å si. I ungdommen var inntrykkene sterkest; oppdagelsen av livet og verden, mellom to permer. Kanskje Syndere i sommersonne, av Sigurd Hoel, eller helst Den gamle mannen og havet (1952), av Ernest Hemingway. Han fikk Nobelprisen etter den (1954). Begge forfatterne behersket knapphetens og presisjonens kunst. Språket er perfekt, handlingen fascinerende, og tankene bak er kloke.

Hvordan velger du lesestoff?

Fra egne hyller, ut fra nysgjerrighet og lyst. Jeg har hundrevis av hyllemeter.

Ørnulf er gift med NRK-journalist Gunhild Sætre på 40. året, har tre sønner, av dem en advokatpartner og en jusstudent. Han bor i Ålesund og jobber i Bergen og i Ålesund. Han har vært dommer og byråsjef, en gang i «ungdommen». Litterær interesse ble skapt i meget ung alder. Over gaten i Hegdehaugsveien var det et antikvariat. Bokhyller og bøker i slikt omfang ble en fascinerende verden fra tidlig i barneskolen. Siden ble det slik. Han har bokhyller «over alt». I fritiden ellers stiller han med sine gamle tømmerhus, eller seiler på havet.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Vi, de druknede (2006), av Carsten Jensen. En fantastisk fabel. Jeg besøkte den danske øya Ærø i sommer, for å inhalere atmosfæren fra boken. Jeg ga nylig et eks til livlegen min.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Sjakk, av Theo Schuster. Jeg må finne en løsning for å slå min tannlege-venn.

Kan du anbefale en fagbok?

Delegasjon av Stortingets myndighet, av Torkild Opsahl. Han var en av de virkelig

store professorer, i det forrige århundret. Det er hans doktoravhandling fra 1965. Jeg leste den i studietiden. Den er glitrende god, i all sin nøkterne enkelhet.

Leser du e-bøker?

Nei, aldri. Jeg må ha boken i hendene. Det er et kulturelt spørsmål.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Advokat og direktør Nina Melsom i NHO. Hun er en meget dyktig jurist, og et forstandig menneske.

ANNONSE

KJENNER DU ET BARN SOM ER UTSATT FOR VOLD ELLER OVERGREP?

STINE SOFIE SENTERET er et gratis kurs- og mestringssenter for volds- og overgrepsofsatte barn og unge, og deres trygge voksne.

I trygge omgivelser får deltakerne ny kunnskap, mestring og gode opplevelser. Sammen skapes nye vennskap og nye historier, som styrker barn og voksnes egne ressurser.

**Følg brev og søknadsskjema finner du på
WWW.STINESOFIESENTERET.NO**

Stine Sofie
Senteret

Advokatfirmaet **Wikborg Rein** innviet nytt London-kontor og feiret med bobler og fotosession på taket.

Også fra konkurrenten lengst ute på bryggen, **BAHR**, tok advokater veien til London. Firmaet gledet seg over å møte norske jusstudenter under sitt årlige seminar hos **Slaughter and May**.

Staten kan forby ansettelse av leger som nekter å sette inn spiral, mener jusprofessor **Hans Fredrik Marthinussen**.

Henrik@advokatbladet.no

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram

@Advokatbladet

Advokatfirmaet **Sulland** postet Advokatbladets sak om at kvinnelige advokater må ta av seg BH-en før de skal besøke klienter i fengsler, og fikk raskt svar fra en av partner **Frode Sullands** mest profilerte klienter, **Veronica Orderud**.

ADVOKATBLADET.NO

Kvinnelige advokater må ta av seg undertøy når de skal besøke klienter i fengsel

1 Comment 4 Shares

Like

Comment

Share

Oldest

Veronica Orderud Jeg opplevde dette daglig i de årene jeg satt i Skien fengsel. Alle kvinnelige innsatte måtte av med BH foran mannlige innsatte og ansatte to ganger daglig når de skulle gjennom metalldetektor mellom skole/arbeidsavdeling og boenheter. At de imidlertid skulle få anledning til å trekke dette så langt at det nå rammer kvinnelige advokater... det trodde jeg virkelig var en aprilspek...

I **Wikborg Rein** kunne to av firmaets traineer takke for seg med å hygge seg på firmaets oktoberfest.

Mette Yvonne Larsen var i Strasbourg under høringen av saken Strand Lobben mot Norge i Storkammeret i EMK.

Da advokatmesterskapet i fotball ble gjennomført i Vallhall i Oslo var det **Wiersholm** som stolt kunne innkassere seieren i herreklassen, og en andreplass i kvinneklassen.

ELSA Tromsø arrangerte regional finale i sin prosedyrekonkurranse. I dommerpanelet var blant annet **SANDS**, og tidligere høyesterettsdommer **Jens Edvin Skoghøy** representert.

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.
Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
12	30. november	10. desember

UTGIVELSER 2019

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
1	11. januar	22. januar

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!
Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter
å orientere seg i markedet.
Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har
byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!

Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett
til å arkivere og utgi stoff
i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere og forkorte
innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.

Priser abonnement per år:

Vanlig	685 kr
Studenter	355 kr
Advokatassisterer	380 kr
Utland	835 kr
Enkeltblader	65 kr

GRAFISK FORMGIVER

Mette H. Tønsberg
mette.tonsberg@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

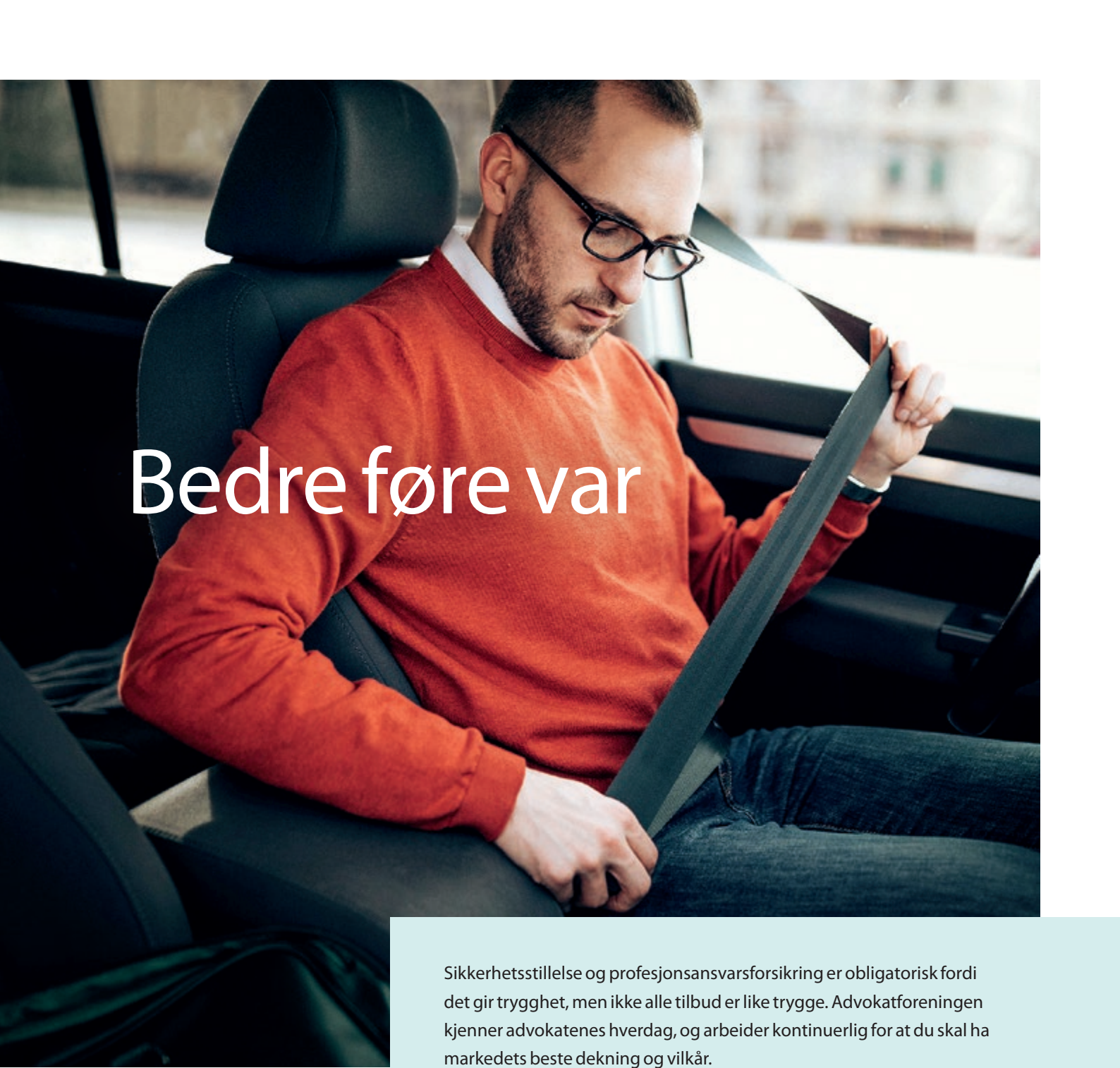

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk
slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med
redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en
omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

ADVOKATFORENINGEN

Bedre føre var

Sikkerhetsstillelse og profesjonsansvarsforsikring er obligatorisk fordi det gir trygghet, men ikke alle tilbud er like trygge. Advokatforeningen kjenner advokatenes hverdag, og arbeider kontinuerlig for at du skal ha markedets beste dekning og vilkår.

Les mer på [Advokatforeningen.no](https://advokatforeningen.no)